

1041
7
30

ΓΜ 4794

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΥΡΙΟΥ

ΟΙ
ΑΙΓΛΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΤΑΝΗΣΟΝ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΩΦΟΡΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΕΩΦΟΡΟΥ

ΑΕ 22Φ14.0017

Προοίμιον

Μετά την πτώσιν του Γίγαντος της Γαλλικής Ἐπαναστάσεως, οί νόμιμοι οίκοκύριοι τῶν χωρῶν καί ποιμνίων τῆς Εὐρώπης διεμερήσαντο ἑαυτοῖς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν τὸν πρῶτιστον καί κύριον ἀνταγωνιστὴν τοῦ Γίγαντος ἐκείνου, μεταξὺ τῶν πολλῶν ἄλλων, ἐδόθη τιμάριον καὶ ἡ κατὰ κληρονομίαν κάρπωσις μικρᾶς κληματαριᾶς. Ἡ κληματαριὰ αὐτῆ καὶ διὰ τὴν ἀμέλειαν τοῦ πρώτου αὐτῆς κυρίου καὶ διὰ τὴν δρυμύτητα τοῦ παρελθόντος χειμῶνος ἦτο μὲν ἄσχημος καὶ σχεδὸν ἀγρία· οἱ καρποὶ τῆς κατετρώγοντο τὰ ἀπὸ ἔντομα καὶ ἄλλα ἀγρία ζῶα· τὰ ξύλα τῆς ἦσαν κατασπατημένα καὶ αὐτὴ γερμένη ὡς γὰ ἐξήτη βοήθειαν. Ἄλλ' οἱ στήλοι τῆς, ἂν διὰ τὸν καιρὸν καὶ τὴν ἀμέλειαν κατὰμαυροὶ ἦσαν ἀκόμη στερεοί, αὐτὴ δὲ διὰ τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς καὶ διὰ τὸ γλυκὺ τοῦ κλήματος ἦτον ἀκόμη δροσερὰ, ὥστε ἡ παραμικρὰ φροντίς καὶ ἡ ἀπλὴ μάλιστα θέλησις τοῦ νέου πλουσίου καὶ ἰσχυροῦ κυρίου τῆς ἐφθανεν εὐμορφον καὶ τερπνὴν γὰ τὴν καταστήσῃ καὶ γὰ τὴν ἐπαναφέρει μάλιστα εἰς ἣν εὕρισκετο στάσις ὑπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους κυρίους τῆς.

Καὶ οἱ μὲν ἐγνώριζον ὅτι αἱ μεγάλαι φεουδαλικαὶ οἰκογένειαι ἐπιμελοῦνται τὰ πλησίον μόνον τοῦ φρουρίου τῶν κτήματα, τὰ δὲ μικρὰ καὶ ἀπομεμακρυσμένα παραδίδουν νέα τιμάρια εἰς τὴν φροντίδα τινὸς τῶν ἀνθρώπων τῶν, οἱ ὅποισι ὡς πράγματα ξένα τὰ καλλιεργοῦν ὅσον καὶ γὰ ἀπολαμβάνουν, ἕως ἔστου ἀμελοῦμενα ἐκπίπτουν καὶ τέλος ξηραίνονται. Ἡλιπζον δὲ μὲν πάλιν ὅτι ἡ μικρὰ ἐκείνη κληματαριὰ ἤθελε διεγείρει τὴν συμπάθειαν τοῦ νέου κυρίου τῆς καὶ διότι ἀνῆκεν εἰς ἀρχαίαν εὐγενῆ καὶ ἐνδοξὴν οἰκογένειαν καὶ διὰ τὴν εὐφορίαν τῆς γῆς καὶ τὴν γλυκύτητα τῶν καρπῶν τῆς καὶ διότι ἡ παρούσα τῆς στάσις ἀντικειμένη εἰς τὸ φρομαντικὸν τῆς τοποθεσίας τῆς διήγειρε τὴν συμπάθειαν τοῦ διαβάτου καὶ χωρὶς γὰ θέλη τοῦ ἔσυρε τὴν προσοχὴν, ἀλλὰ προπάντων διότι καὶ ἄλλα ἐκτεταμένα κτήματα εὕρισκονται περὶ αὐτῆς, τὰ ὅποια ἠδύνατο γὰ κληρονομήσῃ ὁ ἰσχυρὸς ἐκεῖνος κύριος. Ἡλιπζον λέγει ὅτι ἡ θέλει τὴν κρατῆσιν ἰδικὴν του διὰ γὰ πηγαίη

10
 ΑΥΤΟΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΑΣΙΝ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΚΑΘΩΝ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

κάποτε εἰς τὴν ὥραίαν ἐκείνην θέσιν καὶ βλέπων ὅτι εἰς αὐτὸν τὸ εὐγενὲς ἐκείνο δενδρουλάκι χρωστέει τὴν ὥραιότητα καὶ χαρὰν τοῦ νὰ συγχαίρεται μὲ αὐτὸ, ἀπολαμβάνουν δὲ εἰς τὴν δροσερὰν τοῦ σκιᾶν καὶ τοὺς νοστήμους καρπούς τοῦ τὴν ἔκφρασιν τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ νὰ μαλακύνηται ἡ σκληρὰ του καρδιά, ἢ ὅτι θέλει τὸ παραδώσει εἰς τίνα πιστὸν τοῦ ἀνθρώπου διὰ νὰ τὸ ἐπιμελεῖται καὶ μὲ τὰς κολακείας τοῦ σύρη τὴν ἀγάπην τῶν γειτόνων καὶ τὴν κληρονομίαν τῶν πέριξ ἀγρῶν. Ἐψεύσθησαν ὅμως αἱ ἐλπίδες των.

Ἡ ψυχὴ τοῦ ἀριστοκράτου δὲν εἶναι εὐαίσθητος εἰς τὰς ἀπλᾶς καὶ ἀθῶας ἠδονὰς τῆς εὐγενοῦς καὶ φιλοσόφου καρδιάς, δὲν συγκινεῖται εἰς τὰς συμφορὰς τῶν ἄλλων, ἀλλὰ κυριευόμενος ἀπὸ μόνον νὸ αἰσθημα τῆς ἀτομικότητος, τὸ ἐγὼ εἰς αὐτὸν ἀποβαίνει κέντρον τοῦ παντός, ἡ δὲ μαύρη καὶ ἀραχνιασμένη καρδιά του βυθιζομένη εἰς τὴν ἄβυσσον τῶν δυσειδῶν καὶ καταστρεπτικῶν παθῶν τέρπεται εἰς τὴν ταλαιπωρίαν καὶ ταπεινωσιν τοῦ ἄλλου, ἀγωνιζόμενος δὲ νὰ καταβάλλῃ τὰ πάντα, διὰ νὰ κατασταθῇ κύριός τοῦ παντός, καταβάλλεται καὶ ἐξοντοῦται. Οὕτως ὁ μέγας ἐκεῖνος κύριος ἀπεφάσισε τὴν καταστροφήν τοῦ ἀθῶου ἐκείνου δένδρου καὶ τείχος μόνον ὕψωσε περὶ αὐτὸ καὶ φραγμὸν περιέθηκε, διὰ νὰ μὴν ἐμβαίη κανεὶς ἄλλος νὰ τὸ τρυγᾷ ἢ κανεὶς ἄλλος τὸ παρατηρῇ, εἰς δὲ τὸν καιρὸν τοῦ τρύγου ἕως νὰ ξηρανθῇ στέλει ἄνθρωπον νὰ τὸ τρυγᾷ καὶ καταξοσχίῃ ὅστις ἐξορμώμενος ἀπὸ τοῦ τείχους ὡς ἀπὸ ἐνέδρας κλέπτει καὶ ληστεύει τὰ πέριξ. Οἱ στήλοι τῆς ἐκρημίσθησαν εἰς τὰς πέτρας αἱ ὁποῖαι ἐσκέπασαν τὴν εὐφορον γῆν τῆς ἐφύτρωσαν βάτους καὶ ἄλλα ἄγρια ἀκάνθωδη χαμόδενδρα, ἐντὸς δὲ αὐτῶν ἔρπει τοὺς ἀσθενεῖς αὐτῆς κλάδους στενάζουσα· αἱ σταφηλαὶ τῆς ἐμπερδευμέναι εἰς τοὺς βᾶτοι ἐκείνους ὑποχρεοῦν τὸν τρυγητὴν νὰ ξοσχίῃ τὸ δυστυχὲς ἐκεῖνο φυτὸν διὰ νὰ τοὺς συνάξῃ ἢ ἀγριάδα τὴν κατατρώγῃ· οἱ δὲ ἄρεοι κλάδοι καὶ τὰ μαραμμένα καὶ ξυρὰ φύλλα τῆς προμηθύουν τὴν ταχειάν τῆς ξηρασίας.

Ἡ κληματαριά αὕτη μνημεῖον τῆς εὐγενοῦς καὶ ἐνδόξου Ἑλληνικῆς οἰκογενείας, εἶναι ἡ πατρίς μας ἢ Ἑπτάνησος, δοθεῖσα εἰς τὴν Ἀγγλίαν κράτος ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον παρὰ τῶν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων διὰ νὰ θεσπίσῃ ἐλευθέρως τοὺς νόμους καθ' οὓς μέλλει εἰς τὸ ἐξῆς νὰ πολιτευεταὶ καὶ τὸ ὁποῖον ἡσκληρότης καὶ ἀπανθρωπία τῆς προστασίας ἐταλαιπώρησε καὶ ἐμάρανεν· ἡ δὲ παρούσα διατρίβη σκοπὸν ἔχει τὴν ἐκθεσιν τῆς παρουσίας αὐτῆς καταστάσεως τοῦ μέλλοντος καὶ τῶν ἐλπίδων τῆς, ἀντικείμενον ὀλίγον ἐνδιαφέρουν τὸν κόσμον, ἀλλὰ μεγάλως

τοὺς Ἑπτανησίους, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὸ ἔθνος. Θέλω δὲ ἀποδείξει ὅτι ἢ Ἀγγλία, ἀφοῦ, καταπατήσασα τὰς συνθήκας τῆς προστασίας ἀφῆρεσε τοῦ λαοῦ τὴν ἐλευθερίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν καὶ τὸν κρατεῖ ἀμαθῆ, τὸν διαίρει, τὸν διαφθείρει καὶ τὸν πτωχύνει, διὰ νὰ τὸν ἐξωρίσῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα του, εἶναι ἐκπτώτος τοῦ δικαίωματος τῆς προστασίας· ὁ δὲ λαὸς ἔχει δικαίωμα νὰ μὴ πιστεῦῃ πλέον εἰς αὐτὴν καὶ ἐπειδὴ δὲν ὑπάρχει λόγος κωμωδίας κράτους Ἑλληνικοῦ πλησίον ἄλλου ὁμογενοῦς καὶ ἐλευθέρου, νὰ ζητήσουν οἱ κάτοικοι παρὰ τῶν ἐγγυθησιῶν τὴν ἐν Παρισίοις συνθήκην δυνάμεων νὰ ἐνωθοῦν τὰ δύο εἰς ἓν. Δὲν ζητῶ ἐπαναστάσεις· ἐπειδὴ αἱ ἐπαναστάσεις εἶναι ἡ μόνη ὁδὸς τῆς σωτηρίας εἰς κράτοι ἀνεξάρτητα, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς δὲν θέλει κάμῃ εἰμὴ νὰ δώσῃ καιρὸν εἰς τὴν αἰσχρὰν προστασίαν νὰ χειροτεύσῃ τὴν κατάστασιν μας, ἀλλὰ τὴν μεσολάβησιν τῶν δυνάμεων διὰ τὴν ἀπηλπισμένην μας θέσιν. Ἐπειδὴ δὲ γράφω προπάντων διὰ νὰ γνωρίσῃ ὁ λαὸς τὴν θέσιν του καὶ νὰ μὴ περιπαίξεται καὶ πρὸς αὐτὸν μάλιστα καὶ ἀπευθύνομαι, διὰ τοῦτο καὶ ἡ φράσις ἀπλῆ καὶ κάποτε ταπεινὴ ἢ δὲ ἐκθεσις καθαρὰ καὶ πολυλόγος. Τοῦτο δὲ ἔσω εἰς ἀπολογίαν μου.

ΤΑ ΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΟΙ ΑΓΓΛΟΙ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΤΑΝΗΣΟΝ.

Ὁ ἄνθρωπος γεννᾶται ἐλεύθερος καὶ πρέπει νὰ ζῆ ἐλεύθερος· ἢ δὲ φύσις καὶ ὁ θεὸς καὶ ὁ χριστιανισμὸς τῶν ὁποίων προσέβου-
μεν μᾶς διδόνον ἔσθαι ἐπίσης δικαίωμα εἰς τὴν εὐδαιμονίαν.

Ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι γεννῶμεθα ἐξ ἀνθρώπων συνηθίζομεν
μὲ αὐτοὺς καὶ δὲν δυνάμεθα νὰ ζῶμεν καλὰ εἰμὴ πολλοὶ ὁμοῦ,
διὰ τοῦτο σχηματίζομεν κράτη ἢ κοινωνίας.

Ὁ ἄνθρωπος μόνος εἶναι ἐλεύθερος, ἔχει δικαίωμα νὰ ζῆσῃ νὰ
ὑπερασπισθῆ τὴν ζωὴν του, τὴν ἐλευθερίαν του καὶ τὰ μέσα τοῦ
ζῆν κατὰ τῆς ἀδικίας, χρέος δὲ μόνον νὰ σεβασθῆ ταῦτα εἰς
τοὺς ὁμοίους του καὶ νὰ τὰ ὑπερασπισθῆ εἰς τὸν ἀδικούμενον
κατὰ τοῦ ἀδικητοῦ. Τοῦτο δὲ εἶναι ὁ νόμος τῆς φύσεως.

Ὅταν ἄλλοι ἄνθρωποι σχηματίζωσι κοινωνίας ἐξασφαλίζουσι
μὲν τὰ δικαιώματα των ἀλλ' ἐνταυτῶ καὶ μεγαλύτερα χρέη ἀ-
ναλαμβάνουσι· πρέπει νὰ σεβασθῶσι καὶ ὑπερασπισθῶσι τὰ δικαιώματα
τῶν συμπολιτῶν των, καθὼς ἔχουσι δικαίωμα νὰ ἀπαιτήσων τὸ
αὐτὸ παρὰ τῶν ἄλλων πρέπει ἔσθαι νὰ ὑποτάσσωνται εἰς τοὺς
νόμους.

Οἱ θεμελιώδεις νόμοι, οἵτινες προσδιορίζουσι τὰς γενικὰς με-
ταξὺ τῶν μελῶν κοινωνίας τινὸς σχέσεις, σχηματίζουσι τὸ σύνταγμα
καὶ διὰ νὰ ἔχουσι ἰσχύιν νόμου πρέπει νὰ τοὺς γνωρίζουσι ἔσθαι
καὶ νὰ ὀρκισθῶν ἔσθαι ὅτι τοὺς δεχόμενοι. Ἀλλὰ διὰ νὰ τοὺς δεχ-
θῶν ἔσθαι καὶ ἡ πολιτεία νὰ ἦναι διαρκὴς καὶ ἰσχυρὰ πρέπει οἱ
θεμελιώδεις νόμοι καὶ ἡ ἐξ αὐτῶν πηγάζοντες νὰ ἦναι δίκαιοι,
νὰ μὴ περιορίζουσι τὴν ἐλευθερίαν τῶν πολιτῶν πλέον τοῦ δέον-
τος καὶ νὰ τοὺς γνωρίζουσι ἔσθαι δηλαδὴ νὰ ἦναι γραμμένοι εἰς
τὴν γλῶσσαν τὴν ὁποίαν ἐνοοῦν ἔσθαι. Ὁ πνευματικὸς ἄνθρωπος
ἄνθρωπος εἶναι ἀπαραβίαστος· δύναται τις νὰ αἰσθανθῆ ὅτι θέλει,
νὰ συλλογισθῆ καὶ φρονεῖ ὅτι θέλει, νὰ θέσῃ ὁποῖον κανόνα τῶν
πράξεων του τοῦ ὑπαγορεύει ἡ συνείδησις του· ὁ νοῦς, ἡ καρδία,
ἡ συνείδησις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἐλεύθερα, ἀνεξάρτητα καὶ ἀπα-
ρβίαστα. Μόνον ὅταν δὲν ἔχουσι τὸ κύρος των εἰς τὰς ἀπολύτους
ἀρχὰς τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης καὶ ἐξωτερικευόμενα προσ-

βάλλουσι τοὺς νόμους, ἢ κοινωνία ἔχει δικαίωμα νὰ τὰ περιστεί-
λῃ εἰς τὸ άτομον ἀλλ' ὅταν εἶναι ἀπολύτως δίκαια καὶ ἀληθῆ,
ἢ κοινωνία δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ τὰ ἐμποδίσῃ, ἐπειδὴ βασιζόμε-
νη εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἀλήθειαν δὲν φοβεταὶ καὶ μόνον
οἱ κλέπται φοβοῦνται τὸ φῶς. Καθεὶς μάλιστα ἔχει χρέος νὰ
ἐκφράσῃ τὰς ἀπολύτους ἀληθείας ὡς ἀπολύτως ὠφελίμους.

Οἱ νόμοι εἶναι δίκαιοι, ὅταν ὑποχρεοῦν ἔσθαι ἐπίσης καὶ προ-
στατεῦσθαι ἔσθαι ἐπίσης· ὅταν δὲ θυσιάζουσι τοὺς πολλοὺς εἰς τοὺς
ὀλίγους, ἢ τοὺς ὀλίγους εἰς τοὺς πολλοὺς, ἢ τούτους μὲν τιμω-
ροῦν, ἐκείνους δὲ ἀπολύουσι εἶναι ἀδικοί, ἢ δὲ κοινωνία βασιζο-
μένη εἰς τὴν ἀδικίαν πρέπει νὰ διατηρῆται διὰ τῆς ἀδικίας καὶ
δὲν εἶναι στερεά.

Καθεὶς πρέπει νὰ ἀπολαμβάνῃ ἀναλόγως τῶν κόπων του· ἢ δὲ
κοινωνία καθὼς τιμωρεῖ τὸν παραβάτην τῶν κοινωνικῶν του χρεῶν,
οὕτω πρέπει καὶ νὰ βραβεύῃ τὸν ἐκπληροῦντα ὑπὲρ τοῦ χρέους
του. Τοῦτο ἀπαιτεῖ ὁ νόμος τοῦ δικαίου. Ἀλλ' ὁ νόμος τῆς ἀ-
ρετῆς καὶ τῆς ἀγάπης θέλει συγκαταβατικὸν τὸν ἰσχυρὸν εἰς τὸν
ἀδύνατον καὶ τὸν ἰκανὸν εἰς τὸν ἀνίκανον, ὥστε εἰς τοὺς δύο
προηγούμενους νόμους τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης πρέπει
νὰ προστεθῆ καὶ ἐκεῖνος τῆς ἀγάπης, ἢ τοῦ χριστιανισμοῦ ὡς
φυσικὸς νόμος.

Ἡ κοινωνία ἔχει δικαίωμα νὰ χαρίσῃ προνόμια ὡς βραβεῖα
τῶν ἐκδουλεύσεων τῶν πολιτῶν, ἀλλὰ εἰς μόνον τὸ πρόσωπόν των·
ὅταν δὲ μεταβαίνουσι εἰς τοὺς διαδόχους των εἶναι ἀδίκαια καὶ συγχί-
ζουσι τὴν τάξιν τῆς κοινωνίας.

Οἱ μερικοὶ νόμοι, οἱ ὁποῖοι κανονίζουσι τὰς σχέσεις μεταξὺ τῶν
πολιτῶν σχηματίζουσι τοὺς ἀστυκούς νόμους, ἢ δὲ τιμωροῦντες
τὸν παραβάτην τῶν κοινωνικῶν του χρεῶν τοὺς ἐγκληματικούς.
Καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ διὰ νὰ ὑποχρεοῦνται πρέπει νὰ ἦναι σύμφωνοι
μὲ τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τῆς ἐνώσεως καὶ δίκαιοι. Οἱ ἐγκ-
ληματικοὶ διὰ νὰ ἦναι δίκαιοι πρέπει νὰ τιμωροῦν ἀναλόγως τοῦ
ἐγκλήματος καὶ ὄχι διὰ νὰ δώσουν παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους,
ἐπειδὴ τότε θυσιάζουσι τὸ συμφέρον τοῦ ἐνὸς εἰς ἐκεῖνο τῶν πολλῶν
εἶναι ἀδικοί. Ἡ καλὴ κυβέρνησις μάλιστα πρέπει διὰ τῆς βρα-
βεύσεως τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς καλῆς ἐθνικῆς ἀνατροφῆς νὰ προ-
λαμβάνῃ παρ' ἑαυτῆς νὰ τιμωρῆ τὰ ἐγκλήματα.

Ὅταν οἱ νόμοι εἶναι δίκαιοι, οἱ ἄνθρωποι ἀνατρέφονται εἰς
τὴν ἀγάπην καὶ τὸ δίκαιον φωτίζονται εἰς τὴν ἀλήθειαν, οὔτε κρι-
σολογία συμβαίνει, οὔτε δικηγόροι χρειάζονται.

Ὅταν δὲ ἐκπληροῦνται οἱ νόμοι ἐκλέγονται ἄτομα ἀξία καὶ τί-
μου.

μα, τῆς πληροφορίας τῶν περισσοτέρων, εἰς τὰ ὁποῖα παρακα-
 ταίθεται ἡ ἀναγκαία δύναμις πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν νόμων καὶ
 σχηματίζουσαν τὴν διοίκησιν. Ἡ διοίκησις λοιπὸν εἰς τὰ ἐλεύθερα
 καὶ ἀνεξάρτητα κράτη πρέπει νὰ πηγάζῃ ἀπὸ ἑλυσθῆσαν
 δὴ νὰ εἶναι ἐξαχόμενον τῆς θελήσεως ἑλῶν καὶ ἔχει χρέος νὰ
 ἐκπληρῇ τοὺς νόμους διὰ τῆς δυνάμεώς της πρὸς ἡθικὴν, πνευ-
 ματικὴν καὶ ὕλικὴν πρόοδον τῆς κοινωνίας καὶ διατήρησιν τῆς τά-
 ξεως. Ὅταν ἡ διοίκησις παραβῇ τὰ χρέη της, ὁ λαὸς δὲν εἶναι
 πλέον ὑποχρεωμένος εἰς αὐτήν, ἔχει δικαίωμα νὰ τὴν κρημνί-
 νῃ νὰ τῆς ζητήσῃ λόγον τῆς διαγωγῆς της καὶ νὰ τὴν τιμω-
 ρῆσῃ διὰ τὴν παράβασιν τῶν χρεῶν της. Πρὸς διατροφήν τῶν στρα-
 τευμάτων, διατήρησιν τῶν ἀρχῶν, πρὸς ἀνύψωσιν διαφορῶν κατα-
 στημάτων καὶ ἐν γένει πρὸς κατασκευὴν καὶ διατήρησιν πραγ-
 μάτων, τὰ ὁποῖα τείνουσι πρὸς ἡθικὴν νοητικὴν καὶ ὕλικὴν πρόο-
 δον τῆς κοινωνίας, ἀπαιτοῦνται ἐξοδα, ἀλλὰ ταῦτα ὡς τόσα χρέη
 πρέπει νὰ διανέμωται ἀναλόγως τῶν δικαιωμάτων τὰ ὅποια τις
 ἐξασφαλίζει δηλαδὴ ἀναλόγως τῆς ἰδιοκτησίας καὶ τοῦ πλοῦτος.
 Ταῦτα εἶναι τὸ ἀπόλυτον. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ὁ λαὸς ἀνθρώπων
 καὶ ἡ διοίκησις ἀνθρώπων, ὥστε καθεὶς θέλει νὰ αὐξάνῃ τὰ δι-
 καιώματά του καὶ παραβαίνει τὰ χρέη του, διὰ νὰ προλαμβάνων-
 ται αἱ καταχρήσεις τῆς κυβερνήσεως καὶ ἡ ὀρμὴ τοῦ λαοῦ, ἀνάγκη
 μετὰ τοῦ τούτου μεσαίου συντηρητικοῦ σώματος ἐκ τῶν τιμω-
 τέρων, σοφωτέρων καὶ ἰκανοτέρων ἢ διοικήσεως παριστῶν ἀφ'
 ἑαυτῆς, ὁ λαὸς διὰ τῶν ἀντιπροσώπων του, ἢ μεσαία τάξις σχη-
 ματίζει τὴν γερούσιαν, οἱ δὲ νόμοι πρέπει νὰ πηγάζουσι ἀπὸ τοὺς
 ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ καὶ νὰ ἐπικυρῶνται ἀπὸ τὰ δύο λοιπὰ
 μέρη.
 Ἰδοὺ ἡ θεωρία ἐγγένηται τῆς κυβερνήσεως, ὡς εἰς τὸ σύντομον
 τοῦτο φυλλάδιον δύναται νὰ ἐκτεθῇ διὰ τὴν ἐφαρμογὴν, καθὼς τί-
 μος καὶ ἀμερόλεπτος ἀνθρώπος δύναται νὰ τὴν μορφώσῃ εἰς τὴν
 φύσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ καθὼς ἔπρεπε νὰ ἦναι. Δικαιοσύνη, ἀλη-
 θεια, χριστιανισμὸς καὶ τὰ πάντα ἐν εἰρήσῃ. Ἄλλ' ἡμᾶς οἱ προστά-
 ται μας οἱ Ἄγγλοι διὰ τῆς βίας καὶ διαφθορᾶς μᾶς κατέστησαν
 χάος καὶ κόλασιν.
 Αἱ Εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις Αὐστρία, Πρωσία καὶ ἡ δμοθητικὸς
 μας Ῥωσία (ἢ Γαλλία ἦτο τότε καταβεβλημένη) χάριν τοῦ Ἑλ-
 ληνικοῦ δυνάματος τὸ ὁποῖον φέρομεν καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τὴν
 ὁποῖαν ἔλος ὁ πολιτισμένος κόσμος χρεωστῆ εἰς τοὺς προγόνους
 μας, ἠθέλησαν νὰ μᾶς διατηρήσουσι ἐλευθέρους εἰς τὴν ἐν Βιέννῃ
 σύνοδον τοῦ 1815. Ἄλλ' αἰσθανόμενοι ὅτι λαὸς ἀσθενὴς, μι-

κρὸς καὶ διηρημένος δὲν δύναται νὰ διατηρηθῇ ἐλεύθερος πλη-
 σίον τοῦ Ἄλλ' Πασᾶ καὶ τῆς Τουρκίας, μᾶς παρέδωκαν διὰ τῆς ἐν
 Παρισίοις συνθήκης τῶν 5 Νοεμβρίου 1815 κράτος ἐλεύθερον
 καὶ ἀνεξάρτητον, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς θαλασσοκράτορος
 Ἀγγλίας, ἐπειδὴ νῆσοι, διὰ νὰ θεοπίσωμεν ἐλευθέρως τοὺς νό-
 μους καθ' ὅς εἰς τὸ ἐξῆς ἔπρεπε νὰ πολιτευώμεθα, καὶ ὁ βα-
 σιλεὺς τῆς Ἀγγλίας νὰ τοὺς ἐπικυρώσῃ, τὰ δὲ στρατεύματά του
 νὰ κρατοῦν τὰ φρούριά μας διὰ νὰ διατηρῆται ἐσωτερικῶς ἡ ἡσυ-
 χία, καὶ ἐξωτερικῶς νὰ ἡμεθα προφυλαγμένοι ἀπὸ ἐχθρικός προσ-
 βολὰς ληστῶν καὶ ἄλλων δυνάμεων, διὰ νὰ ζῶμεν ἡσυχοὶ καὶ
 νὰ προοδεύωμεν εἰς τὰ φῶτα, τὴν ἀρετὴν, τὸ ἐμπόριον, τὴν γεωρ-
 γικὴν καὶ τὰ πλοῦτη εἰς ἀμοιβὴν δὲ ἡ προστασία νὰ κρατῇ τὴν
 ἀξιόλογον διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ἐπιβρόχην τῆς θέσιν μας καὶ
 νὰ πληρώνωμεν τὰ στρατεύματά της.
 Ἡ πράξις αὕτη τῶν δυνάμεων ἦτο δι' ἡμᾶς μέγιστον εὐεργέ-
 τημα καὶ ἄξιον τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῶν εὐχῶν μας. Ἐπειδὴ
 ὑπὸ τὴν Ἀγγλικὴν προστασίαν, ἔχοντες ἰσχυρὰν κυβερνήσιν, ἐ-
 σωτερικὴν ἡσυχίαν, ἐξωτερικὴν ἀσφάλειαν ἐδυνάμεθα καὶ εἰς τὴν
 γεωργικὴν καὶ εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ εἰς
 τὰ φῶτα καὶ εἰς τὰ πάντα νὰ προοδεύωμεν καὶ μάλιστα ἡ πα-
 τρίς μας νὰ χρηματίσῃ, ὡς ἐν μέρει ἐχρημάτισεν, ἡ φροδὸς τοῦ Ἑλ-
 ληνικοῦ ἔθνους. Ἐπειδὴ σχηματίζοντες τὸ μόνον τότε εὐνομούμε-
 νον Ἑλληνικὸν κράτος, ἐνῶ ἡ λοιπὴ Ἑλλάς ἐστέναζεν ὑπὸ τὸν
 βάρβαρον ζυγὸν τῶν Τούρκων, ἔλοι οἱ πλοῦσιοι καὶ ἔμποροι, καὶ
 βιομήχανοι καὶ οἱ πεπεδευμένοι εἰς ἡμᾶς εἶχον συμφέρον νὰ τρέ-
 ξουν διὰ νὰ ἦναι ἀσφαλεῖς εἰς τὴν ζῶην, τὴν τιμὴν καὶ τὴν πε-
 ριουσίαν των, διὰ δὲ τῆς κυκλοφορίας ἧτις ἤθελε συστήθῃ καὶ βιο-
 μηχανικὰ καὶ ἐμπορικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα ἡδυνά-
 μέθα νὰ ἔχωμεν, ἀνατρεφόμενοι δὲ εἰς τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τὸν
 χριστιανισμὸν τὰ στοιχεῖα τοῦ ἔθνομαι μας καὶ εὐτυχεῖς καὶ ἀ-
 ξιοεβαστοὶ ἤθελεν εἶμεθα καὶ εὐεργέται τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἠθέλω-
 μεν ἀποκατασταθῆ. Τοῦτο εὐόμερε καὶ τὴν προστασίαν ἐπειδὴ
 βλέποντες οἱ λοιποὶ ἔμογενεῖς μας πῶς εὐτυχοῦμεν ὑπὸ τὴν ἰ-
 σχυρὰν καὶ φιλόανθρωπον ἐκείνην προστασίαν, ἤθελον καὶ Πάρ-
 γιτοι καὶ Σουλῶται καὶ ὀλη ἢ Ἡπειροὶ καὶ ὁ Μωρέας καὶ ἡ
 Κρήτη προστρέξουν πρὸς αὐτὴν καὶ τώρα ἤθελον εἶναι ὑπὸ τὴν
 κυριότητα ἢ προστασίαν της, καὶ μεγάλα συμφέροντα νὰ ἔχῃ καὶ
 ἐνταυτῷ νὰ ἀγαπᾶται ἀπὸ τὸν γενναῖον Ἑλληνικὸν λαὸν καὶ νὰ
 ἔχῃ λόγοι ἰσχυροὶ καὶ ἀφωσιωμένοι σύμμαχοι. Ἐνῶ τώρα βλέπον-
 τεσ πῶς καταστῆσιν ἡμᾶς τὸν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον λαὸν

ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν πρώτων τῆς Εὐρώπης δυνάμεων, συλλογίζομενοι τί θὰ κάμῃ ἐκείνους χωρὶς ἐγγύησιν Εὐρωπαϊκῶν δυνάμεων, τὴν φεύγουν ὡς λῶδαν καὶ προτιμοῦν καλῆτερα τοὺς Τούρκους καὶ ἤθελον ἀκόμη προτιμῆσαι τὸν Ἀττίλαν μὲ βλους τοὺς Μογγόλους του, ἐπειδὴ ἐπρόκειτο μίαν ἡμέραν ἐλευθερίαν, ἀλλ' ὅχι τὴν φαρμακευμένην ἔχιδραν μὲ τοῦ ἔρωτος τὸ χαμόγελον εἰς τὸ στόμα.

Ἔτυχε διὰ κακὴν μας τύχην τὸ ἔθνος τοῦτο νὰ ἦναι τὸ ἀδικώτερον ληστρικώτερον καὶ ἀπανθρωπότερον ὑπὸ τὴν ὑφήλιον καὶ ὁ συστηματοποιημένος ἐχθρὸς τῆς ἀνθρωπότητος (καὶ μὴ σὰς σκιάζουσι οἱ πομπῶδεις ἀλλ' ἀλληθέστατοι οὗτοι τίτλοι προτοῦ ἀκούσσετε πῶς μᾶς κατέστησαν ἡμᾶς τοὺς δι' Εὐρωπαϊκῆς συνθήκης ἐλευθέρους καὶ ἀνεξαρτήτους) ἐπειδὴ εἶναι ἔμποροι καὶ ἀριστοκράται (1) καὶ ἔχουν τὸ διαβολικὸν ἀξίωμα «ὁ κόσμος διὰ τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἡ Ἀγγλία διὰ τοὺς εὐγενεῖς». Γνωρίζεται γενικῶς ὅτι οἱ ἔμποροι συνειθίζουσι νὰ ἀποβλέπουσι μόνον τὰ χρήματα, τὰ θεοποιῶσι καὶ δι' αὐτὰ γίνονται πλεονέκται, φιλάργυροι, ἄδικοι, ἄπιστοι καὶ βασιζόντες τὴν εὐτυχίαν των εἰς ἐκείνην τοῦ λαοῦ γίνονται ἀσπλαγχοί. Ἄλλ' οἱ Ἀγγλοὶ οἵτινες δὲν εἶναι εἰμὴ σχεδὸν μόνον ἔμποροι, ἐσυνείθισαν νὰ θεωροῦν τὰ πάντα καὶ θεὸν καὶ συνείδησιν καὶ ἀνθρωπότητα καὶ ἄρκους καὶ συνθήκας πραγματείας διὰ νὰ μὴν ἐμπορεύωνται δὲ ἄλλοι καὶ διὰ μὲν τῆς συνδράμης των ἐκπίπτει ἡ τιμὴ τῶν πραγματεῶν των, διὰ δὲ τὴν ποσότητα δλιγοστεύουσι τὰ ὄσα αὐτοὶ πωλοῦν, προσπαθοῦν νὰ παραλύουσι τὴν πρόδον κάθε ἄλλου ἐμπορικῶ καὶ βιομηχανοῦ λαοῦ σπεύροντες ζυζάνια εἰς τὰ ἔθνη καὶ εἶναι διὰ τὴν θέσιν των καὶ διὰ λόγον ἀνάγκης κηρυγμένοι ἐχθρὸς τῆς ἀνθρωπότητος. Ὁταν δὲ διὰ τὸ ἐμπόριόν των τοὺς συμφέρει τοῦτον μὲν νὰ κλέψουσι τὸν ἄλλον νὰ ληστεύσουσι, τὸν ἄλλον νὰ φαρμακεύσουσι, τὸν ἄλλον νὰ φουρκίσουσι, τὸν ἄλλον νὰ καταστρέψουσι, τὸν ἄλλον νὰ πωλήσουσι καὶ τὸν ἄλλον νὰ σταυρώσουσι, νομίζουσι αὐτὰ συγχωρημένα καὶ τὰ ζητοῦν μὲ ἰσχυρὰν καὶ ἐπίμονον θέλησιν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν μεταχειρίζονται τὴν ἀλωπεκίην, ὅταν δὲ τοὺς νοήσουσι καὶ αὐτὴ δὲν χωρεῖ τὴν λεοντὴν δηλαδὴ τὴν βίαν καὶ κάθε ἄδικον καὶ ἀπάνθρωπον μέσον. Δὲν ἐπάτησαν εἰς κανὲν μέρος τοῦ κόσμου καὶ νὰ μὴ τὸ πτωχύνουσι καὶ τὸ ταπεινώσουσι. Ὅλα δὲ ταῦτα διὰ νὰ ἦναι «ὁ κόσμος διὰ τὴν Ἀγγλίαν.»

(1) Ὅταν οἱ Γάλλοι ἔλεγον «les aristocrates à la lanterne» δὲν ἔγνωσαν τοὺς ἀρίστους.

Ἄλλὰ γνωρίζετε πρὸς τοῦτοις ποῖαν ἰδέαν ἔχουν οἱ εὐγενεῖς, ὅτι εἶναι ἀπὸ ἄλλην ὕλην παρὰ ἐκείνην τοῦ λαοῦ, ὥστε πρέπει ἐκεῖνοι μὲν νὰ προστάξουσι ὁ δὲ λαὸς νὰ ὑπακούῃ, ὁ λαὸς νὰ κοπιᾷ καὶ νὰ πεινᾷ, αὐτοὶ δὲ νὰ ἀπολαμβάνουσι, κάθε δὲ παραμικρὸς στεναγμὸς ἢ παραμικρὸν παράπονον, τοῦ ἀσθενοῦς κρυωμένου καὶ λιμώττοντος λαοῦ νομίζουσι ἐγκλημα καθοσιώσεως καὶ θανάσιμον ἀμάρτημα ἢ ὕλη ἢ ἰδικὴν των εἶναι εὐδῶδης ἢ δὲ τοῦ λαοῦ δυσῶδης. Ἄλλὰ μὴ λυπησάμενοι καὶ μένετε λαεῖ ἐκεῖνοι ἔχουν πλοῦτη ἀλλὰ τοὺς λείπει ἡ ἡσυχία τῆς ψυχῆς, τὰ δὲ βρωμερὰ πάθη, ὁ φθόνος, τὸ μῖσος, ἡ ἀλαζωνεία τοὺς ταρασσοῦ τὴν καρδίαν, ἐνῶ σὲ ὁ θεὸς σὲ εὐλογεῖ καὶ τὸ ῥοδοκίκκινον μάγουλόν σου μαρτυρεῖ ὑγιάν σώματος χαρὰν καὶ πληροφορίαν ψυχῆς· σὺ εὐχαριστεῖσαι ἐν ὕδρωτι τοῦ προσώπου σου φαγεῖ τὸν ἄρτον σου, ἐκεῖνοι σὲ γυμνόνουσι, ἀλλ' ἡ ψυχὴ των εἶναι καρβουνιασμένη καὶ ὁ θάνατός των πικρὸς. Σὺ ζῆς τίμιος καὶ μὲ χαρακτήρα, ἐκείνων ἐπίσημον εἶναι ἡ ἀτιμία καὶ διὰ νὰ θεραπεύουσι τὰ πάθη των εἶναι ἀνώτεροι τῆς συνειδήσεως καὶ τῆς ἀτιμίας. Ἐδῶ ὁμιλῶ διὰ τοὺς εὐγενεῖς ἐν γένει· καθέσσαν δὲ ἀποβλέπει τοὺς ἰδικούς σου, οἱ προστάται μᾶς τοὺς κατέστησαν εἰς ἀκόμη χειρότερον τῆς ἰδικῆς σου κατάστασιν καὶ πολλοὶ τούτων ἐζήτησαν νὰ ὑπερασπισθοῦν γενναίως τὰ δίκαιά σου καὶ ὑπόφεραν, χωρὶς δὲ αὐτοὺς σὺ δὲν δύνασαι νὰ σωθῆς. Ἄλλὰ ἀπὸ τὸν πλουσιώτερον καὶ ἀδικώτερον εὐγενῆ ἑπτανήσιον δὲν δύνασαι νὰ μορφώσης ἰδέαν τοῦ εὐγενοῦς τῆς Ἀγγλίας. Ἐπειδὴ ἐκεῖνοι ἔχουν μεγαλοπρέπῃ παλάτια ὡς φρούρια, ἐκτεταμένα κτήματα τὰ ὁποῖα μεταβαίνουν εἰς τὸν πρωτότοκον, ὡσάν τὰ ὄσα γεννῶνται μετὰ ταῦτα νὰ μὴν ἦσαν τέκνα τῶν αὐτῶν γονέων, ἄπειρα πλοῦτη, ὁ δὲ λαὸς δολογυρὰ των ἀποθνήσκει· εἰς χιλιάδας κατ' ἔτος τῆς πείνας καὶ ἐνῶ ζητᾷ βοήθειαν ἐν βλέμμα καταφρονητικόν τοῦ εὐγενοῦς τοῦ παγώνει τὸ αἷμα· ἄλλοι εἶναι χωρὶς ὑποκάμισον, ἄλλοι ἀνυπόδυτοι, οἱ περισσότεροι χωρὶς οἰκίαν, ἀλλ' ὡς τὰ ἀγρία θηρία καταφεύγουσι εἰς ὑγρὰ σκοτεινὰ καὶ δυσῶδη ὑπόγεια καὶ εἰς σαύλους καὶ ἐκεῖ τὰ παιδιά των θεόγυμνα κυλῶνται ὡσάν τὰ σκυλάκια τὰ κκοριζία καὶ ἐνῶ ἐργάζονται ὡς ὁ Κάιν μὲ δυσκολίαν καὶ μετὰ μεγάλους ἀγῶνας ἀλλάσσουν κατάστασιν. Μὴ λάχῃ δὲ καὶ στοχασθῆτε ὅτι εἰς τὴν Ἀγγλίαν εἶναι καθὼς εἰς τὴν εὐλογημένα μας μέρη μετρία θερμότης ὥστε νὰ μὴν χρειάζεται τὸν χειμῶνα φωτιά διὰ ἔσπασμα, αὐτὴ καθαρὸς οὐρανός· ἀλλὰ τὸν χειμῶνα μὲτὰ μεθωμάδας βλέπουσι τὸν ἥλιον, οἱ ποταμοὶ των εἶναι παγωμένοι ἢ γῆ σκεπασμένη μὲ χιόνια, τὰ βουνὰ των με καταχρῆαν καὶ ἡ

ψυχὴ των μὲ καθήρειαν. Ἐπειδὴ δὲ τὰ πλοῦτη καὶ ἡ δύναμις τῶν εὐγενῶν στηρίζεται εἰς τὴν ἀμάθειαν τοῦ λαοῦ, ἡ δὲ ἀμάθεια εἰς τὴν πτωχείαν ἦτις δὲν τοῦ δίδει καιρὸν νὰ φωτισθῆ, καὶ μάθῃ τί ἀξίζει, προσπαθοῦν καὶ τὴν παιδείαν νὰ τοῦ ἐμποδίζουσι καὶ εἰς τὴν πτωχείαν νὰ τὸν διατηροῦν ἢ ὅσον νὰ ζῆ μὴ ἡ μεγάλη στενοχωρία τὸν ἀποστατήσῃ, μήπως πλουτίζων καὶ φωτιζόμενος ζητήσῃ τὰ δίκαιά του καὶ τοὺς κρημνίσῃ. Ὅλα δὲ ταῦτα διὰ νὰ ἦναι ἡ Ἀγγλία διὰ τοὺς εὐγενεῖς.»

Μὴ ἀκούεται ἐλευθερίας καὶ πλοῦτη εἰς τὴν Ἀγγλίαν· ἐπειδὴ τὰ πλοῦτη εἶναι συσσωρευμένα εἰς ὀλίγους, ὅστις δὲ ἔχει τὰ πλοῦτη ἔχει καὶ τὴν δύναμιν, ἡ δὲ ἐλευθερία εἰς τὸν λαὸν εἶναι διὰ νὰ φωνάζῃ μόνον. Οἱ εὐγενεῖς ἔχουσι τὰ πλοῦτη καὶ τὰ φῶτα, ὥστε καὶ γνωρίζουσι καὶ τὰ μέσα ἔχουσι νὰ κρατοῦν τὸν λαὸν ταπεινωμένον. Εἰς τοιοῦτον, ἀσυνειδητον, ἀπάνθρωπον καὶ σκληροκάρδιον ἔθνος ἐπέσαμεν· αἱ δὲ δυνάμεις μᾶς παρέδωκαν μὲ κηρυγμένην συνθήκην νομίζουσαι· ὅτι ἡ μικρότης μας καὶ τὸ συμφέρον των θέλουσι τοὺς κάμῃ νὰ φερθοῦν ὡς προστάται. Μὴ νομίζετε ὅτι θέλω νὰ συκοφαντήσω ἐπειδὴ ὅστις τὰ βάζει μὲ τοὺς Ἀγγλοὺς πρέπει· πρῶτα νὰ βάλῃ κάτω τὴν ζωὴν του.

Ἡ συνθήκη τοῦ Παρισίου μᾶς θέλει λαὸν ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον καὶ μᾶς δίδει δικαίωμα νὰ κἀμωμὲν ἐλευθέρως τοὺς νόμους οἱ ὅποιοι μᾶς συμφέρουσι καὶ τούτους νὰ ἐπικυρώσῃ μόνον ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας· αὐτοὶ ὅμως νὰ θεμελιῶνται εἰς τοὺς καθεστῶτας· προτοῦ δὲ σχηματισθοῦν οἱ νέοι νόμοι νὰ μὴ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ μεταβάλλῃ τὸ παραμικρὸν ἐκ τῶν καθεστῶτων εἰμὴ ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας εἰς συμβούλιον. Ἐπρεπε λοιπὸν κατὰ τὸ σύνταγμα τῶν 1803 ὁ λαὸς νὰ ἐκλέξῃ τοὺς νόμους νομοθέτας τοῦ ἐλευθέρως, οἱ νομοθέται νὰ σχηματίσουσι ἔθνητικην συνέλευσιν τὴν ὅποιαν ἂν καὶ ἡ συνθήκη θέλει νὰ διευθύνεται εἰς τὰς ἐργασίας της ἀπὸ τὸν Ἀγγλον Ἀρμόστην δὲν θέλει ὅμως νὰ ἀφαιρέσῃ καὶ τὴν ἐλευθερίαν τῶν ἔθνοπαραστατῶν, ἐπειδὴ ἀλλῶως δὲν ἦτον ἀνάγκη νὰ εἶπῃ ὅτι τὸ κράτος ἐκεῖνο εἶναι ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον καὶ νὰ θεσπίσῃ τοὺς νόμους του. Ἀλλὰ τὸ μέγα καὶ ἐλεύθερον τῶν Ἀγγλων ἔθνος ἔστειλε τὸν θηριογνώμονα καὶ μεθυστὴν Μείτλάνδον, ὅστις κατ' ἀρχὰς μὲν ἤρξισε νὰ κολακεύῃ τὸν λαὸν μὲ τὴν ψευδοελευθερίαν (προκ. 15 Μαρτίου) διὰ νὰ τὸν σύρῃ μὲ τὸ μέρος του, (εἶπα δὲ ψευδοελευθερίαν ἐπειδὴ οἱ Ἀγγλοὶ καταφρονοῦν τὴν θρησκείαν μας,) νομίζον ὅτι οἱ ἑπτανήσιοι θέλουσι τρομάξῃ τὰ Ἀγγλικά στρατεύματα καὶ τὸ

Ἀγγλικὸν ὄνομα διὰ νὰ στέρξουσι εἰς ὅ,τι αὐτὸς θέλει· διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἐπανόρθωσε τὴν βουλὴν εἰς τὰ ἔργα της (προκ. 20 Μαρτίου). Νομίζωσι τοὺς ἑπτανήσιους ἄλογα, ἐνόμιον πρῶτον νὰ τοὺς χαιδεύσῃ ἕως νὰ τοὺς φέρῃσιν τὸν χαλινὸν, διὰ νὰ τοὺς καθαικίωσῃ ὕστερον καὶ νὰ τοὺς βάλῃ εἰς τὸν σταυλόν· ἀλλ' ἔβαν εἶδε ὅτι οἱ ἑπτανήσιοι, τοὺς ὁποίους καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ἐμαρτύρησε μὲ ἑκτακτὰ χαρίσματα παρὰ τῆς φύσεως προικισμένους, ἐνοοῦντες τὴν θέσιν των περιεχαρακώθησαν εἰς τὴν συνθήκην, ἀπεκδυόμενοι τὴν ἀλωπεκίην, καὶ τὴν βουλὴν αἰσχυρῶς διέλιπε καὶ καθύβρισε (προκ. 22 Μαρτίου) ὡς ἀναξίαν καὶ διεσθαρμένην καὶ τὸν λαὸν κατετρόμαξε· ἐπειδὴ τὰ Ἀγγλικά στρατεύματα κατεῖχον τότε τὰς νήσους μας. Ἀκολούθως μεταχειριζόμενος τὸν σκατόψυχον Βαρόνον Θεοτόκην, κατεσκευάσε ἀπὸ μερικῶν χαμένων οἱ ὅποιοι κατεδέχθησαν νὰ πωληθῶν, προκαταρτικὸν συμβούλιον ἕνδεκα μελῶν, οἱ ὅποιοι ὀνομάσαν νομοθέτας ὁποίους αὐτὸς ἐνόμιζεν ὅτι ἦτο βέβαιος εἰς τὸν σκοπὸν του· τούτους ὑπεχρέωσε τὸν λαὸν νὰ ἐπικυρώσῃ μὲ τὸν τρόπον τῶν ὅλων του, χωρὶς ὁ λαὸς νὰ γνωρίζῃ τί κάμνει, καὶ τοὺς ἔφερεν ἀκολούθως εἰς Κέρκυραν ὡς εἰς τὸ σφαγεῖον. Ἐκεῖ ἀφ' οὗ διέδωκε τὴν φήμην καὶ διέχυσε τὸν τρόπον πλαστῆς ἐπαναστάσεως, τοὺς ἐκλείσεν εἰς τὸ παλάτιον του εἰς τὸ παλαιὸν φρούριον Κερκύρας, τοὺς περικύκλωσε μὲ τὰ κανόνια τοῦ φρουρίου καὶ ἄλλα ἀκόμη περὶ τὸ παλάτιόν του, τοὺς ἐμπόδισεν νὰ σκεφθοῦν εἰς τὴν συνθήκην τῶν Παρισίων καὶ νὰ τὴν ἐξηγήσουν, τοὺς εἶπεν ὅτι καθεὶς ἄς κρατήσῃ διὰ λόγου του τὰς ἰδέας του καὶ ὅτι αὐτὸς ἄλλην ἐξηγήσιν δὲν δέχεται ἀπὸ ἐκεῖνην τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἔδωκε (λόγος Γ' Φεβρουαρίου 1817) καὶ τρομασμένους τοὺς ὑποχρέωσε νὰ ὑπογράψουσι τὸ σύνταγμα τὸ ὁποῖον αὐτὸς εἶχεν ἐτοιμάσει. Πολλοὶ μὲλα ταῦτα ἠγαντιώθησαν καὶ πολλοὶ ὕστερα ἔσκασαν εἰς τὴν λύπην των ὅτι ἐπώλησαν τὴν πατρίδα καὶ τὴν τιμὴν των, ἀλλὰ τί ἤθελαν νὰ κάμουν εἰς τὰ κανόνια τῆς Ἀγγλίας κλεισμένοι εἰς ἓνα παλάτιον μέσα εἰς ἰσχυρὸν φρούριον. Ταῦτα δὲν εἶναι ἔργα τοῦ Μείτλάνδου, ἀλλὰ προστάγματα τῆς Ἀγγλίας, ἐπειδὴ τοὺς νόμους ἐκείνους ἐπεκύρωσεν ὕστερον ὁ βασιλεὺς αὐτῆς.

Ἐπειδὴ λοιπὸν ἡ διοίκησις μας στηρίζεται εἰς ἐκεῖνο τὸ σύνταγμα, τὸ ὁποῖον καὶ κατὰ τὴν οὐσίαν καὶ κατὰ τοὺς τύπους εἶναι παράβασις τῆς ἐν Παρισίοις συνθήκης, εἶναι ἀσεβὴς καὶ πικρὰν ἔργον ὥστε κανεὶς δὲν εἶναι κατὰ νόμον καὶ κατὰ δίκαιον ὑποχρεωμένος εἰς αὐτήν. Καὶ ἂν ἀκόμη οἱ νομοθέται μας ἦσαν

ἐλευθέρως ἐκλελεγμένοι καὶ ἐλευθέρως ἐνεργοῦντες τὸ ἔκαμναν δὲν εἶχε κύρος καθὼς παράβασις τῆς συνθήκης· ἐπειδὴ αἱ βάσεις αὐτοῦ δρίζονται εἰς ἐκείνην. Καθὼς δὲ διὰ τῆς βίας καὶ τῆς ἀδικίας ἐφορέθη, οὕτω καὶ διὰ τῆς ἀδικίας καὶ διαφθορᾶς διατηρεῖται. Ἐχομεν λοιπὸν ὄλον τὸ δικαίωμα νὰ ζητήσωμεν ἀπὸ τὰς ἐγγυηθεῖσας τὴν θεμελιώδη ἐκείνην συνθήκην δυνάμεις καὶ ἀπὸ ὅλην ἀκόμη τὴν Εὐρώπην τὰ δικάιά μας καὶ τὴν ἐλευθερίαν τὴν ὁποῖαν ἡ Ἀγγλικὴ βία καὶ πανουργία μᾶς ἤρπασεν. Ἀλλὰ τί εἶναι ἡ πολιτεία αὕτη τοῦ μεθυστῆ Σιρ Θωμᾶ Μείτλάνδου ἢ μᾶλλον τοῦ ἐλευθέρου καὶ θαλασσοκράτορος ἔθνους;

Δι' αὐτοῦ φαίνεται μὲν ὅτι εἴμεθα ἐλεύθεροι καὶ ἀνεξάρτητοι καὶ τίποτε δὲν γίνεται χωρὶς τὴν συγκατάθεσιν μας, διὰ νὰ μὴ ἔχωμεν οὔτε τὴν παρηγορίαν τοῦ ἀθώου, ἐνῶ δὲν γίνεται ὅτι δὲν θέλει ὁ ἄρμοστής καὶ γίνεται ὅ,τι θέλει ὁ ἄρμοστής· οἱ δὲ ἐπαγγελματικοὶ μας εἶναι διὰ νὰ λαμβάνουν τὸν μισθὸν καὶ ἀναλαμβάνουν τὴν ἐνοχλήν τῶν πράξεων τοῦ ἄρμοστοῦ, διὰ νὰ ἴγῃαι παντοδύναμος καὶ ἀνένοχος· δι' αὐτοῦ δὲ μᾶς κρατοῦν ἀμαθεῖς μᾶς διαιροῦν, μᾶς διαφθείρουσιν καὶ μᾶς πτώχηνουν διὰ νὰ μᾶς ἐξορίσουν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς μας, τὴν γῆν τῶν πατέρων μας, εἰς τὴν ὁποῖαν εἶναι θαμμένα τὰ κόκκαλα τῶν γονέων μας, καθὼς ἔκαμαν τοὺς Παργίνους καὶ τοὺς Σουλιώτας. Τοῦτο δὲ ἐπειδὴ ἡ γῆ μας τοὺς συμφέρει εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ἐπιβρόχην των καὶ δὲν τοὺς συμφέρει νὰ κατοικεῖται ἀπὸ ἀνθρώπους χωρισμένους ἀπ' αὐτοὺς καὶ κατὰ τὴν γλῶσσαν καὶ κατὰ τὴν θρησκείαν καὶ κατὰ τὰ ἦθη καὶ κατὰ τὸν χαρακτήρα, ὥστε μετὰ τὸσα ἔτη ὀλιγώτατοι ἔμαθον τὴν γλῶσσαν των, καὶ ὀλιγώτατοι τῶν τιμίων πολιτῶν τοὺς ἐπλησίασαν, προσβλέπουν δὲ ὅτι μὲ κάθε καιρὸν θέλουν οἱ παρόντες κάτοικοι ζητήσουν τὴν ἀνεξαρτησίαν των καὶ θέλουν τοὺς διώξει. Ταῦτα προσβάλλω νὰ ἀποδείξω μὲ ὅσην ἐνδέχεται μαθηματικὴν ἀκρίβειαν.

Κατὰ τὸ σύνταγμα τοῦ Μεθυστοῦ Μείτλάνδου, ἡ τῆς θαλασσοκράτορος Ἀγγλίας, ἡ διοίκησις μᾶς σχηματίζεται ἄ. (1) ἐξ ἑνὸς λόρδου μεγάλου μεγάλου Ἄρμοστοῦ, ὅστις διαμένει εἰς Κέρκυραν καὶ ἐπισκέπτεται ἐνίοτε καὶ τὰς λοιπὰς νήσους νὰ βλέπῃ ἂν μένουν εἰς τὴν θέσιν των καὶ τοὺς τοποτηρητὰς Ἀγγλοὺς εἰς ἐκάστην τῶν λοιπῶν νήσων, οἵτινες περιστάνουν τὸν ἄρμοστην καὶ ἐνεργ-

(1) Βλέπε Πολιτικὸν χάρτην τῆς ἐπτανήσου. Ἀναφορὰν 9 Αὐγούστου 1839 τοῦ γενναίου Μουσεζέβου.

γοῦν καὶ αἱ τὰς διαταγὰς τοῦ ἄρμοστοῦ, ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐκλέγονται καὶ ἐξαρτῶνται, β' τὴν ἀστυνομίαν ἣτις ἐξαρτᾶται ἀμέσως ἀπὸ τὸν Ἄρμοστην καὶ τοὺς τοποτηρητὰς του καὶ ἀπὸ οὐδένα ἄλλον. γ' τὰ δικαστήρια κρίνοντα καὶ κατακρίνοντα κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τοῦ ἄρμοστοῦ καὶ τῶν τοποτηρητῶν ἀπὸ τῶν ὁποῖους συσταίνονται καὶ ὀνομάζονται οἱ δικασταὶ δ' τὴν νομοθετικὴν συνέλευσιν τὴν βουλὴν, τὰς τοπικὰς κυβερνήσεις, δημιουργήματα τοῦ Ἄρμοστοῦ καὶ τῶν τοποτηρητῶν, χωρὶς ἐλευθερίαν νὰ ἐνεργήσουν καὶ μόνον διὰ νὰ λαμβάνουν τὸν μισθὸν καὶ τὴν ἐνοχλήν τῶν πράξεων τῶν τοποτηρητῶν καὶ ἄρμοστων, καὶ διὰ νὰ φαίνεται ὅτι γίνονται ὅλα ἀπὸ ἡμᾶς καὶ ἐπομένως ὅτι εἴμεθα ἐλεύθεροι καὶ ἀνεξάρτητοι.

Ἡ διοίκησις μας κατ' αὐτὸ τὸ σύνταγμα, δὲν εἶναι οὔτε δημοκρατία, οὔτε ἀριστοκρατία, οὔτε δικτατορία, οὔτε δεσποτεία, οὔτε διάβολος, παρὰ χείμερα, τραγέλαφος, χάος καθὼς ἐκεῖνο ἦτις πρώτη τῆς ἡμέρας τῆς δημιουργίας. Κατ' αὐτὸ ἔχομεν ἰσραρχίαν τεσσάρων βασιλέων χωρὶς τοὺς ὑποβασιλεῖς.

Α'. Βασιλεὺς. Τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας, εἰς τὸν ὁποῖον οἱ ἐν Παρισίοις συνθήκη δὲν δίδει ἄλλο δικαίωμα, εἰμὴ νὰ ἐπικυρῶν τὸς θεμελιώδεις νόμους καὶ ὅστις τῶρα ἔχει δικαίωμα.

1. Νὰ διαλύῃ τὰς βουλὰς.

2. Νὰ ὀνοματίζῃ τὸν πρόεδρον τῆς βουλῆς διὰ δύο ἡμίση ἔτη καὶ νὰ τὸν ἐπικυρῶν ἢ ἀκυρῶν διὰ τὰ λοιπὰ δύο ἡμίση, μήπως καὶ εἰς τὸ πρῶτον διάστημα δὲν φερθῇ ὅπως αὐτὸς θέλει.

3. Νὰ ἀκυροῖ κάθε νόμον ἐντὸς τοῦ διαστήματος τοῦ ἔτους τῆς θεσπίσεώς του.

4. Νὰ ὀνομάζῃ τοὺς δύο δικαστὰς τοῦ ὑπερτάτου συμβουλίου, πάντοτε ἕως τῶρα Ἀγγλοὺς καὶ ἐπειδὴ ἐμβαίνει ἕκτακτος δικαστῆς ὁ πρόεδρος τῆς βουλῆς καὶ ὁ Ἄρμοστής νὰ σχηματίζῃ τὸ ἀπέξω δικτῶν μήπως καὶ κἀνεὶς ἤθελεν ἐκφυγῇ τὰ κατώτερα δικαστήρια.

5. Νὰ παύῃ κάθε ἐπαγγελματικὸν ἐκτὸς τῶν βουλευτῶν καὶ νομοθετῶν, διὰ νὰ μὴν ἤθελε λάχει καὶ τριεξῆ κανεὶς ἀπὸ τὰ προτάγματα τοῦ παντοδύναμου ἄρμοστοῦ.

6. Νὰ συγχωρῇ τὰ ἐγκλήματα τῆς καθοσιώσεως διὰ νὰ ἡμπορῇ νὰ βάλῃ νὰ σκοτόνουν ὁποῖον αὐτὸς θέλει καὶ ὕστερον νὰ τὸν ἀθώωνῃ, ἂν μὲ τὰ δικαστήρια δὲν δυνηθῇ.

7. Νὰ προσδιορίξῃ τοὺς ἀστυνόμους καὶ ὑπαστυνόμους, νὰ ἔχῃ καὶ τὰ στρατεύματα δηλαδὴ ὅλην τὴν ὀλικὴν δύναμιν.

Τὰ ἐπῆρε ὅλα καὶ δὲν μένει τίποτε· ἀλλ' ἡ ἀναισχυντία τοῦ μεθυστοῦ Μείτλάνδου εὗρεν ἀκόμη καὶ ἄλλα δικαιώματα διὰ τοὺς

ἄλλους βασιλεῖς, διὰ τὴν ῥάφην τρόπον τινὰ εἰς τὸ σακί ἢ καλῆ-
τερα τὰ ἐμβαλασμάωσιν ὡς Αἴγυπτιακὴν μούμιαν κάθε Ἑπτα-
νήσιον.

Β'. Βασιλεὺς. Ἐπειδὴ ὁμοῦς ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας εἶναι
μακρὰν ἔχονεν δευτέρου βασιλεία παντοδύναμον, τὴν αὐτοῦ ἐξο-
χότητα τὸν πρωτοκλέπτην τῶν Ἑπτανήσιον Σὶρ Λόρδ μέγαν Ἀρ-
μοστήν, ὅστις ἐπειδὴ τὰ ἔχη δλα καὶ δὲν γίνεται ὅτι δὲν θέλει
καὶ γίνεται ὅτι θέλει χωρὶς τὴν ἔχη οὐδεμίαν ἐνοχὴν, ἐπειδὴ τὴν
ἀναλαμβάνουν αἱ βουλαι καὶ αἱ τοπικαὶ κυβερνήσεις, εἶναι παν-
τοδύναμος.

Ἀπὸ αὐτὸν ἐκλέγονται ἢ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἢ ἐπαγγελματικοὶ
καὶ αἱ βουλαι.

Ἄνευ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ δὲν ἔχει κανὲν θέσπισμα κύρος
νόμου καὶ δύναται κάθε νόμον τὰ ἀκυρώσῃ διὰ τῶν ὀργάνων τοῦ.

Αὐτὸς εἶναι ἢ ἐκτελεστικὴ δύναμις.

Αὐτὸς εἶναι ἢ ὑψηλὴ ἀστυνομία. (οὗτε ὁ Πάπας Γρηγόριος Ζ΄.)
Καὶ ὁμοῦς ἂν δὲν εἶναι ἀνέκτος εἶναι ἀνέκτος, ἐπειδὴ βάζει
τὰ τὰ κάμουν αἱ βουλαι καὶ ὅταν τις τὸν κατηγορήσῃ οἱ χάσκον-
τες διὰ ἐπάγγελμα, οἱ ποποτηρήται, οἱ ἀστυνόμοι καὶ ἢ ἐντοῖς
πράγμασι, γελοῦν τὸν λαὸν τὰ ὑπογράψῃ χωρὶς τὰ τὰ διαβάξῃ,
ἐπειδὴ Ἰταλικά, ἀναφορᾶς (ἰνδρίτσα) ὅτι ἀπὸ τὴν αὐτοῦ ἐξοχό-
τητα οἱ ἑπτανήσιοι ἀναπνεύουν καὶ τὸν ἀέρα.

Γ'. Βασιλεὺς. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἂν καὶ παντοδύναμος δὲν δύνα-
ται τὰ ἦναι καὶ πανταχοῦ παρῶν, ἐπειδὴ τότε ἤθελεν εἶναι θεὸς
καὶ οἱ ἐκτὸς τῆς Κερκύρας ἑπτανήσιοι ἠδύνατο τὰ ἀναπνεύσων
ὀλίγον ἐλευθερώτερον ἀέρα, ἀνάγκη καὶ τρίτου βασιλέως, τῆς
αὐτοῦ ἐξοχότητος τοῦ ψῶροσολτάδου τοποτηρητοῦ τῆς αὐτοῦ ἐξο-
χότητος τοῦ πρωτοκλέπτου τῶν ἑπτανήσιων. Ἄνευ τῆς ὑπογρα-
φῆς τῶν τοποτηρητῶν δὲν δύναται τὰ κάμουν τίποτε αἱ τοπικαὶ
κυβερνήσεις ἄλλ' ἐπειδὴ οἱ μὲν ἐπαγγελματικοὶ ἐξαρτῶνται παρ'
αὐτῶν, οἱ δὲ λοιποὶ τὸν περιστιχοῦν ψάλλοντες τὰ τῶν σῶν δω-
ρεῶν ἀξίους ἡμᾶς ποιήσων ἐξοχώτατε αὐθέντα » γίνεται ὅτι αὐ-
τὸς θέλει χωρὶς ἐνοχὴν ἐπειδὴ τὴν ἀναλαμβάνουν αἱ τοπικαὶ κυ-
βερνήσεις.

Δ'. Βασιλεὺς. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ τὰ χωρία εἶναι ὀλίγον μα-
κρὰν καὶ κανεὶς δύναται εἰς κανὲν σπήλαιον τὰ μονάσῃ καὶ Κῆσῃ
ἐλεύθερος, ἔχονεν καὶ τετάρτους βασιλεῖς τὰς αὐτῶν ἐκλαμπρότη-
τας τοὺς Ἀλῆ Πασᾶς τῆς Ἑπτανήσου Κυρίου μας Κυρίου ἀστυ-
νόμους, οἵτινες δύναται τὰ κάμουν ὅτι θέλουν καὶ ἔχουν δικαίω-
μα τὰ φαρεύουν εἰς τὸ διδάρῃ τῆς Ἑπτανήσου χωρὶς τὰ ἔχουν

καὶ αὐτοὶ ἐνοχὴν ἐπειδὴ ἂν κατηγορηθοῦν πταίου οἱ χωροφύ-
λακες καὶ οἱ ὑπάλληλοι.

Ε'. Βασιλεῖς. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἢμπορεῖ τὰ ἐκφυγῇ κανεὶς, ἀκό-
μη μέσα εἰς τὴν ἑπτανήσιαν λίμνην πλέουν οἱ λοιποὶ Ἀγγλοὶ
γραμματεῖς καὶ φαρισαῖοι τελῶναι καὶ ἀρχιτέκτονες καὶ τὸν μὲν
εὐλογοῦν τὸν δὲ καταρῶνται.

ς'. Βασιλεῖς. Καὶ ἐπειδὴ ἀκόμη δυνατόν κανεὶς τὰ κρυ-
φῆ εἰς κάμειαν τρύπαν τοῦ βυθοῦ, οἱ βουτηκτάδες ὠτακουσται
(συμπροὶ) ὄντες συνένοχοι τῶν κυριῶν τῶν, ἔχουν τὸ δικαίωμα
καὶ αὐτοὶ τὰ φαρεύουν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἢ ἐπτανήσος δὲν εἶναι τὰ
διδάρια τοῦ Μεσαλογγίου θέλει ἀκολουθήσει ὅτι ἀκολουθῶς
θέλω ἀποδείξει.

Ἄν κανεὶς κουνισθῇ, διὰ ὀκτὼ μήνας εἰς ἕνα ξηρόνησον, διὰ
τὰ μάθη τὰ μὴν ὀμιλῇ παρὰ ἢ τὰ ζήτησῃ τὰ γεινῆ φαρᾶς ἢ
τὰ σιωπᾶ, τὰ κάμνη τὸν ἔρωτα, τὰ ἀναγινώσκῃ ἐφημερίδας καὶ
τὰ παίξῃ τὰ χαρτιά. Αἰωνία σου ἢ μνήμη Ἀλῆ Πασᾶ, Ἄβου-
λουβούδ καὶ οὐ Μωάμεθ Β'. ἔμπρὸς εἰς τὸ πολὺπλοκον καὶ ἀ-
νεξάντλητον σιδηροῦν ἢ καλῆτερα πλατίνης δίχτυον τοῦ Μεθυ-
στῆ Μεϊτλάνδου ἢ τοῦ μεγάλου, ἐλευθέρου, πλουσίου καὶ ἐνδύ-
ξου Ἀγγλικοῦ ἔθνους, μὲ τὸ ὅποτον ἔκλεισε ἐν μικρὸν καὶ ἀ-
δύνατον ἄλλ' εὐμορφον φαρᾶκι μὴ τοῦ φύγι.

Διὰ τὰ μὴ ἢμποροῦμεν δὲ τὰ ἀναφερθῶμεν εἰς τοὺς ἐγγυθηέν-
τας βασιλεῖς ἔμπόδισεν ἀπὸ τοῦ τὰ ἦναι τις ἑπτανήσιος πρόξε-
νος καμμιάς ξένης δυνάμεως.

Διατὶ δὲ εἶναι οἱ νομοθέται, οἱ βουλευται, οἱ δήμαρχοι, οἱ
ὑπαρχοι, οἱ ἀγορανόμοι; Κυριολεκτικῶς διὰ τίποτε ἄλλο παρὰ
διὰ τὰ λαμβάνουν τὸν μισθόν, τὰ ἀναλαμβάνουν τὴν ἐνοχὴν καὶ
τὰ διαιροῦμεθα, κατατρωγόμεθα καὶ ἐξευτελιζόμεθα, διὰ τὰ
φαίνεται ὅτι εἴμεθα εἰς ὅτι γίνεται εὐχαριστημένοι. Διὰ τὰ
μὴ χάσῃτε ὁμοῦς τίποτε καὶ μὴ μοῦ φύγι καὶ ἐμὲ τὰ μοῦ συγ-
χωρήσετε τὰ τοὺς περάσωμεν ἕνα πρὸς ἕνα καὶ τὰ τοὺς διαβά-
σωμεν τὸ ἀναπαυσίμαρτων.

Οἱ νομοθέται εἶναι διὰ τὰ παριστάνουν τὰ δίκαια τοῦ λαοῦ·
εἶναι ἐπίτροποι τοῦ λαοῦ· εἶναι ὁ λαός. Πρέπει λοιπὸν, ἀφ' οὗ
σχηματίζομεν κράτος ἐλεύθερον καὶ ἀνεξάρτητον, ἀπὸ τὸν λαὸν
καὶ τὰ ὀνομάζονται καὶ τὰ ἐκλέγονται. Καὶ ὁμοῦς ἡμεῖς οὔτε
τοὺς ὀνομάζομεν οὔτε τοὺς ἐκλέγομεν ἔχονεν δὲ τὰ κακὰ, τὰς
διαίρεσεις καὶ τὰς διχόνας τῆς ἐκλογῆς χωρὶς τὰς ὠφελείας.
Ὅταν ὁ Νομοθέτης ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ εἶναι τῆς πλη-
ροφάριας τοῦ, εἶναι εἰς ἀνάγκης καὶ κατὰ συμφέρον φιλόπατρις.

Ἐπειδὴ ἂν παραβαίνων τὰ χρέη του θυσίασθ τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ δὲν μεταεκλέγεται· ἐπειδὴ ἀκόμη κάθε νόμος ἐξαρτᾶται παρ' αὐτοῦ χαλῶνται εἰ κακοὶ καὶ εἰσάγονται καλοὶ· ὁ δὲ λαὸς προοδεύει. Οἱ ἀντιπρόσωποι τοῦ λαοῦ εἶναι ἡ βάση τῆς ἐλευθερίας. Ἄλλ' εἰς ἡμᾶς οἱ νομοθέται ὀνομάζονται ἀπὸ τὸ προκαταρκτικὸν συμβούλιον ἕνδεκα μελλόντων νομοθετῶν, δηλαδὴ τῶν πρώην πέντε βουλευτῶν καὶ τοῦ προέδρου τῆς βουλῆς, τῶν τεσσάρων ὑπάρχων τῶν πρωτευόντων νήσων καὶ ἑνὸς τῶν μικρῶν, καὶ ἐπειδὴ αὐτοὶ εἶναι τοῦ ἀρμοστοῦ δημιουργήματα καὶ πρόβατα τῆς ποιμνῆς, οἱ νομοθέται ἐκλέγονται παρ' αὐτοῦ. Ἄν δὲ διαλυθῇ ἡ γερουσία ἐκτάκτως καὶ σημείον εἶναι ὁ ἀρμοστοῦς ἐγελάσθη εἰς τὴν ἐκλογὴν τότε ἀντὶ τῶν τεσσάρων ὑπάρχων ἐμβαίνουσι τέσσαρες νομοθέται τῆς προηγουμένης συνελεύσεως τῆς ἐκλογῆς τοῦ Ἄρμοστοῦ. Ταῦτα ἔλα διὰ τὸ μὴν ἡμπορεῖ νὰ ἐκλεχθῇ παρ' ὁποῖον θελήσῃ ὁ ἀρμοστής. Σχηματίζεται διπλοῦς κατάλογος ὅστις στέλλεται εἰς τὰς νήσους νὰ ἐπικυρωθῇ παρὰ τοῦ λαοῦ, ἀλλ' ἐπειδὴ πολλοὶ εἶναι θερισταὶ καὶ καλοῦνται σκόντροι, ἐκλέγονται ὅσοι ἔλαβον τὴν τύχην νὰ προσκυνήσουν εὐλαβῶς τὴν αὐτοῦ ἐξοχότητα ἢ τινὰ ἄλλον Ἄγγλον, ἔχοντα ἐπιβόην ἀστυνόμου, διοικητῆν, ἀρχιτέκτονα, γραμματεῖα τῆς βουλῆς, μάλιστα δὲ τοῦ Ἄρμοστοῦ διὰ τὸ νὰ ἐπικυρωθοῦν δὲ ἐκεῖνοι ἀπὸ τὸν λαὸν βάλλεται ἄνω κάτω ἡ ἐπτάνησος, εἰ ἀστυνόμοι, οἱ διοικηταὶ οἱ προσμένοντες ἐπάγγελμα, ἡ Ἴονικὴ τραπέζα μὲ τὰ δάνεια, οἱ κεφαλαιοῦχοι κλ. κλ. κλ. Διὰ τὸ νὰ πέρνουν μερικὸν ἀνθρωπῶν 43 τάλαρα τὸν μῆνα, διότι ἀτιμάσθησαν καὶ ἐπώλησαν τὴν πατρίδα των ἢ ἂν γείνουσι βουλευταὶ 9 τὴν ἡμέραν.

Ἐπειδὴ οἱ νομοθέται εἶναι ἔργα τοῦ ἀρμοστοῦ, κάμνουσι ὅτι θέλει ὁ ἀρμοστής καὶ ἂν μὲν αὐτὸς θέλει τὸ καλὸν τοῦ λαοῦ καλὸν ἐστίν, ἂν δὲ νὰ τὸν ἐξορίσῃ οἱ νομοθέται χωρὶς νὰ ἀναγνώσουν τὸ θέσπισμα ὑπογράφουν. Ἄλλ' ἐπειδὴ καὶ ὡς ἄνθρωποι δυνατὸν νὰ αἰσθανθοῦν τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως καὶ νὰ ζητήσουν κἀνὲν δικαίωμα τοῦ λαοῦ τὸ ὅποῖον νὰ μὴ θέλῃ ὁ ἀρμοστής, ὁ μὲν ἀρμοστής καὶ τὸ ὄργανον τοῦ ἢ βουλῆς δύναται νὰ προβάλλῃ ὅτι θέλει καὶ ὅταν θέλει, ἀλλ' ὁ νομοθέτης δὲν δύναται εἰμὴ μίαν φοράν, ἀφ' οὗ πρὸ δύο ἡμερῶν εἰδοποιήσῃ τὸν ἀρμοστήν καὶ λάβῃ τὴν ἀδειαν ἀπὸ τὴν νομοθετικὴν συνέλευσιν. Ἄν ὅλοι ἠνωμένοι ζητήσουν τι τοὺς διαλύει. Ἀκοεῖς λαὸς εἶναι ἡ νομοθετικὴ συνέλευσις; Καὶ ὅμως διὰ τὸ πηγαίνουσι μερικοὶ μασκαράδες νὰ σὲ πωλοῦν καὶ νὰ ἐξευτελιζώ-

ται διὰ τὸ φαίνεται ὅτι εἶσαι εὐχαριστημένος εἰς ὅτι γίνεται, ἐγέμισες πάθη, ἔχθρας, καταδρομὰς, καταδυναστείας, διηρέθησαν οἱ ἀδελφοί, οἱ φίλοι, οἱ συγγενεῖς καὶ ἐξευτελέσθημεν. Τί ἐπέτυχες σὺ ἂν λάβῃ τὰ 45 τὸν μῆνα ὁ Κούτσης καὶ ὄχι ὁ Δάλας;

Ἄμποτε νὰ ἐκλέγωντο ἀμέσως ἀπὸ τὸν ἀρμοστήν· ἐπειδὴ δὲν ἐφαίνετο ὅτι εἰμεθα εὐχαριστημένοι εἰς ὅτι πρὸς ἀφανισμόν μας γίνεται· καὶ δὲν ἦσαν αἱ 30,000 τάλαρα ἀδικοὶ μισθοὶ τῶν νομοθετῶν, καὶ ὁ λαὸς ἐλαφρύνετο ἀπὸ ἄλλους τόσους φόβους, ἐπειδὴ οἱ μισθοὶ τῶν νομοθετῶν λαὸς εἶναι τὸ αἷμα καὶ ὁ ἰδρῶς σου χωρὶς νὰ τὸ αἰσθάνεσαι· ἐπειδὴ δὲν δύνασαι νὰ τριξῆς ἂν δὲν πληρώσῃς φόβους, εἰς κάθε δὲ καιρὸν ἡ Ἄγγλια δὲν ἠδύνατο νὰ εἶπῃ ὅτι ἡμεῖς τὰ ἐκάμαμεν. Ὁ δρισμὸς τοῦ ἑπτανησίου νομοθέτου εἶναι «ζῶον ἄλαλον μὲ 45 τάλαρα τὸν μῆνα, καὶ 100 εἰς κάθε ταξίδιον του εἰς Κέρκυραν διὰ τὰ στραβά του ἔξοδα διὰ τὴν ὑπάγῃ εἰς Κέρκυραν δις τῆς πενταετίας» ἢ τρίς νὰ καθήσῃ εἰς μίαν πολυθρόναν τῆς νομοθετικῆς συνέλευσεως νὰ ἀποκοιμηθῇ, ἕως ὅτου νὰ ἐτοιμασθοῦν οἱ νόμοι καὶ νὰ τοὺς ὑπογράψῃ μὲ κλεισμένα τὰ ὄμματα.»

Ἀπὸ τοὺς μισθοὺς δὲ ἐκεῖνους ὠφελοῦνται κἀν ἐκεῖνοι ἢ ὠφελεῖται ὁ λαὸς; ὄχι· ἀλλὰ ἡ κακομαθαίνουσι μὲ τὰ πολλὰ καὶ πρὶν τῆς πενταετίας χρεοκοποῦν, ἐπειδὴ δὲ τὰ ἐξοδεύουν εἰς τὴν πολυτέλειαν (τὰ λοῦσα) μόνον ἢ λέρα τοῦ παρὰ μένει εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἐμπόρων, ἢ τὰ φυλάττουσι καὶ ἀγοράζουν τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ σπανιώτατα, ἢ κάμνουσι ὀσττόρους καὶ μᾶς φονεύουν, μᾶς κρισολογοῦν καὶ μᾶς διαφθείρουσι μάλιστα τὰ ἀνόητά των ἔξοδα δίδουσι τὸν τόνον καὶ μιμούμενοι καὶ οἱ λοιποὶ ἀφανίζομεθα.

Ἄμ' ἢ βουλὴ; Εἰς τὰ συνταγματικὰ ἐλεύθερα καὶ ἀνεξάρτητα κράτη καὶ ἔλα ἐν γένει τὰ εὐνομούμενα ἢ Βουλὴ εἶναι σωτήριος χαλκὸς κατὰ τῆς ὁρμῆς τοῦ λαοῦ καὶ τῶν καταχρήσεων τῆς κυβερνήσεως. Ἄλλ' εἰς ἡμᾶς κατὰ τὸ φαινόμενον σχηματίζει τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, δηλαδὴ νὰ ἐκπληρῇ τοὺς νόμους καὶ ὅμως οὔτε ἐκτελεστικὴ, οὔτε νομοθετικὴ εἶναι παρὰ στάτουαις τὰς ὁποίας κινοῦν τὰ ἐλατήρια τοῦ ἀρμοστοῦ, διὰ τὸ ὑπογράφουσι ὅτι παρουσιάσει ὁ ἀρμοστής καὶ νὰ λαμβάνουσι τὸν μισθόν. Οὗτοι ἐκλέγονται κατὰ τὸ φαινόμενον ἀπὸ τὴν νομοθετικὴν συνέλευσιν ἐκ τῶν νομοθετῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ αὐτὴ δημιουργοῦσι τὸν ἀρμοστήν καὶ σταυτῶ ὁ ἴδιος ἔχει δικαίωμα νὰ μὴ ἀφαιρῆται ἀπὸ τὴν ἐκλογὴν καὶ εἰς τὰ ὕστερα νὰ παρουσιάσῃ δι-

πλοῦν κατάλογον νομοθετῶν νὰ ἐκλεχθοῦν, εἶναι ἔργα τῶν ἔργων τοῦ ἄρμοστοῦ ἢ ἀμέσως ἔργα τοῦ ἄρμοστοῦ.

Καὶ μόλον τοῦτο δὲν ἔχουν ἐλευθερίαν οὔτε δικαίωμα νὰ ἐνεργήσουν ἐπειδὴ ὁ Ἄρμοσθης καὶ ὁ πρόεδρος ἔχει δικαίωμα νὰ προβάλλῃ νόμους, οἱ δὲ βουλευταὶ ὅταν θέλουν νὰ προβάλλουν τι, τὸ λέγουν ἐκστόματος διὰ νὰ παρακινήσουν τὸν πρόεδρον νὰ τὸ προβάλλῃ αὐτὸς συμβουλεύεται τὸν ἄρμοσθην ἂν συμφέρῃ ἂν δὲν τὸν προβάλλει καὶ ὁ βουλευτὴς ἐπιμένει ἀνάγκη νὰ τὸ παρουσιάσῃ ἐγγράφως μὲ τὴν ὑπογραφήν δευτέρου βουλευτοῦ, διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀδειαν ἀπὸ τὸν ἄρμοσθην νὰ τὸ προβάλλῃ. Ἐντούτοις ἂν δὲν θέλῃ ὁ ἄρμοσθης καὶ ἔχει τοὺς τρεῖς τῶν βουλευτῶν, τὸν ἀφίνει καὶ τὸ προβάλλει καὶ ἔπειτα τὸν ἔχει εἰς τὸ μάτι ἂν δὲν ἤμπορῇ νὰ λάβῃ τρεῖς βουλευτὰς δημιουργήματά του μὲ τὸ μέρος του, δὲν ἀφίνει νὰ προβληθῇ, καὶ ἂν ἀρίστη, ὕστερον δὲν τὸ ὑπογράφει καὶ εἶναι ἄκυρον. Χωρὶς πολυλογίαν « Ἐπιτανήσιος βουλευτὴς εἶναι ζῶν ἄλαλον μὲ » 9 τὴν ἡμέραν ἢ 250 τὸν μῆνα, διὰ νὰ ὑπογράψῃ ὅ,τι παρουσιάσῃ ὁ γραμματεὺς τῆς βουλῆς, καὶ ἂν ἦτον ἀκόμη νὰ τὸν » κρεμάσουν ἐπειδὴ δὲν τὰ διαβάσουν οὔτε. » Ὁ δὲ πρόεδρος τῆς βουλῆς « ζῶν μιμητικὸν μὲ 500 τὸν μῆνα διὰ νὰ ἦναι τὸ » στόμα καὶ ἡ σιὰ τοῦ ἄρμοστοῦ. »

Ἡδύνατο κάλλιστα νὰ λείψῃ ἢ βουλή. Ἐπειδὴ ἐγένετο ὅ,τι γίνεται, δὲν εἶχμεν τὴν ἐνοχὴν ὅτι εἴμεθα εὐχαριστημένοι καὶ ὅτι ἀπὸ ἡμᾶς γίνονται τὰ πάντα, ἔλλειπον τὰ 250 κατὰ μῆνα τοῦ κάθε βουλευτοῦ καὶ τὰ 500 τοῦ προέδρου. ἔλλειπον ἐπομένως καὶ ἄλλοι τόσοι φόροι ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ, δηλαδὴ ὑπὲρ τὰς 40,000 τάλαρα κατ' ἔτος.

Τὰ δὲ χρήματα ἐκεῖνα ὠφελοῦν κἂν ἐκείνους ἢ τὸν τόπον; ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διαβόλου μαζώματα ἀνέμου σκορπίσματα συμβαίνει ὅ,τι καὶ εἰς τοὺς νομοθέτας, ἀλλ' εἰς μεγαλύτερον βαθμόν· πρὶν ἔκθουν ἀπὸ τὸ ἐπάγγελμα χρεοκοποῦν, χωρὶς νὰ μένῃ, εἰμὴ ἢ λέρα τοῦ παρὰ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐμποροῦ, ἐπειδὴ ἐξοδεύονται εἰς τὴν πολυτέλειαν, ἢ τοὺς δοτῆρας; ἢ ἂν εἰκονομίση κἀνέεις ἀγοράζει τοὺς ἄλλους; οἱ λοιποὶ μιμούμενοι κακομανθάνουν καὶ ἀφανίζονται καὶ ἐκεῖνοι. Ἀκὺς λαεὶ τί εἶναι οἱ νομοθέται σου καὶ βουλευταὶ σου διὰ τοὺς ὁποίους διαιρεῖσαι καὶ σκοτῶνσαι; Νὰ σὲ πωλήσουν ἢ διὰ νὰ γεμίσουν ἀνάγκας καὶ νὰ χρεοκοπήσουν διὰ νὰ καταφάγουν ὕστερον τὸ τῶν ἄλλων καὶ μὲ τὸ παράδειγμά των νὰ ἀφανίσουν καὶ ἄλλους ἢ νὰ κάμουν χρήματα καὶ νὰ σὲ ἀγοράσουν.

Ἄμ' αἱ τοπικαὶ κυβερνήσεις; Οἱ ὑπαρχοὶ καὶ οἱ ἀγορονομοὶ παριστάνουν τὴν κοινότητα· εἶναι τῆς κοινότητος καὶ εἰς αὐτοὺς πρέπει νὰ ἐμπιστεύονται τὰ συμφέροντα τῆς κοινότητος. Πρέπει λοιπὸν ὁ λαὸς νὰ τοὺς ὀνομάξῃ καὶ νὰ τοὺς ἐκλέγῃ καὶ ἐνταυτῶ νὰ ἔχουν δύναμιν νὰ ἐνεργήσουν ἐντὸς τῆς κοινότητος. Ἄλλ' εἰς ἡμᾶς ὁ μὲν δήμαρχος ἢ ὑπαρχος ἐκλέγεται παρὰ τῆς βουλῆς δι' ἐπικυρώσεως τοῦ ἄρμοστοῦ, δηλαδὴ κυρίως παρὰ τοῦ ἄρμοστοῦ καὶ ἐκ τῶν δουλικωτέρων νομοθετῶν· οἱ ἀγορονομοὶ, ἀπὸ τῶν δήμαρχων καὶ τὸν διοικητῶν, ἐπειδὴ ὁ λαὸς τοὺς ἐπικυρώνει μόνον καθὼς καὶ τοὺς βουλευτὰς καὶ ὁμοῦ οὔτε δύναμιν ἔχουν νὰ ἐνεργήσουν, ὥστε καταντᾷ νὰ ἦναι διὰ τὸν μισθὸν καὶ τὴν ἐνοχὴν τῶν πράξεων τῶν διοικητῶν καὶ ἄρμοστων. Τίποτε δὲν γίνεται εἰς τὰς κοινότητας ἀνευ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ Ἄγγλου διοικητοῦ καὶ γίνεται ὅ,τι θέλει ὁ Ἄγγλος διοικητὴς, ἀνένοχος ἐπειδὴ τὴν ἐνοχὴν τὴν ἀναλαμβάνουν οἱ δήμαρχοι καὶ ταμεῖαι καὶ εἰσαγγελεῖς καὶ ἀγορονομοί. Ἄλλὰ διὰ νὰ φαίνεται ὅτι εἴμεθα ἐλεύθεροι καὶ ἀνεξάρτητοι εἰς τὰς υποθέσεις τῶν κοινότητων μας καὶ ὅτι εἴμεθα εὐχαριστημένοι καὶ ἐδῶ 25,000 ἕως 30,000 τάλαρα κατ' ἔτος, μὲ ζημίαν τῶν ἐπαγγελματικῶν καὶ φόρους ἀναλόγους ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ.

Μὲ τὴν μικρὰν δὲ δύναμιν ἥτις μένει εἰς τὰς τοπικὰς κυβερνήσεις γίνεται τίποτε; ἠδύνατο νὰ γείνουν πολλὰ. Ἄλλ' ἐπειδὴ οὔτε τίμιος πολίτης συντρέχει εἰς τὰ ἐπαγγέλματα διὰ νὰ ἦναι ὄργανον τῆς τυρανίας, οὔτε καὶ τοὺς Ἄγγλους συμφέρει νὰ ἦναι τοιοῦτοι εἰς τὰ πράγματα ἐπειδὴ φοβοῦνται τὴν ἀντίστασιν εἰς τὰς πράξεις καὶ καταχρήσεις των, εἰς τὰς ἀρχὰς εἶναι τὸ κολοκάθι τοῦ ἐπιτανησιακοῦ λαοῦ, καὶ οὔτε γνωρίζουν, οὔτε θέλουν νὰ κάμουν καλὸν ἀποβλέποντες μόνον εἰς τὸ πῶς νὰ ὠφελήσουν τοὺς φίλους των καὶ ἐκτείνουσι τὴν ἐπιβρόχην των, διὰ νὰ ἔχουν τὸ μονοπωλεῖον τῶν ἐπαγγελματικῶν, παραλύουσι δὲ καὶ ἐμποδίζουσι κάθε κίνημα πρὸς ἐξάλωσιν τῶν πόνων τοῦ λαοῦ, καταδιώκοντες κάθε ἀληθῆ φίλον τῆς πατρίδος. Δὲν εἶναι ὑαῦμα λοιπὸν ἂν ἡ διοίκησις μας εἶναι χάος καὶ τὰ πάντα εἰς παραλυσίαν καὶ νέκρωσιν ἂν τὰ διατάγματα μεταβαλλονται ὡς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης, ὥστε φαίνεται ὅτι εἰς τὴν ἐπτάνησον εὐρέθη τὸ ἀεικίνητον καὶ κάθε τίμιος καὶ ἀξίος κouraζεται καὶ ἀηδιάζει. Δὲν εἶναι ὁμοῦ τυχερὸν χάος, ἐπειδὴ εἰς τὸ μέτρο ἐκεῖνο τοῦ χάους, ὅστις ἀνακατεύσῃ καλά, βλέπει τὸν λαμπερὸν ἐμπορικὸν ὑπολογισμόν τῆς Ἄγγλιας, διὰ νὰ κρατῇ τὸν λαὸν ἀμαθῆ, νὰ τὸν διαιρῇ, νὰ τὸν διαφθείρῃ καὶ πτω-

χῆνη, διὰ τὸν ἐξορισμὸν ἀπὸ τῆν πατρίδα του ἢ τὸν ἐξῆ
 εἰλωτας. Αἱ δημοσῖαι οἰκοδομαὶ καὶ δρόμοι ἀμελοῦνται καὶ φθει-
 ρονται ἕως οὔτου νὰ χαλάσουν ὀλοτελῶς καὶ χρειάζονται κατα-
 σκευὴν ἐκ νέου, ἐνῶ ὡς ἔργον τοῦ « Φαβρικὲ κογιόν » κατέ-
 φαγον καὶ θέλουν καταφάγη δεκαπλάσια, διὰ τὸν πλουτίσουν οἱ
 ἄρμοσταί, καὶ διοικηταί, καὶ ἀρχιτέκτονες καὶ ἀστυνόμοι καὶ τὰ
 ὄργανα αὐτῶν φέροι δὲ καὶ ἀγγαρεῖαι ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ. Τὰ
 μοναστηριακὰ παρεδόθησαν εἰς χεῖρας ἀμαρτωλῶν καὶ σταυ-
 ροῦνται, ἐνῶ διὰ τῶν εἰσοδημάτων αὐτῶν ἠδύναντο νὰ συστηθῶν
 καὶ διατηροῦνται καὶ φιλανθρωπικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ καταστή-
 ματα. Τὰ σχολεῖα μένουσιν εἰς τὴν διάθεσιν τῶν διδασκάλων καὶ
 εἶναι ἔρημα, ἐνῶ μὲ ὄλας τὰς δυσκολίας τῶν πληρωμῶν αἱ
 ὀποῖαι τὰ κατέστησαν μερικὰ, ἂν οἱ ὑπαρχοὶ καὶ ἀγορανόμοι
 καὶ ὡς ἀπλοῖ ἀκόμη πολῖται ἤθελον τὰ ἐπισκέπτονται, ἤθελε
 καὶ ἡ ἀμίλλα διαγείρεται καὶ οἱ διδάσκαλοι ἐπιμελοῦνται καὶ
 μεγίστην ὠφέλειαν φέρουσιν, ἐνῶ τώρα βλαπτοῦν καὶ κατὰ τύχην
 μόνον εἶναι ὠφέλιμα. Ἡ ἀγορὰ εἶναι κλόσσις, τὰ μέτρα καὶ
 τὰ βάρη ἐλείπει, τὸ ψωμὶ πιτυρον, αἱ χειρότεροι τροφαὶ μὲ βλά-
 βην τῆς δημοσίας ὑγείας πωλοῦνται. Ἀλλ' ὁ μὲν ψωμᾶς προ-
 φέροι πῆταν τοῦ ἀγορανόμου ὡς οἱ παλαιοὶ κλέπται τοῦ Ἑρμοῦ, ὁ
 ψαρᾶς ψᾶρι, ὁ κρεοπώλης σικῶτι καὶ περναῖ ἐντούτοις τὰ κα-
 λοκᾶθια τοῦ ἐμπορίου τῶν ἐθνῶν. Διὰ τὴν ἀμέλειαν καὶ παρά-
 λυσιν τῶν σχολείων οἱ νέοι φεύγοντες ἀπροετοίμαστοὶ ἀποτυγχά-
 νουσι εἰς τὰ ταξίδια τῆς Εὐρώπης μὲ οἰκονομικὴν καὶ ἠθικὴν
 βλάβην καὶ τοῦ κοινοῦ καὶ τῶν ἰδιωτῶν, ἢ οἱ γονεῖς ὑποχρεοῦν-
 ται διὰ στοιχειώδη μαθήματα νὰ χρεδωνῶνται καὶ καταστρέφον-
 ται διατηροῦντες τὰ τέκνα τῶν μακρὰν τῆς πατρίδος καὶ τῶν
 φροντῖδων τῶν.

Ἄμ' οἱ δικασταί; οἱ δικασταὶ πρέπει νὰ ἦναι τίμοι καὶ ἄξιοι,
 ἐπειδὴ ἐξ αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἡ περιουσία, ἡ τιμὴ, ἡ ἐλευθερία
 καὶ ζωὴ τῶν πολιτῶν καὶ πρέπει νὰ ἦναι ἐλεύθεροι νὰ κρίνουσι
 κατὰ νόμον καὶ κατὰ συνείδησιν. Ἀλλ' εἰς ἡμᾶς διὰ τὸν δύναται
 ὁ διοικητὴς καὶ ἄρμοστὴς νὰ ἐπιτυγχάνῃ ὅ,τι δι' αὐτῶν θέλει δὲν
 ἐκλέγει οὔτε τοὺς ἀξιωτέρους οὔτε τοὺς τιμιωτέρους, ἀλλ' ὁ
 ὄσους εἶναι βέβαιος ὅτι θέλουν τὸν χρησιμεύσει ὄργανα. ἐπειδὴ
 ἡ τιμιώτης ἐνωμένη μὲ τὴν ἀξίαν τρομάζει τὸν τύραννον διὰ
 νὰ τοὺς ἔχη δὲ δούλους μεγάλους μισθοὺς καὶ ἀντιμισθίας μὴ
 τύχη καὶ ξεμάθουσι. Ἦτο δυνατόν οἱ δικασταὶ νὰ διανέμουσι τὸ
 δίκαιον χωρὶς νὰ προσβάλουσι τὰ συμφέροντα τῶν Ἀγγλων,
 ἀλλ' ἀφ' οὗ πρέπει νὰ ἦναι τυφλὰ τῶν ὄργανων, ἢ δικαιοσύνη εἶναι

δῶρον τῆς βασιουρίας καὶ ἀτιμίας. Τί χάσας! ὅποια αἰσχροῦτης!
 ὁ δικαστὴς ἔχει 80, 90, 100, 120, κατὰ μῆνα καὶ ἀντιμισθίας
 διὰ τὸν μὴ ξεμάθῃ, ἀλλ' ἂν ὁ ἄρμοστὴς, ἢ ὁ διοικητὴς θέ-
 λει νὰ καταδικάσῃ τινὰ, ἢ νὰ τὸν ἐξορίσῃ, ἢ νὰ τὸν ἐκβάλῃ
 ἀπὸ τὸ μέσον, ἢ νὰ ἐκθέσῃ τὸν τόπον, ἀφαιρῶν ἀπὸ τὸν κατα-
 δικαζόμενον καὶ τὴν παρηγορίαν ἀκόμη τῆς ἀδικίας καὶ τυραννίας,
 οἱ δικασταὶ εἶναι ἔτοιμοι ἂν περάσῃ ἀπὸ τὰ μικρὰ δικαστήρια, εἰς
 τὸ ὑπέρτατον συμβούλιον τὸ ἐξωτερικὸν δικτυον εἰς τὸ ὅποιον
 ἐκτάκτως συνεδριάζει ὁ ἄρμοστὴς, ὁ πρόεδρος τῆς βουλῆς,
 καὶ ὑπάρχουσι δύο δικασταὶ Ἀγγλοὶ, εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐκ-
 φύγῃ κανεὶς.

Οἱ νόμοι εἶναι μεταφυτεύματα τῆς Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας,
 ἀνάρμοστοι εἰς τὴν ἠθικὴν καὶ οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ
 τόπου καὶ οὔτε ὁ δικηγόρος οὔτε ὁ δικαστὴς δύναται οὔτε ὁ
 τόπος εἶναι ἐπιδεκτικὸς διὰ τὴν ἐφαρμοσθῶν καὶ τὸ δίκαιον καθη-
 μέραν διὰ τὴν ἀτιμίαν τῶν δικαστῶν, διὰ τὴν βασιουρίαν καὶ
 ἀμαθίαν τῶν δικηγόρων, διὰ τοὺς ἀναρμόστους νόμους, θυ-
 σιάζεται, ὥστε τὰ δικαστήρια εἶναι παρὶς τῶν ἀθῶων καὶ τῶν
 τιμῶν καὶ τὸ πρῶτιστον σχολεῖον τῆς διαφθορᾶς, τῆς ἐπιπορίας,
 καὶ τῆς διαιρέσεως· αἱ δὲ κρισολογίαι δὲν εἶναι ὠφέλιμοι εἰμὴ
 εἰς τοὺς δικηγόρους καὶ τὸ ταμεῖον δηλαδὴ τοὺς Ἀγγλους.

Ἄμ' ἡ Ἀστυνομία; Ἡ Ἀστυνομία εἶναι διὰ τὸν ἐκπλη-
 ροῦνται τὰ διατάγματα τῆς κυβερνήσεως, αἱ ἀποφάσεις τοῦ
 δικαστοῦ καὶ νὰ διατηρῆται ἡ ἐσωτερικὴ ἡσυχία. Βίς ἡμᾶς
 ὄμως δὲν εἶναι διὰ τὸν μὲνη καθεὶς ἡσυχος εἰς τὸ ἔργον του,
 ἀσφαλῆς εἰς τὰ κτήματά του, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ζωὴν
 του, ἐπειδὴ καθόσον ἀποβλέπει ταῦτα ὅ,τι κάμει ὁ φόβος τῆς
 τυραννικῆς κυβερνήσεως καὶ τῆς ἰδέας τῆς Ἀγγλικῆς δυνάμεως·
 καὶ εἰς Κέρκυραν καὶ εἰς Παξοὺς καὶ εἰς Λευκάδα καὶ εἰς
 Κεφαλληνίαν καὶ εἰς Ζάκυνθον ἤλθον λησταὶ καὶ ἐλῆστευσαν
 καὶ ἔφυγον καὶ ὅταν θελήσουσι αἱ πύλαι ἀνεωγμέναι, οὔτε κανεὶς
 δύναται νὰ ἔχη πρὸς ἀσφαλείαν του ὄπλα ἂν δὲν πληρώσῃ τὸν
 τρεπμέ. Δὲν εἶναι ἡ ἀστυνομία διὰ τὸν ἀσφαλίξῃ ἐσωτερικῶς τὴν
 ἐλευθερίαν τοῦ πολίτου, ἐπειδὴ κάθε πολίτης εἶναι εἰς τὴν
 διάθεσιν τοῦ ἀστυνόμου καὶ τοῦ διοικητοῦ διὰ τὸν φυλακίσῃ
 ἢ νὰ τὸν σηκώσῃ ἀπὸ τὴν οἰκίαν, τὰ τέκνα του, τοὺς γονεῖς
 του καὶ τὴν πατρίδα του καὶ νὰ τὸν ἐξορίσῃ διὰ ὀκτὼ μῆνας
 εἰς κανὴν ἐρημόνησον καὶ ἐκεῖ νὰ κινδυνεύῃ καὶ εἰς τὸν αὐτὸν
 καιρὸν νὰ θυσιάζωνται αἱ οἰκιακαὶ του υποθέσεις χωρὶς νὰ γνωρίζῃ
 διατί. Οἱ ἀλλοθῆς ὄμως κλεπταὶ καὶ ἀτιμοὶ εἶναι ἐλεύθεροι νὰ

ἐξετάζου καθένα τί λέγει, τί πράττει, τί στοχάζεται, χωρίς ἢ ὑποψία νά τόν ἀφίη καί ἤσυχον. Δέν εἶναι ἡ ἀστυνομία διὰ νά σοῦ φυλάξη τήν τιμὴν, ἐπειδὴ καί παραδείγματα ἔχομεν καί ἀτιμος εἶναι καί τήν τιμωτάτα τρομάζει. Δέν εἶναι διὰ νά σοῦ ὑπεραπισθῇ τὰ δίκαια· ἐπειδὴ ὅταν μὲν σὺ εἶσαι ἀνένοχος σέ καταδιώκει, τοὺς δὲ ἐνόχους ἀπολύει ὅταν πληρώσῃ διὰ νά ἦναι ὄργανά της. Δέν εἶναι διὰ νά σοῦ ἀσφαλίσῃ τήν ἀξιοπρέπειαν ἀλλὰ εἰς τὸν καιρὸν τῶν συγκλήτων νά σε μεταφέρῃ ἀπὸ φυλακὴν εἰς φυλακὴν, ἀπὸ μαγαζὶ εἰς μαγαζὶ καί ἀπὸ τρύπαν εἰς τρύπαν διὰ νά ψυφῆσῃ ὅποιον αὐτὴ θέλει.

Ἴδου λαὸς ἡ διοικήσεις τὴν ὅποιαν τὸ ἐλεύθερον τὸ μέγα, τὸ ἰσχυρὸν καί θαλασσοκράτορ τῶν Ἀγγλων ἔθνος σοῦ ἔδωκε ἀντὶ ἐκείνης τὴν ὅποιαν αἱ εὐργέτιδες δυνάμεις διὰ τῆς ἐν Παρισίοις συνθήκης σὲ ἐγγυήθησαν διὰ νά μὲνης ἤσυχος καί προσδεύεις εἰς τὴν ἀρετὴν τὰ φῶτα καί τὰ πλοῦτη. Ἄλλὰ τί ἐπαίει ἐκ τῆς κυβερνήσεως ταύτης ἀμέσως; ὅτι οἱ Ἀγγλοὶ ἔχουν ὅλην τὴν δύναμιν καί χαίρονται ὅλα τὰ δικαιώματα, διὰ νά ἔχουν δὲ καί τοὺς ἐπαγγελματικούς τυφλὰ ὄργανα, μεγάλοι μισθοὶ καί μεγάλοι ἐπομένως φόροι ἀπὸ μέρος σοῦ ἀπομακρύνουν τοὺς ἀξίους τιμίους καί φιλοπάτριδας ἀπὸ τὰ πράγματα καί τὰ συμφέροντά μας θυσιάζονται καί τὰ πάντα θέλει εἶναι χάος καί κλάσις· ὅτι ἐπειδὴ οἱ μισθοὶ μεγάλοι καθεὶς θέλει σιωπᾶ καί προσκολλᾶται εἰς τὴν κυβερνήσιν διὰ νά ἐπιτύχῃ ἐπάγγελμα θυσιάζων τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ· ὅτι ἐπειδὴ ὁ ἄρμοστής, οἱ διοικηταὶ καί οἱ λοιποὶ Ἀγγλοὶ εἶναι ξένοι καί ἔρχονται διὰ νά πλουτίσουν καί ἡμεῖς δὲν ἔχομεν οὐδεμίαν ἐγγύησιν οὔτε ὑπεράσπισιν, αἱ μεγαλύτεραι κλοπαὶ καί καταχρήσεις θέλουν συμβαίνει εἰς τὸν δημόσιον θησαυρὸν· ὅτι ἡ νομοθεσία μας θέλει εἶναι χάος καί ἡ πατρίς μας ἡ κλάσις. Τῷ ὄντι ἐκ μὲν τῶν τιμῶν καί ἀξιών μας πατριῶτων ἄλλοι μὲν ἐντρέπόμενοι νά χρυσιμεύουν ὄργανα τυραννίας ἀτιμίας καί διαφθορᾶς ἄλλοι φεύγουν τὴν ἀτιμίαν καί κατασχόντην εἰς τὴν Ἑλλάδα καί τὴν Τουρκίαν, ἄλλοι κούραζόμενοι καί ἀπιστοῦντες εἰς τὴν καλυτέρευσιν τῶν πραγμάτων ζητοῦν τὴν εὐδαιμονίαν των εἰς τὴν οἰκογένειάν των κλαίοντες τὴν τύχην τῆς πατρίδος των, ἄλλοι στενοχωρούμενοι ἐκ τῆς ἀνάγκης ἀκολουθοῦν ταλανίζοντες τὴν τύχην των, ἄλλοι ἀπελπιζόμενοι ξεθυμμένου εἰς τὰς διασκεδάσεις διὰ νά μὴ σκάσῃ, σὺ δὲ λαὸς ποτιάζεις ὡς ἡ μέλισσα καί μὲ τοὺς φόρους τὰ δικαστήρια, καί τὴν πολυτέλειαν τὴν ὅποιαν σοῦ εἰσῆζαν εἶσαι σκοτισμένος καί τρέχεις τὸν κόσμον πλανήτης διὰ νά κουβαλῆς τῶν Ἀγγλων καί μερικῶν φαγάδων

νά σπαταλοῦν καί διαφθείρονται. Ἄλλ' ὅμως παρατηροῦντες τὴν ἁρμονίαν τῶν κακῶν εἰς ἡμᾶς ὅλα δὲν εἶναι δυνατόν νά ἐξαγηθοῦν ὡς ἄμμεσον ἐξαγόμενον τῆς κακῆς κυβερνήσεως, ἀλλ' ἀνάγκη νά προστεθῇ καί ἡ ἀμεσος ἐνέργεια τοῦ Ἀγγλικοῦ ἐμπορικοῦ ὑπολογισμοῦ, ἐπειδὴ κρατεῖται ἀμαθῆς, διαιρεῖται, διαφθείρεται καί πτωχύνεται καί φανερά στενοχωρεῖται ἡ νά ἀφήσῃ τὴν πατρίδα σου, ἡ νά πλουτίσῃς ἐκτὸς αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καί τὴν Τουρκίαν, διὰ νά ἐπιστρέψῃς καί νά σοῦ τὰ πέρνη καί πάντοτε νά ἦσαι πτωχὸς καί ἀθλιός. Ἡ τύχη σου εἶναι χειροτέρα παρὰ ἐκείνην τῆς Μελίτης, καί ἄκουσε.

Μᾶς κρατεῖ ἀμαθεῖς· Ἀφοῦ ἡ Ἀγγλία ἀδίκως καί παρὰ τὴν συνθήκην μᾶς ἀφῆρεσε τὴν ἐλευθερίαν, ἄλλοι λόγον δὲν ἔδωκε νά φέρῃ εἰμὴ ὅτι εἶχε σκοπὸν νά μᾶς ἀναθρέψῃ καί τοῦτο λέγει ὁ Ἄδρδ Ρώσσελ εἰς ἀπάντησιν τοῦ Κ. Μουστοξύδου· εἶχε δὲ χρέος νά πράξῃ τοῦτο ἐπειδὴ ἡμεῖς χωρὶς αὐτὴν εἰς τὴν θέσιν εἰς τὴν ὅποιαν μᾶς ἔθεσε δὲν ἔδυνάμεθα νά τρίξωμεν. Ἀλλὰ ἂν ἤθελε νά μᾶς ἀναθρέψῃ τί ἔπρεπε νά κάμῃ; Ὁ λαὸς ἦτον ἀπλοῦς μὲ τὰ ἤθη του καί ἱκανὸς νά λάβῃ ὅποιανδήποτε μόρφωσιν καί ἦτο λαὸς Ἕλληνας· εἶχε τὴν θρησκείαν του τὴν ὅποιαν ἡ φραγκικὴ καταδρομὴ δὲν ἔκαμε παρὰ νά ριζώσῃ βαθύτερα καί νά καταστήσῃ ἱερωτέραν, εἶχε τὴν γλῶσσαν του τὴν ὅποιαν ὁ ἐχθρὸς τοῦ ἑλληνισμοῦ Βενετιανισμὸς δὲν ἔκαμε παρὰ νά στηρίξῃ, ἐπειδὴ τὸ στοιχεῖον τῶν εὐγενῶν πλησιάζων τὴν ἀρχὴν ἐβενετιστάνισε καί διὰ νά διατηρῆται ἦτο χωρισμένη ἀπὸ τὸν λαὸν καί τὸν κατέθλιβε. Ἐπρεπε λοιπὸν ἂν ἤθελε νά ἀναθρέψῃ τὸν λαὸν νά τοῦ ἀνεγείρῃ πρῶτον τὴν ἐθνικότητα του δηλαδὴ τὴν γλῶσσαν καί τὴν θρησκείαν του. Ἄλλ' ἐξεναντίας τὴν μὲν θρησκείαν, ἀφ' οὗ εἶδε ὅτι δὲν δύναται νά καταστρέψῃ τὴν ὑπεδούλουσε καί τὴν ἐσάλυσε, τὴν δὲ γλῶσσαν κατεπίεσεν ἀκόμη περισσότερο, ἐνῶ φαίνεται ὅτι τὴν θεραπεύει, διὰ νά ἔχουν οἱ ὀλίγοι γινώσκοντες Ἰταλικά καί Βενετσιανίζοντες τὸ μονοπωλεῖον τῶν ἐπαγγελματῶν καί ὁ λαὸς μένων ὑπὸ αἰωνίαν ἐπιτροπὴν νά τυραννῆτε αἰωνίως. Ἀγγλία ἂν καθὼς ἐταπεινώσας τοὺς εὐγενεῖς πτωχύνουσα καί διαφθείρουσα αὐτοὺς ἀνέτρεφες τὸν λαὸν ἀνεγείρουσα τὴν γλῶσσαν του καί βοηθοῦσα τὴν θρησκείαν του, ἤθελα σοῦ γράφει τὸ ἐγκώμιόν σου ἐνῶ τώρα σοῦ γράφω τὴν δικαιωματικὴν καταδικὴν σου· ἀλλὰ τίποτε δὲν ἔκαμες παρὰ νά καταστρέψῃς τὴν ἀνάστασιν καί διαφθείρης. Ἐπρεπεν ἀφ' οὗ ἤθελες νά εἰσάγῃς τοὺς νόμους, τὰ φῶτα καί τὰς τέχνας τοῦ ἑνὸς ἐυρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, νά παιδευθῇ ὁ λαός. Ἄλλ'

εις τοῦτο ἀπήτουντο προηγουμένως ἄνθρωποι ἐντόπιοι ἔχοντες συμφέρον εἰς τὴν πρόοδον τῆς πατρίδος νὰ φωτισθοῦν εἰς τὰς ἐπιστήμας καὶ τέχνας τῆς εὐρώπης καὶ ἐπιστρέφοντες νὰ ὀργανήσουν καὶ διευθύνουν τὰ τῆς παιδείας ἔπρεπε νὰν ἀπαξ ἐσκέπτοντο διὰ τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου καὶ ἐμόρφωτων ὀργανισμῶν τινα, νὰ μὲν καὶ νὰ διορθῶνται ἀργὰ καὶ φρονίμως εἰς τὸ κρεῖττον ἔπρεπε πρὸ πάντων νὰ καταστήσῃ τὴν παιδείαν συμφέρον διὰ νὰ τρέφεται ἡ ἀμιλλα.

Ἄλλὰ σὺ κυβέρνησις τίλαμας; Σχολεῖα ἀρσενικὰ καὶ θηλυκὰ, ἀλληλοδιδασκτικὰ καὶ δευτερεύοντα, ἀκαδημίας καὶ Πανεπιστήμια, Κολέγια καὶ Σεμενάρια, πρότυπα καὶ γεωργικὰ διὰ νὰ ἐξοδεύωνται ὑπὲρ τὰς 100,000 τάληρα κατ' ἔτος καὶ νὰ πληρῶνῃ ὁ λαὸς φόρους, ἀλλ' ὅλα εἶναι οὐδέτερα. Δὲν ἐμόρφωτες ἀνθρώπους ἐντοπίους καὶ μεταχειριζομένη ξένους, ἀγνοοῦντας τὴν γλῶσσαν μας ἀφ' οὐ ἐπλούτισαν ἔφυγαν, ἢ ἂν ὑπῆρχε τις ἐντόπιος τὸν ἐστενοχώρησεν ἢ κακῆ σου διαγωγή νὰ φύγη, ἢ ἂν ἦτο κανεὶς ξένος ἄξιος ἐντρεπόμενος νὰ δουλεύῃ τοιαύτην αἰσχρὰν πόρνην σὲ ἀψησε οὔτε οὐδεμίαν φροντίδα λαμβάνεις εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν προσώπων, ἀλλ' εἶναι κάθε μάζωμα. Δὲν ἐσκέφθης ποτὲ περὶ τῆς ἀληθοῦς θέσεως τοῦ τόπου νὰ μορφώσῃς στερεὸν τινα ὀργανισμόν, καὶ ἐνῶ ἡ πολιτικὴ καὶ ἐκπαιδευτικὴ θέσις εἶναι ἀμετάβλητος ὡς αἱ ἀποφάσεις τῆς εἰμαρμένης, ἀπὸ τὰ 1836 ἕως τώρα μετῆλλαξες ἕξ ἢ ἐπτὰ διατάγματα, τὰ ὁποῖα ἔφερον τὸ χάος εἰς τὴν παιδείαν, ἐκούρασαν καὶ παρέλυσαν τοὺς διδάσκοντας, ἐσύγχυσαν ἐλύπησαν, καὶ ἀηδίασαν τοὺς διδασκόμενους καὶ πληροφοροῦμενοι ὅτι τὰ πράττεις ἐπὶ τούτου διὰ νὰ μὴ μαθάνουν ἀπέφυγον τὰ σχολεῖα σου. Διδάσκονται τὰ αὐτὰ μαθήματα εἰς ὅλας τὰς νήσους καὶ πρὸ 20 ἐτῶν καὶ ὅμως οὔτε κείμενα ἔκαμες νὰ σχηματισθοῦν τῶν παραδόσεων καὶ τὸν αὐτὸν διδάσκαλον ἐπιφορτίζεις μὲ πολλὰ ἑτεροειδῆ μαθήματα διὰ νὰ μὴ δυνηθῇ ποτὲ νὰ μορφωθῇ κανεὶς εἰς τίποτε καὶ νὰ μὲν ὁ τόπος χωρὶς ἀνθρώπους καὶ διὰ νὰ οἰκονομήσῃς ἀπὸ τὴν ἠθικὴν τροφήν τοῦ λαοῦ, ἐνῶ κατασπαταλᾷς ἀδίως καὶ παραλόγως εἰς βουλευτὰς, νομοθετὰς, ὑπάρχους καὶ δουλικούς δικαστὰς καὶ δρόμους εἰς τὰ ὄρη διὰ νὰ τρέχουν τὰ τσακάλια. Ἄλλος παραδίδει τὸν Ἀριστοτέλην καὶ ἄλλος τὸν Μπερτόλδον. Κατέστησες τὰ δευτερεύοντα Σχολεῖα μερικὰ καὶ τὴν παιδείαν ἰδιοκτησίαν τῆς τάξεως (τῆς κἀστίας) τῶν πλουσιῶν, ὑποχρεόνουσα νὰ πληρῶσιν ἐν διστηλῶν κατὰ μῆνα, ἐνῶ τὰ πτωχὰ εἶναι τὰ ὁποῖα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπιμελοῦνται καὶ προσδεύουν, ἐνῶ ἔχεις ἄλλα μέσα νὰ οἰκονομήσῃς καὶ ἐνῶ σπαταλᾷς τὸ αἷμα τοῦ λαοῦ. Οἱ

ὑπάλληλοι δὲν πατοῦν εἰς τὰ σχολεῖα καὶ οἱ διδάσκαλοι μὴ ὑποχρεοῦμενοι καὶ βλέποντες ὅτι ἀδιαφορεῖς βαπτίζου καὶ μωρόνουν, καὶ ἂν ἦναι κανεὶς καλὸς φεύγει βλέπων ὅτι μόνον ἡ ἀτιμία καὶ ἀναξιοῦτης βραβεύεται ἢ δὲ ἀξία κατατρέχεται ἢ νεκροῦται. Ἄλλὰ καὶ νὰ ἐπίγαινον ἦτο περιττὸν ἐπειδὴ δὲν ἤθελον κάμει παρὰ νὰ διεγείρουν τὸν γέλωτα τῶν παιδιῶν. Ἐμπόδισες τοὺς ἀκροατὰς ἀπὸ τὰ μαθήματα φοβουμένη μὴ κἀνεὸς πτωχοῦ ὁ ζῆλος τὸν φέρει νὰ μᾶθη, ἐνῶ τὰ παιδιά ἂν δὲν τοὺς κεντηθῇ ἡ ἀμιλλα καὶ φιλοτιμία δὲν προσδεύουν καὶ αἱ ἀρχαὶ τῆς παιδείας δισάρεστοι ὥστε ἔκαμες ἐνῶ γίνονται μαθήματα οἱ διδάσκαλοι νὰ ἀποκιμίζονται καὶ οἱ μαθητὰ νὰ ζωγραφίζου ἀγίους, διὰ νὰ μὴν εἴπω τίποτε ἄλλο. Εἰς τὰ ἀλληλοδιδασκτικὰ διὰ τὴν ἀταξίαν, ἀμέλειαν καὶ ἀμέθοδον δυσκόλως μαθάνουν νὰ ἀναγινώσκουν, δυσκολώτερα νὰ γράφουν καὶ σχεδὸν ποτὲ τὰς τέσσαρας ἀριθμητικὰς ἐργασίας (χωρὶς ἀμφιβολίαν τοῦτο εἰς τὰ Ἀλληλοδιδασκτικὰ Κυθῆρων καὶ Ληξουρίου) οἱ δὲ γονεῖς εἶναι ἀπληπισμένοι τι νὰ γίνουν διὰ νὰ διδάξουν τὰ παιδιά τῶν τὴν ἀνάγνωσιν.

Ἐκ τῆς ἀμελείας δὲ τῶν δευτερευόντων σχολείων τί συμβαίνει; Ἐνῶ ἐκ τῶν ταξιδείων τῆς Εὐρώπης προσμύνομεν καὶ νόμους καὶ ἤθη καὶ ῥῶτα καὶ βιομηχανίας καὶ ἐλευθερίας καὶ ζωῆν, διὰ τὴν ἀμέλειαν τῆς προκαταρκτικῆς ἐκπαιδεύσεως, ἀποτυχᾶνουν ἐγγένει καὶ μεγίστην ζημίαν ἀντὶ ὠφελείας φέρουν. Ἐπειδὴ ὄντες ἐγγένει πτωχοὶ ὀλίγοι δύνανται νὰ ἀφίνου τοὺς υἱοὺς τῶν ὑπὲρ τὰ τρία ἢ τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη ἐκτὸς τῆς πατρίδος τῶν χωρὶς νὰ χρεωθοῦν καὶ κινδυνεύουσιν ἀλλὰ φεύγοντες οἱ σπουδασταὶ ἀπροετοίμαστοι, χωρὶς ἤθη, χωρὶς ἀρχὰς παιδείας χωρὶς μορφωμένον νοῦν, χωρὶς νὰ γνωρίζουν ποῦ πηγαίνουν, διατὶ πηγαίνουν, φθάνοντες ἐκεῖ μὲ δίπλωμα τοῦ δευτερεύοντος σχολείου ὅτι εἶναι πάνσοφοι, ἢ ἀρχίζουν ἀπὸ τὸ α καὶ εἰς 3 ἢ 4 ἢ πέντε ἔτη μόλις δύνανται νὰ λάβουν τὰς ἀρχὰς τῆς παιδείας καὶ φεύγοντες ὅτε ἔμελον νὰ ἀρχίσουν τὰς ἀρχὰς ἀγούροι, τοῦτο δὲ ἤθελον εἶναι τὸ ἐλάχιστον τῶν κακῶν, ἢ ἀρχίζουν τὰ νομικὰ ἢ τὴν Ἱατρικὴν καὶ μὴ ἐννοοῦντες, ἢ τοὺς κυριεύει πανικὸς φόβος, ἢ ψιττακίζου καὶ τέλος μὴ ἐννοοῦντες ἀηδίαζου καὶ ἐπειδὴ ἀφ' ἑτέρου εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς νεότητος, διψασμένοι ἠδονῶν τὰς ὁποίας δὲν προσφέρει ὁ τόπος ἐνῶ διεγείρη τὴν ὄρεξιν, εὐρίσκοντες σήλους οἱ ὁποῖοι λαμβάνουν τὴν ἀξίε-παιον καλοσύνην νὰ τοὺς δαγγούν, παραδίδονται ὡς αἱ μίγαι εἰς τὰς ἠδονὰς τὰς ὁποίας ἀκορῆτως προσφέρουν αἱ μεγαλοπώλεις

τῆς Εὐρώπης, ἀφ' οὗ δὲ καταστρέφουν τὰ χρήματά των καὶ πολλοὶ καταχρεωθοῦν, λαμβάνουν δίπλωμα διὰ χάριν, διὰ συμπάθειαν ἢ μὲ πληρωμῆν καὶ ἐπανερχοῦναι γυναῖκες εἰς τὴν ἡθῆν, ὄνοι εἰς τὴν παιδείαν, φέροντες μεθ' ἑαυτῶν χειρόνια, ραβδάκια, καπελινία καὶ σκαρπίνια, διὰ νὰ φανοῦν ὅτι κατὰ ἕκαστον, δίδουν τὸ παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι δοττόρος σημαίνει κατὰ ἀντιπατριωτισμοῦ καὶ ἠθικῆν ζωὴν διασφορὰν καὶ ἀντιπαιδείας μυθιστορήματα καὶ ἐφημερίδας· ἐρχόμενοι δὲ χάριν εἰς σὲ ἂν μὲν ἦναι δικηγόροι καταστρέφουν τὰς ὑποθέσεις τῶν πολιτῶν, ἢ τοὺς παρακινοῦν εἰς τὴν ἐπιπορικίαν καὶ κακὴν πίστιν καὶ καταστρέφουν τὰ μικρὰ λείψανα τῆς ἠθικῆς, ἂν ἱατροὶ φονεύουν χωρὶς νὰ σὲ μέλη τέσσαρα, ἂν ἐμβοῦν εἰς τὰ πράγματα εἶναι δοῦλοι σου, καὶ μεταφτεῦν τοὺς νόμους τῆς Εὐρώπης τῆς ὁποίας εἶδον τὰ ἄστυα ἀλλ' οὐκ ἔγνωσαν τὸν νοῦν· ἐνῶ δὲ πρὶν ἦσαν ἄνθρωποι παρακτικοὶ ἐπιμελούμενοι τὰ κτήματά των, τώρα κατατάττονται εἰς τὴν τάξιν τῶν ἐπικινδυνεστέρων καταλυτῶν καὶ ἀφ' οὗ κατασπατάλησαν τὰ ἴδια, σοὺ εἶναι δοῦλοι διὰ νὰ ζήσουν. Ἄν ὁ νέος δὲν φεύγει ἀπὸ τὴν πατρίδα του προετοιμασμένος, τὰ καταστήματα τῆς Πίζας, ἢ τῆς Νεαπόλεως, ἢ τῶν Παρισίων, ἢ τῆς Αἰδελλβέργης, ἢ τοῦ Βερολίνου δὲν εἶναι τὰ ὑπερῶα ἐξ ὧν καταβαίνει τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον. Αὐτὰ μασκαροκυβέρνησις καὶ τὰ βλέπεις καὶ τὰ γνωρίζεις καὶ ὅμως ὄχι μόνον ἀδιαφορεῖς ἀλλὰ καὶ τὰ τρέφεις. Ἄν οἱ νέοι ὑπὸ τὰ ὄμματα καὶ τὰς φροντίδας τῶν γονέων, τῶν συγγενῶν, τῶν φίλων ἀνετρέφοντο εἰς τὴν Ἑλληνικὴν παιδείαν καὶ τὸν χριστιανισμόν καὶ μὲ τὰς ἀρχὰς τῆς παιδείας ἐφευγον, ὁ τόπος ἤθελεν ἔχει πολλοὺς ἀνθρώπους γνωρίζοντας τὰ συμφέροντά των καὶ τὴν θέσιν των καὶ τοῦτο μασκαροκυβέρνησις δὲν σὲ συμφέρει.

Τινὲς λέγουν νὰ στέλλουν τὰ τέκνα των εἰς τὰ καταστήματα τῆς Ἑλβετίας καὶ Γερμανίας, ἀλλ' ἐκτός ὅτι εἰς αὐτὰ εἰς τὸ διάστημα τεσσάρων ἢ πέντε ἐτῶν δὲν λαμβάνουν εἰμὴ τὰς ἀρχὰς τῆς παιδείας καὶ εἰς τὸ διάστημα τοῦτο ἀναγκαῖα συνθήκη εἶναι νὰ μάθῃ ἱατρός ἢ δικηγόρος, εἰς αὐτὰ σχηματίζουν ξένον ἔθνος καὶ μανθάνουν νὰ ἀγαποῦν τὴν Ἑλβετίαν καὶ τὴν Γερμανίαν καὶ νὰ βδελύττονται τὴν πατρίδα των ἥτις τοὺς ἐγέννησε, τοὺς ἀνέθρεψε καὶ εἰς τὴν ὁποίαν θὰ ζήσουν καὶ θὰ ἀποθάνουν. Δὲν εἶναι λοιπὸν μικρὰ ἢ ζημία εἰς τὸν τόπον διὰ τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῆς στοιχειώδους ἐκπαιδεύσεως. Ὁ λαὸς ζητῇ νὰ παιδευθῇ καὶ δὲν εἶναι κανεὶς λαὸς εἰς τὸν κόσμον

ὅστις νὰ ἐξοδεύῃ περισσότερα εἰς τὴν παιδείαν καὶ ὅμως νὰ ζημιόνηται καὶ περισσότερον καὶ νὰ ὠφελῆται ὀλιγότερον. Καὶ ὁ μὲν λαὸς εἶναι ἀξιεπίαινος διότι μετὰ τοὺς ἐνετοὺς καὶ ὑπὸ τὴν καταστρεπτικὴν σου τυραννίαν διατηρεῖ τοιοῦτον ζῆλον, ἀλλ' ἡ αἰτία τῆς βλάβης εἶσαι σὺ. Εἰς ὀλίγα λόγια ἐξ αἰτίας σου τὰ ταξίδια τῆς Εὐρώπης, ἀντὶ φῶτων, νόμων, ἠθικῆς, παρακτικῶν μέσων, φέρουν ἐν γένει ἀμάθειαν, διασφορὰν, μεταφτευμένους νόμους καὶ τὴν πολυτέλειαν καταστροφῆν μικρῶν ἀβιομηχάνων λαῶν, ἂν δὲ εἶναι κανεὶς καλὸς ἢ χορταριάζει καὶ σήπεται, ἢ φεύγει ἢ πλησιάζων σὲ διασφθεῖται. Ἄλλ' ἄς ἐπαυέλθωμεν εἰς τὴν λυπηρὰν ἱστορίαν μας μετὰ τὸ μακρυνόν, ἀλλ' ἀναγκαῖον τοῦτο ἐπεισόδιον.

Ἡ διοίκησις ὄχι μόνον δὲν ἐπιμελεῖται τὴν παιδείαν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνακατῶνει μὴ πῆξει ὅσα δὲ ἔχει, τὰ ἔχει ἢ διὰ δεύτερον σκοπὸν, ἢ διὰ νὰ φαίνεται ὅτι ἐπιθύμει κατὰκαρδα τὴν ἠθικὴν πρόδοον τοῦ ἀγαπητοῦ της λαοῦ. Ἡ Κυρία διοίκησις δύναται νὰ εἴπῃ « ἰδοὺ σχολεῖα πρότυπα, ἀλληλοδακτικά, γυναικεῖα, δευτερεύοντα, ἀκαδημαῖα κολέγια, σεμινάρια· ἀλλὰ δὲν ἤμπο- » ρῶ νὰ σὰς ὑποχρεώσω νὰ πηγαίνετε ἐπειδὴ ἠθέλετε μὲ συ- » κοφαντῆσαι ὅτι θέλω νὰ σὰς τυραννήσω. Εἶναι λέγετε ἀμελημένα » ἀλλὰ ἀναφερθῆτε· εἶναι κακοὶ οἱ διδάσκαλοι κάμπετε ἀναφο- » ράν. » Ἄλλα διατὶ κατέστησες τὰ σχολεῖα μερικά μὲ τὴν πληρωμὴν; διατὶ ἔχεις δημάρχους, διοικητὰς, ἐπιστάτας, ἐπιτρόπους καὶ ροφοῦν ὡς τὰς ἀβδέλας τὸ αἷμα τοῦ λαοῦ; Τίς δύναται, τίς τολμᾷ νὰ κινηθῇ ὅταν μᾶς διήρσες, μᾶς ἐπνίξες τὸ κοινὸν πνεῦμα καὶ μόλις τίς κινηθῇ τὸν κεραυνοβολοῦν τὰ ὄργανα σου; ἀφ' οὗ ὅταν τις ἐκινήθῃ δὲν ἔκαμε παρὰ νὰ κατασυντρίψῃ τοὺς ὀδόντας του καὶ νὰ μὴ κάμῃ παρὰ λαμπρότερον τὸν χαλκὸν τὸν ὁποῖον τοῦ ἔχεις εἰς τὸ στόμα; Ἀφ' οὗ μᾶς ἀφῆρσες κάθε ἐλευθερίαν, μᾶς ἔδεσες καθένα χωριστὰ καὶ μᾶς κατέστησες διὰ τοῦ νόμου ξένους εἰς τὴν πατρίδα μας σὺ ἔχεις κάθε ἐνοχίην καὶ ὅλην τὴν εὐθύνην.

Δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι παραβάλλοντες τὴν ἐποχὴν τῶν Βυετῶν μὲ τὴν παροῦσαν, τὰ μέσα τῆς ἐκπαιδεύσεως αὐξήσαν, ἀλλ' ἠλαττώθη ὁ ζῆλος· ἔχομεν πολλοὺς γραμματισμένους, ὀλίγους μὲ οὐσίαν, ὀλιγώτερους νὰ ἀκούωνται καὶ ἐκτός τῆς πατρίδος « πολλοὶ οἱ κλητικοὶ ὀλίγοι οἱ ἐκλεκτοί. » Ἄν δὲ ἐπροχωρήσαμεν εἰς τὰ γράμματα, δηλαδὴ νὰ ἀναγινώσκωμεν νὰ γράφωμεν, νὰ κἀμνωμεν ἐμπορικῶς καὶ γυναικεῖους λογαριασμοὺς καὶ νὰ ἀναγινώσκωμεν μυθιστορήματα, ἀλλ' ἐπροχωρήσα-

μεν εἰς τὴν διαφθορὰν περισσότερον, ὥστε πάντοτε ὀπισθοδρομήσαμεν ποῖα δὲ ἢ ἐποχὴ ἐκείνη καὶ ποῖα ἢ παρούσα. Τί ὑπέσχετο ἡ Ἀγγλικὴ προστασία εἰς λαὸν ἀγγίλου, ἐνεργητικόν, εἰς μικρὰς εὐλιμένους νήσους, εἰς κεντρικὴν θέσιν, εἰς ἀμεσον καὶ συχὴν μετὴν Εὐρώπῃν σχέσιν καὶ τί ἔχει;

Τὰ ὅσα ἢ διοικήσεις ἔκαμε τὰ ἔρριψεν ἐπὶ τὴν πέτραν ἢ τὰς ἀκάνθους· ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ εἶναι ἀκανθός, πνιγούσα ὅτι ἀρχίζει νὰ φυτρῶνῃ.

Ἀκαδημία μὲ ἰατρικὴν σχολὴν, χωρὶς διδασκάλους διὰ νὰ διδάσκουν τὴν φυσιολογίαν μὲ τοὺς γάτους καὶ τοὺς σκύλους καὶ τὴν βοτανικὴν μὲ τὰ δένδρα τῆς σπιανάδας. Περισσότεροι μαθηταὶ παρὰ διδάσκαλοι. Μαθήματα μισθωτὰ, ἀν ἤθελε καὶ κανεῖς καὶ μὴ πηγαίνῃ, διὰ νὰ ᾖναι κυριολεκτικῶς διὰ τὸ φαινόμενον καὶ νὰ ἀκούετε εἰς τὴν Γεωγραφίαν.

Θεολογικὴν σχολὴν χωρὶς διδασκάλους, ὥστε οἱ μαθηταὶ τῆς Θεολογίας ἀντὶ θεολόγων γίνονται μαθηματικοί.

Νομικὴν σχολὴν χωρὶς μαθητὰς.

Δευτερεύοντα σχολεῖα εἰς τὰ ὁποῖα ἐμποδίζει τοὺς ἀκροατὰς (πρᾶγμα ἀνήκουστον) τοὺς δὲ μαθητὰς ὑποχρεώνει νὰ πληρῶνουν, χωρὶς διδασκάλους, χωρὶς ἐπιμέλειαν, χωρὶς μαθητὰς.

Ἀλληλοδιδασκτικὰ αἰσχρὸν ἐστὶ καὶ λέγειν ἢ ἀναρχία, οἱ γονεῖς ἀπλητίσθησαν.

Κολέγιον εἰς τὸ ὁποῖον τὰ παῖδια ἔμαθον νὰ στολιζῶνται, νὰ χορεύουν, νὰ πηγαίνουν εἰς τὸ θέατρον καὶ κάπου ἄλλοῦ, ἔγειναν ἄνθρωποι ἀνάξιοι νὰ ζήτουν καὶ νὰ ᾖναι προπωλημένοι εἰς τὴν κυβέρνησιν. Ἀλλὰ κολέγια χωρὶς ἀνθρώπους, χωρὶς τάξιν δὲν σχηματίζονται. Τὸ κολέγιον ᾖον ὠρελιμώτατον εἰς τὸν κύριον Ὀριόλην ἀλλὰ πόσοι νέοι ἐξήλθον μὲ χριστιανικὰ ἦθη, Ἑλληνικὴν ψυχὴν, ἀρχὰς παιδείας, οἱ ὁποῖοι σπουδάζοντες νὰ ὠρελήσουν τὸν ἑαυτὸν των καὶ τὴν πατρίδα; Κακομοίρα διοικήσεις προτοῦ συστήσεις κολέγιον ἔπρεπεν νὰ μορφώσης ἀνθρώπους ἐντοπίους, ὅχι « ἐμβάται σκύλοι ἀλέστε καὶ ἀλεστικά μὴ δόσετε.»

Ἐυστήθη τὸ ἱερογυμνάσιον, ἀν διὰ ὅχι ἄλλον σκοπὸν διὰ νὰ ἔχῃ ἀνθρώπους οἵτινες διὰ τῆς θρησκείας νὰ κρατοῦν τὸν λαὸν προσκολλημένον εἰς αὐτήν. Ἀλλὰ ποῖαν ἐπιμέλειαν ἔλαβε νὰ τὸ κάμῃ νὰ προοδεύσῃ καὶ δι' αὐτὸν ἀκόμι τὸν σκοπὸν; Ποῖαν θεολογίαν ἐμάνθανον, ἀφ' οὗ ἀντὶ θεολόγων ἐξήρχοντο μαθηματικοὶ καὶ δὲν εὐρέθη κανεῖς νὰ διαδεχθῇ τὸν κιδεσμώτατον Τυπάλλον; Δὲν εἶναι ἀμφιβολία ὅτι εἶναι τὸ ὠρελιμώτερον κατάστημα καὶ τὸ ὁποῖον ἔφερε πραγματικὴν ὠφέλειαν ἐπειδὴ εἰς

αὐτὸ χρεωστεῖται κανεῖς καλὸς ἱερεὺς, ἢ καλὸς διδάσκαλος εἰς τὸ κράτος. Ἀλλὰ ποῖα προσκόματα δὲν ἀπῆντων οἱ ταλαίποροι ἀναγνώσται εἰς τὴν σπουδὴν των, μὲ τὰς ἀλλαγὰς τῶν διαταγμάτων καὶ τὴν διεστραμμένην ἢ ἀνόητον διεύθυνσιν; Ἀμελούμενον καὶ διευθυνόμενον παρὰ τοῦ πάθους καὶ τοῦ ἐγωισμοῦ ἐγεμίσθη γέροντας, ἀναλαβήτους, ἀνεπίδεκτους καὶ ἔφερε μικροτάτην ὠφέλειαν ἀναλόγως ἐκείνης τῆν ὁποῖαν ἠδύνατο νὰ φέρῃ. Ἄν ἐκλέγοντο νέοι, νοήμονες, καλοῦθεις οἱ εἰσερχόμενοι καὶ ἐποτιζόντο τὸν Ἑλληνισμὸν καὶ τὸν χριστιανισμὸν ὡς ἔπρεπε τὸ κατάστημα ἐκεῖνο ἠδύνατο νὰ ἀνατρέψῃ καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν νοητικὴν καὶ τὴν οἰκονομικὴν κατάστασιν τοῦ τόπου καὶ νὰ τὸν καταστήσῃ παράδεισον· ἀλλὰ τοιαῦτα δὲν συμφέρουν τὴν κυβέρνησιν.

Ἐυστήθη εἰς Καστελάνους εἰς Κέρκυραν κατάστημα Γεωργικῆς διὰ νὰ προοδεύσῃ ἡ Γεωργικὴ. Ἀλλὰ τί συνέβη; ὠκοδομήθη παλάτιον εἰς τοὺς βράχους, τὸ ὁποῖον ὁ θεὸς μόνον καὶ ὁ ἀρχιτέκτων καὶ ὁ ταμίας γνωρίζον πόσα ἐξοδεύθησαν, ἐφέρθη παιδίον ἀπὸ τὴν Ἰταλίαν διδάσκαλος ὅστις ἐκπληρόνετο ἀκριβὰ, ἐτρέφοντο μαθηταὶ ὡς καλόγεροι λατίνοι καὶ ἐπληρόνοντο καλά, ἐνῶ ὁ μὲν διδάσκαλος δὲν ἐγνώριζε Γραικικὰ, οὔτε οἱ μαθηταὶ Ἰταλικά διὰ νὰ μάθουν ἀπὸ αὐτὸν τὴν γεωργικὴν καὶ νὰ σχηματίσουν πρότυπα σχολεῖα καὶ προοδεύσῃ εἰς τὸ κράτος ἡ ἐπωφελὴς αὕτη τέχνη. Ποῦ νὰ πάης νὰ χαθῆς. Ἄφ' οὗ θέλει νὰ στραβώσης τὸν κόσμον πεν φυλάττης κἄν τὸ φαινόμενον; Οὕτως συνέβη ὅτι ἔπρεπε νὰ συμβῇ ὁ μὲν διδάσκαλος ἔφυγεν οἱ μαθηταὶ ἔμαθον νὰ ἀρμέγουν καὶ ἐυστήθησαν δι' αὐτῶν σχολεῖα πρότυπα διδάσκοντα ἴλ φαμῶς Καζαμία. Δὲν ἔπραξεν οὕτως ὁ Μεχμετ Ἄλῆς ὅταν ἤθελε νὰ πολιτεύσῃ τὸν λαὸν του, ἔστειλε προηγούμενος νέους ἐντοπίους νὰ φωτισθοῦν εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ ἄνθρωποι οὕτως ἔχοντες ἄμεσον συμφέρον εἰς τὴν πρόοδον τοῦ τόπου καὶ γνωρίζοντες αὐτὸν καὶ δυνάμειν οὐτὴν νὰ γνωρίζουν τὰς χρεῖας του, ἠδύνατο νὰ τὸν ὠφελήσουν. Διατὶ δὲν ἔκαμες οὕτως; χωρὶς ἀμφιβολίαν ἐπειδὴ δὲν ἤθελες.

Ὁ ἔθνισμός μας στηρίζεται εἰς τὴν γλῶσσαν μας ἥτις εἶναι ἡ νεοελληνικὴ πηγάζουσα ἀμέσως ἀπὸ τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν καὶ σχεδὸν μίαν μὲ αὐτὴν γλῶσσαν σχηματίζουσα τὸ ὁποῖον μαρτυρεῖ τὴν καταγωγὴν μας ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας, λαὸν μὲ τὸν ὁποῖον ἴδιος ἕλλος δύναται νὰ συγκριθῇ καὶ τοῦ ὁποῖου ἡ ἱστορία μας διεκλύεται ἐν δυνάμεθα νὰ κατασταθῶμεν ἀνεμῶν ἐλευθέρων καὶ ὑπὸ εὐτοχεῖς περιστάσεις. Τὰ συγγράμματα

τῶν προγόνων μας ἐδίδαξαν τὸν κόσμον τὰ δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ νοῦς καὶ ὑμνησαν τὰς Μούσας, οὔτε σχεδὸν ὑπῆρξε ἀληθῶς μέγας ἀνὴρ ὅστις νὰ μὴ ἐμορφώθη εἰς τὸν Πλούταρχον, μέγας τεχνίτης ὅστις νὰ μὴ ἐδιδάχθη εἰς τὰ ἀρχαῖα ἑλληνικὰ μνημεῖα ἢ μέγας ποιητὴς ὅστις νὰ μὴ ἐμελέτησε ἢ καὶ ἀντέγραψε τὸν Ὅμηρον καὶ τὴν σήμερον ἀκόμη εἰς τὰ καθαρὰ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος νόματα προσπαθοῦν οἱ νεώτεροι νὰ καθαρίσουν τὰς ψυχὰς των ἀπὸ τὰς χρονικὰς ἀσθeneίας τῆς μεσαιωνικῆς βαρβαρότητος, ὥστε μόνη ἡ καλλιέργεια αὐτῆς ἡδύνατο νὰ μᾶς πολιτεύσῃ. Ἡ μήτηρ αὐτῆς εἶναι γέννημα τοῦ καθαρῦ οὐρανοῦ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἀνεγράφη ὑπὸ τὰ σεμνὰ παιγνίδια τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτὴ εἶναι ἡ ὠραιότερα, φιλοσοφικότερα, εὐμορφότερα καὶ ἀρμονικότερα τῶν νεωτέρων γλωσσῶν καὶ δι' αὐτῆς τὰ νόθα γεννήματα τοῦ μέσου αἰῶνος ζητοῦν νὰ ἐκφράζον τὰς ἐπιστημονικὰς τῶν ιδέας, ἄλλην δὲ γλῶσσαν ὁ λαὸς δὲν ἐννοεῖ. Καὶ ὅμως ἡ γλῶσσα τῶν δημοσίων μας ὑποθέσεων εἶναι ἡ Ἰταλική, ὥστε κατηγορούμεθα καὶ δικαζόμεθα καὶ κατακρινόμεθα χωρὶς νὰ γνωρίζωμεν ἂν ὁ δικηγόρος μᾶς ὑπερασπίσῃ καλῶς, ἂν ὁ δικαστὴς μᾶς ἐκρίνη δίκαια καὶ τὰ πάντα εἰς ἡμᾶς μαγεῖται, ἐνῶ κανεὶς δὲν πρέπει νὰ ὑποχρεοῦται εἰς πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν γνωρίζει. Ἀλλὰ διὰ νὰ ἔχουν τινας Βενετιανίζοντες τὸ μονοπώλειον τῶν ἐπαγγελματιῶν ὑστερούμεθα τὴν γλῶσσαν μας, τὴν γλῶσσαν τῶν αἰσθημάτων μας, τὴν γλῶσσαν τῶν Μουσῶν καὶ τῶν χαρίτων διὰ νὰ μεταχειρισθῶ τὴν φράσιν τοῦ Κ. Μυστοξίδου. Ἀλλὰ τρομάζεις τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα καὶ στρέφσαι εἰς τὰ ὀπίσω εἰς μόνον τὸ ὄνομα τῆς καὶ εἰς αὐτὴν ἡ γλῶσσα αὐτῆς μᾶς ἀναδιδάκει. Ἀνατριχιάζεις εἰς τὴν ιδέαν τῆς ἱερᾶς φλογὸς τὴν ὁποῖαν ἀνάπτει εἰς τὴν εὐαίσθητον καὶ γενναίαν ἑλληνικὴν καρδίαν! Σιμάζεσαι τὸν ὑψηλὸν πατριωτισμὸν, τὴν ἀνεξαρτησίαν τὴν μεγάλην ιδέαν τοῦ Ἕλληνος τὴν ὁποῖαν τὰ συγγράμματα ἐκεῖνα ἐμπνέουσι! Ἀλλ' ἡ τυραννία σου δὲν θὰ διαρκέσῃ· ἂν θέλῃς νὰ μᾶς διατηρῆς ὑπὸ τὴν τυραννίαν σου καὶ οὕτως τὰ συγγράμματα τῶν προγόνων μας· ὅταν φωτισθῇ ὁ νοῦς μᾶς καὶ ὑψωθῇ ἡ μαρμαμένη καὶ σχεδὸν νεκρά μας καρδιά δὲν θὰ σὲ ὑποφέρομεν νὰ μᾶς διαφθείρῃς καὶ καταστένεις ἀναξίους καὶ αὐτῆς τῆς συμπαθείας, ἀναξίους θαρῶν καὶ περιγέλου. Νέοι ἐπτανήσιοι σπουδάσετε καὶ βαθύνετε εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα διὰ νὰ μάθετε τί ἀξίζει ὁ Ἕλληνας καὶ τί σεεῖς ἀξίζετε· ἀναβῆτε εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Ὁμήρου

καὶ τοῦ Θεμιστοκλέους· ἀναπνεύσατε μὲ τὸν νοῦν σας ἐκεῖνον τὸν ἀέρα, διαβάσατε τὰς καρδίας καὶ τὰς ψυχὰς ἐκεῖνων καὶ εἰμεθα ἐλεύθεροι. Μὴ σὰς πειράζει· ὅτι ἡ ἐπτανήσιος δὲν ἔλαβε μέγα ἐνεργητικὸν μέρος εἰς τὴν ἀρχαιότητα ἐπειδὴ ἔλοι εἰμεθα Ἕλληγες. ἔλοι ὑπὸ τὸν αὐτὸν οὐρανὸν τῆς Ἑλλάδος γεννώμεθα καὶ τὸν αὐτὸν ἀέρα ἀναπνεόμεν, ἀλλ' ἔλλειψαν αἱ περιστάσεις. Ὑψώσατε τὴν ψυχὴν σας καὶ μὴ καταδέχεσθε νὰ προσκυνάτε αἰσχροῦς τυράννους ὅτινες καὶ μᾶς ἠδίκωναν καὶ μᾶς ἐξευτέλιταν, καὶ μᾶς ὑποχρεοῦν ἢ νὰ ὑπηρετοῦμεν τὸ δνειδὸς τῆς μητρὸς, ἢ ἀπληπισμένοι νὰ φεύγωμεν μακρὰν αὐτῆς, μήπως καὶ ἡ ἀπομάκρυνσις μᾶς ἀποπλύνῃ τὸν ῥύπον.

Ἡ θρησκεία μας εἶναι ἡ ὀρθόδοξος ἀνατολική, ἡ ἀρχαιότερα ὄλων τῶν χριστιανικῶν θρησκειῶν, τῆς ὁποίας ἡ ἱεραρχία εἶναι τύπος τελείας κυβερνήσεως, καὶ ἡ ὁποία ἂν διὰ τὴν δουλείαν καὶ ἀνάθειαν ἀσκήμησεν, ἔχει ἐν αὐτῇ ὅλα τὰ μέσα τῆς διορθώσεως. Οἱ ἱερεῖς ἐκλέγονται παρὰ τοῦ λαοῦ διὰ τῆς ἐπικυρώσεως τοῦ Ἀρχιερέως, οἱ ἀρχιερεῖς παρὰ τὸν ἱερέων, καὶ ἡ Πατριάρχαι παρὰ τῶν ἀρχιερέων, ἡ δὲ σύνοδος εἶναι ὁ ἀνώτερος κριτὴς· καὶ ἂν ἡ ἐκκλησία εἶναι εἰς τὸ κράτος, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνει εἰς αὐτὴν ἡ πολιτικὴ κυβέρνησις καὶ νὰ τὴν ἀποκαθιστᾷ δούλην. Ἀλλ' εἰς ἡμᾶς τί συμβαίνει; οἱ ἀρχιερεῖς ἐκλέγονται παρὰ τῶν ἱερέων καὶ αἱ ἐκλογαὶ των ἀκυροῦνται, καὶ ἐπιβάλλονται ὄχι ὁποῖους θέλει ὁ νόμος καὶ ἡ τάξις, ἀλλ' ὁποῖοι διεγείρουσιν γενικὴν ἀγανάκτησιν καὶ σκάνδαλον. Οἱ ἱερεῖς χειροτονοῦνται παρὰ τῶν Καγγελαρίων διὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν κοτοπούλων καὶ τοὺς γάμους καὶ τὰ διαζύγια ἀποφασίζουν τὰ μέσα· οἱ δὲ χριστιανοὶ ἔχουν μεγάλην εὐλαβίαν ὅταν πηγαίνουν εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἀφίνω ποῖον μυστικὸν καὶ χαμερπῆ πόλεμον κατ' ἀρχὰς ἤρχισε κατ' αὐτῆς, ἐπειδὴ εἶδεν ὅτι δὲν κατορθώνει τίποτε καὶ ἔπαυσε.

Ἡ ἐλευθεροτυπία εἶναι τὸ ἰσχυρότερον ὄργανον τῆς ἐλευθερίας, τῆς ἐθνικῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀληθείας, ἡ μεγαλητέρα ἐγγύησις τῆς ἐκπληρώσεως τῶν νόμων. Ἀλλ' εἰς ἡμᾶς ἔως τώρα ἔλλειψε διὰ νὰ μὴν ἀκούῃ ὁ λαὸς εἰς τὴν γλῶσσαν του τὰς καταχρήσεις τῶν ἀρχῶν του καὶ ἡ μασκαροκυβερνήσις δὲν ἠμπορεῖ νὰ εὐρίσκη ὄργανα τυφλὰ τῶν καταχρήσεων καὶ τυραννιῶν τῆς, τώρα δὲ μᾶς ἐδόθη διὰ νὰ μᾶς ἀποκοιμήσῃ εἰς τὰ ἀληθῆ μας συμπερόντα καὶ νὰ ξίψῃ στάκτην εἰς τὰ μάτια. Ἐπειδὴ ποῖος γράφει ἀπ' οὐ ἡ ἀστύνομια ἔχει δικαίωμα νὰ ἐξορίξῃ καὶ ἀνὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἀπὸ τῶν ἡμετέρων ὅπου θέλει ἢ νὰ τὸν φυλακίσῃ ἀνευ

λόγου, ἢ ποῖον συμφέροι ἀπ' τὸ ἐπάγγελμα εἶναι τὸ μόνον μέσον εἰς τὴν ἐπτάτηνον τοῦ ἀμερίμως καὶ ἀφθόνως ζῆν, ὃ δὲ παντοδυναμὸς ἀρμολογῆς ἔχει τὰ ὅλα βουλευμένα; Ἡ ἐλευθεροτυπία εἶναι ὄργανον τῆς ἐθνικῆς μορφώσεως ἐπειδὴ διαφιλονεικούνται τὰ γενικὰ συμφέροντα καὶ μορφοῦται κοινὴ γνώμη κοινὸν πνεῦμα καὶ αἰσθημα εἶναι ἡ μεγαλητέρα ἐγγύσις τῆς ἐκπληγώσεως τοῦ νόμου, ἐπειδὴ ἂν ὁ διοικητὴς ἢ ὁ βουλευτὴς, ἢ ὁ νομοθέτης, ἢ ὁ ἀστυνόμος, ἢ ὁ δικαστὴς παραβοῦν τὰ χρέη τῶν ὁ τύπος φωνάζει καὶ αἱ καταχρήσεις ὀλιγοστεύουν; διεγείρει τὴν ἀμιλλαν ἐπειδὴ τὸ συμφέρον τοῦ κοινῷ γίνεται συμφέρον τοῦ πεπαιδευμένου. Ἄλλα πρέπει καὶ αὐτὴ νὰ ἔχῃ ἐγγύτην καὶ καθόσον ἀποβλέπει τὸν γράφοντα καὶ καθόσον ἀποβλέπει τὸ ἀποτέλεσμα. Ἄλλ' ὅταν ὁ μὲν γράφων φροεῖται μὴ τὸν ἀφανίσει ἡ ἀστυνομία, τὰ δὲ ὅλα τῆς αὐτοῦ ἐξοχότητος εἶναι βουλευμένα (ἐπειδὴ οἱ Ἄγγλοι εἶναι μακρόθυμοι καὶ καλοστόμαχοι ὅταν τοὺς συμφέροι) ἢ ἐλευθεροτυπία δὲν εἶναι παρα ὕβρεις, μωριστορήματα καὶ πρόστιμα. Εἰς τὰ μεγάλα κράτη αἱ καταχρήσεις γινόμεναι γνωσταὶ καὶ μὴ διορθούμεναι φέρουν τὴν ἐπανάστασιν, ἀλλ' ἡμεῖς πῶς θὰ ἀποστατήσωμεν καὶ ἀπὸ ποῖον θὰ ἀποστατήσωμεν; ἔπρεπε κυρία βασίλισσα πρὸ τοῦ μᾶς δῶσει ἐλευθεροτυπίαν νὰ ἐβουλώσῃ τὰ ὅλα τῆς αὐτοῦ ἐξοχότητος, νὰ ἐλαττώσῃ ἢ ἐφαιρέσει τὴν παντοδυναμίαν του, νὰ ἐλαττώσῃ τοὺς μισθοὺς καὶ νὰ μὴν ἔχει ἡ ἀστυνομία δικαίωμα νὰ ἐξορίξῃ. Ὁμίλησεν ἀξιόλογα ἡ Ζ' Γερουσία καὶ παρέστησεν ἀξιόλογα ὁ Κ. Μουστοξύδης τὰ δίκαιά μας, ἀλλὰ τὰ ὅλα τῆς αὐτοῦ ἐντιμότητος τοῦ Κ. Ρῶσσελ ἦσαν βουλευμένα καὶ ἀντὶ ἐλευθεροτυπίας μᾶς ἐδώσατε τὴν Ἰωνικὴν ἑφημερίδα τὸ Ἄλθουμ Ἰόνιουμ καὶ τὴν καλοφωτιαν τῆς Ζακύνθου (1) διὰ νὰ τὰ ἀνάψῃ καὶ μᾶς φέξουν, ἐνταυτῷ δὲ τοὺς κώδικας τοῦ Ἀττίλα καὶ τοῦ Ροθεσπιέρου μὲ τὴν ἡ. καὶ Θ'. Γερουσίαν. Φωνάζουν αἱ ἑφημερίδες τῆς Μελίτης περὶ τῶν καταχρήσεων τῆς κυβερνήσεως, ἀλλὰ ἡ αὐτοῦ ἐξοχότης ἄλλος Βαῶλ οὐκ ἦν φωνὴ οὐκ ἦν ἀκρόασις. Αὐτὰ βασιλησσά μου εἶναι μπόσικα καὶ κάνεις μᾶς οὔτε τὰ ἐπίστευσε οὔτε τὰ πιστεύει.

Ἄλλ' ἀμελεῖ ἡ κυβέρνησις καὶ παραβύει τὴν παιδείαν, εὐρίσκει κἄν τις εἰς αὐτὴν τὸ συμφέρον τοῦ; Διατὶ νὰ σπουδάσῃ ὁ Ἐπτανήσιος;

Νὰ γίνῃ βουλευτὴς; ἢ πρόεδρος; ἢ νομοθέτης; ἢ δικαστὴς; ἢ

(1) Ἡ ἑφημερίς τῆς Ζακύνθου Σπινθὴρ καλομένη.

ἀστυνόμος; ἢ Ἀρχιεπίσκοπος; ἂν θέλῃ νὰ ἐπιτύχῃ αὐτὸ πρέπει νὰ μὴ εἶναι πεπαιδευμένος καὶ ἂν ἤθελεν εἶναι θεοσιτῆς, ἦτον ἀκόμη καλλήτερα, ἐπειδὴ φθάνει νὰ γνωρίζῃ τὰ Ἱταλικά γράμματα τῆς ὑπογραφῆς του.

Νὰ λάβῃ ἐπάγγελμα; φθάνει νὰ γνωρίζῃ ὀλίγα κουτὰ βενετοϊάνικα καὶ νὰ γνωρίζῃ νὰ προσκυνῆσῃ τὸν ἀρμολογῆν, ἢ τὸν γραμματεῖα του, ἢ ἐκείνον τῆς βουλῆς ἢ τὸν ἀρχιτέκτονα ἢ τὸν διοικητὴν ἢ τὸν ἀστυνόμον.

Νὰ γίνῃ γεωδότης; Δὲν ἔχει ἀνάγκην γεωμετρίας ἐπειδὴ τὸ αὐτὸ ὑποστατικὸν πρέπει νὰ γίνεταί ποτε 100 καὶ ποτε 150 ἢ 300 ὀργείας καὶ αὐτὰ δὲν τὰ διδάσκει ἡ Γεωμετρία.

Θέλει νὰ γίνῃ δικηγόρος ἢ ὑποδικηγόρος; ἔνα ταξιδάκι εἰς τὴν Ἱταλίαν νὰ λάβῃ δίπλωμα, ἢ ἄς μάθῃ τοὺς κώδικας καὶ τὴν προκεδοῦραν, μιαν ἐπίσκεψιν τῶν ἐξεταστῶν καὶ βενίσιμο, βενίσιμο. **Dignus dignus est entrare in nostro docto corpore.**

Γνωρίζεις; ἢ κατατρεγμένος καὶ δυστυχῆς ἢ ἐκφεύγῃ εἰς τὰ χαρτιά.

Ἀπεδείχθη λοιπὸν νομίζω πιαστὰ ὅτι ἡ διοίκησις λαὸν σὲ θέλει ἀμαθῆ. Ἄλλὰ μένει ἔως ἐδῶ;

6. Σὲ διαίρει (divide ed impera.)

Μᾶς διαίρει μὲ τὰ ἐπαγγέλματα τὰ οὐδεμίαν ἀναλογίαν ἔχοντα μὲ τὰ ἰδιωτικὰ εἰσοδήματα καὶ τοὺς κόπους· μὲ τὰς αὐξανομένας χρεῖας διὰ τῆς πολυτέλειας τὴν ὁποίαν διὰ τῶν μεγάλων μισθῶν εἰσήγαγε καὶ τρέφει· μὲ τὸ κρισολογικὸν πνεῦμα τὸ ὁποῖον εἰσήγαγον αἱ αὐξάνόμεναι ἀνάγκαι, οἱ μεταφυτευμένοι καὶ ὄλως ἀἀρμολογοὶ εἰς τὰς ἠθικὰς καὶ οἰκονομικὰς μας περιστάσεις νόμοι καὶ οἱ δικηγόροι τοὺς ὁποίους ἀντὶ νὰ περιστέλλῃ πολλαπλασιάζει καὶ ἀφίνει ἐλευθερούς· μὲ τὴν κακὴν πίστιν τὴν ὁποίαν εἰσήγαγον αἱ ἀνάγκαι, τὸ κρισολογικὸν πνεῦμα καὶ οἱ δικηγόροι ἤτις ἔχῃ μόνον μᾶς διαίρει ἀλλὰ καὶ μᾶς παραβύει τέλος μὲ τὴν διαφθορὰν διὰ νὰ μᾶς ἀποκαταστήσῃ ἀνικάνους νὰ ἐπανορθωθῶμεν ποτέ.

Διὰ νὰ φαίνεται ὅτι εἰμῶθα ἐλεύθεροι καὶ ἀνεξάρτητοι καὶ εὐλα γίνονται ἀπὸ ἡμᾶς καὶ ὅτι εἰμῶθα εὐχαριστημένοι καὶ νὰ ἔχῃ μὲ τὸ μέρος τῆς τὴν πατριάν τοῦ συμφέροντος δηλαδὴ τὴν τῶν εὐγενῶν, λέγων δὲ εὐγενεῖς ἐνοῦν τοὺς σπουδαστὰς αὐτῆς ὕψωσεν εἰς τὰ ἐπαγγέλματα ταπεινώσας τοὺς ἀληθεῖς εὐγενεῖς ὅτινας ἤδυναντο νὰ μένουν ἀνεξάρτητοι καὶ οἱ ὁποῖοι δὲν κατεδύοντο οὔτε νὰ συμμεθεύουν καὶ νὰ στωμόνῃ καὶ στραβῶν ὅτι νὰ γινῶσιν ὥστε ἀνευ γογγισμοῦ νὰ κατορθώσῃν ἔτι.

θέλει, ἐσύστησε τὰ ἐπαγγέλματα τῶν νομοθετῶν, τῶν βουλευτῶν, τοπικῶν κυβερνήσεων κλ. τὰ ὅποια προηγουμένως ἀπέδειξα ὅπως περιττα καὶ ἐπιβλαβέστατα. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ πώλησις τῆς πατρίδος τοῦ δικαίου καὶ τῆς τιμῆς εἶναι πολὺτιμον, εἰς δὲ τὸν Ἕλληνα ὅστις αἰσθάνεται τὴν ατομικὴν του ἀνεξαρτησίαν καὶ εἰς τὸν ὅποιον ἡ ἐλευθερία εἶναι πάθος ἐμφυτον εἶναι ἀτίμητον, ἔπρεπε νὰ τιμαται καὶ ἀναλόγως. Μεγάλοι λοιπὸν μισοὶ εἰς τοὺς ὁποίους καθεὶς νὰ εὐρίσκη τὸ μέγιστον τοῦ συμφέροντος καὶ τὸ ἀμερίμνως καὶ ἀφθόνως ζῆν. Πόλεμος ἐπομένως καὶ ἀγὼν περὶ ἐπαγγελμάτων καὶ δουλικὴ ὑποταγὴ εἰς τὰ νεύματα τοῦ ἀρμοστοῦ καὶ τῶν Ἄγγλων, ἐκ τῶν μὲν διὰ νὰ τὸ διατηρήσουν ἐκ τῶν δὲ αἰωπὴ μήπως χάσουν τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπαγγέλματος, ὥστε τὰ ἐπαγγέλματα εἶναι τὰ μυστικά ἐλατήρια τῆς κυβερνήσεως διὰ νὰ διαιρῆ καὶ κυβερνᾷ ὅπως θέλη ἀνευ γογγισμοῦ. Οὗτοι σχηματίζοντες φατριὰν ἐμποδίζουν ἢ παραλύουν κάθε ἀληθῶς φιλελεύθερον κίνημα καὶ ἀμίλλωνται τις νὰ φανῆ δουλικώτερος.

Αἱ φατρίαι ἕως τώρα ἦ τὰ κόμματα εἰς τὰς μικρὰς νήσους πάντοτε, εἰς δὲ τὰς μεγάλας σχεδὸν πάντοτε σκοπὸν εἶχον τὴν ἐπιτυχίαν ἐπαγγέλματος καὶ ἐσθονον μόνις οἱ ἀρχηγοὶ ἐλάμβανον ἐπάγγελμα, ἐνῶ τὰ ἐπαγγέλματα ἐκεῖνα εἶναι δόλος ὅστις καὶ τοὺς λαμβάνοντας διασφείρει καὶ χρεοκοπεῖ καὶ τὸν λαὸν ὅστις πληρῶνει τοὺς φόρους γονατίζει, ἐνῶ ἂν καθεὶς περιορίζετο εἰς τὰ χρέη του καὶ ἀξιοπρέπειαν εἶχε καὶ σέβας καὶ ἀγάπην ἤθελε χαίρεται ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ καὶ τιμὴν ἐκ μέρους τῶν κυβερνόντων, οἵτινες τὴν προδοσίαν ἀγαποῦν ἀλλὰ τὸν προδότην βδελύττονται καὶ διὰ τὸ συμφέρον των μόνον κολακεύουν. Ἄλλ' οἱ Ἄγγλοι εἶναι καλοὶ ψαράδες ὥστε ὁ δόλος των δὲν πηγαίνει χαμένος ὁσάκις δὲ τις ὑπερασπίσθη τὰ δίκαια τοῦ λαοῦ τὸν ἕκαμαν νὰ καταλάβῃ ὅτι πατεῖ εἰς σάπια ξύλα.

Ἵπομονή! ὅσοι γνωρίζουν Ἱταλικά καὶ δὲν αἰσθάνονται οὔτε πατρίδα οὔτε ἀξιοπρέπειαν διαιροῦνται διὰ νὰ ἐπιτύχουν ἐπάγγελα ἢ διὰ νὰ τὸ διατηρήσουν καὶ ἀμελοῦν τὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ καὶ καταξοχίζονται· ἀλλ' ὁ ταλαιπωρὸς ὁ λαὸς ὅστις δὲν ἔχει δικαίωμα εἰς τὸ ἐπάγγελμα ἢ τοὺς ἀγῶνας ἐπειδὴ δὲν γνωρίζει Ἱταλικά, μένει κἂν ἐκεῖνος ἥσυχος; ὄχι· ἀλλὰ καὶ νὰ κοπιᾷ καὶ βασανίζεται διὰ νὰ πληρῶνῃ φόρους καὶ νὰ καταξοχίζεται καὶ νὰ κατασκοπῶνεται ποῖος νὰ τοὺς πᾶρῃ. Τὰ μεγαλῆτερα ἐπαγγέλματα τοῦ βουλευτοῦ ὑπάρχου, προέδρου,

τῆς νομοθετικῆς συνελεύσεως μεγάλων δικαστῶν καὶ εἰσαγγελέων δίδονται εἰς τοὺς δουλικώτερος νομοθέτας καὶ οὗτοι πάλιν δίδουν διαβατήρια διὰ τὰ κατώτερα. Μεγας ἐπομένως ἄγῶν ποῖος νὰ γίνῃ νομοθέτης καὶ μέγας πόλεμος καὶ καταξοχισμὸς τοῦ λαοῦ ὅστις μέλλει νὰ ἐπικυρώσῃ τὰς ἐκλογάς. Πάντοτε λοιπὸν σημάδι ὁ ἐγγυητὴς ὁ λαός. Εἶναι θαῦμα πῶς ὁ νέος οὗτος Ἰσραὴλ εἰς τὴν Αἴγυπτον ἀντέχει· Ἄλλὰ Κύριε Ἀρμωστή, οἱ νομοθέται καὶ οἱ βουλευταὶ εἶναι ἡ τυπογραφία σου διὰ νὰ ἐκβάλῃς νόμους, τί ἔχει νὰ κἀμῃ ὁ λαός; Ἄλλ' ὄχι· ἀνάγκη νὰ ἀφινῆ τὰς ὑποθεσεις του καὶ νὰ καταβαίῃν εἰς τὰς πόλεις καὶ νὰ τρέχη ἀπὸ τρύπαν εἰς τρύπαν καὶ ἀπὸ φυλακὴν εἰς φυλακὴν, νὰ καταφρονηθῆ περιπαιχθῆ καὶ ἐξευτελισθῆ ὡς ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τοὺς στρατιώτας καὶ ἐντεῦθεν ἔχθραι, μιση, καταδρομαὶ μεταξὺ ἀδελφῶν, συγγενῶν καὶ φίλων, καταδιώξεις τῆς αστυνομίας, φυλακισεῖς, ἀπατήσεις χρεῶν κατ' ἐκεῖνου ὅστις ἐψήφισε τὸν κούση κατὰ τοῦ λάλα ἀπὸ ἐκεῖνον ὅστις ἐψήφισε τὸν λάλαν κατὰ τοῦ κούση. Καθεὶς ὑποχρεῖται νὰ λάβῃ τὴν φατριάν τὴν ὅποιαν του ὑπαγορεύει ἡ φιλία, ἢ συγγένεια, τὰ χρέη καὶ οὔτε εἶναι δυνατόν νὰ ἐκφύγῃ ἐπειδὴ σχηματίζομεν τόσας οἰκογενεῖας ἐνῶ ἄλλοι δὲν ἔχουν εἰς αὐτὰ συμφέρον εἰμῆ οἱ γινώσκοντες Ἱταλικά μήπως δυνηθῶν νὰ λάβουν ἐπάγγελμα. Κύριε ἀρμωστή κράξε ὅποιον θέλεις νὰ γίνῃ πιεστήριόν σου ἐπειδὴ τί ἕνας ἡμισυ τί δύο τί εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτό. Καὶ διὰ ἐκεῖνον τὸν ἕνα θὰ ξεσχίζομεθα; ἀλλὰ διατί δὲν μᾶς λέτε καθαράνὰ φύγωμεν, παρὰ μᾶς ταλαιπωρεῖται ὡς οἱ Αἰγύπτιοι τοὺς Ἑβραίους, χειρότερα παρὰ ὁ Ἄλῃ Πασας τοὺς Ἰωανίτας.

Τὰ ἐπαγγέλματα ὅμως ἔφεραν καὶ ἀποτελέσματα τὰ ὅποια ἐνεργοῦντα ὡς αἰτία μᾶς ἀπετελεῖωσεν. Ταῦτα εἶναι ἡ πρώτη πηγὴ τῆς πολυτελείας καὶ τῶν ἀνοήτων ταξειδιῶν τῆς εὐρώπης ἐξ ὧν τὸ μὲν πτωχῆναι καὶ διασφείρει, τὸ δὲ διὰ μὲν τῆς ἱατρικῆς μᾶς θανατόνει διὰ δὲ τῆς δικηγορίας διαίρει καὶ παραλύει, ἐνῶ τὰ χρήματα ἐκφύγουν εἰς τὴν Ἱταλίαν, Γαλλίαν Γερμανίαν καὶ Ἀγγλίαν καὶ ὁ τόπος ἀποκαθίσταται ὑποτελής εἰς αὐτάς. Ὅλα τείνουν εἰς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ὡς αἰτία, ἢ φέρουν ἀποτελέσματα ἐνεργοῦντα ὡς αἰτία. Ὁ ἐπαγγελματικὸς καιρὸς καὶ δὲν συνάζει τὰ χρήματα καθὼς σὺ ὅστις διὰ νὰ πιάσῃς τριάντα ἢ σαράντα ὄβολα σκάπτεις ἢ θερίζεις ἀπὸ τὴν αὐτὴν ἕως τὸ ἑσπέρας καὶ ὑποφέρεις τὸν καύσωνα τοῦ θερος τὸν κίσην τὴν βροχὴν καὶ τὸ ψύχος τοῦ χειμῶνος καὶ κατα-

βρέχεται και πλεωριτόνεσαι και δια να πιάσης τέσσαρα η πέ-
τε τάλαρα τρέχεις εις θαλασσοπνικτας και κινδυνεύεις και θα-
λασσοπνιγισαι, η τρέχεις τον κόσμον πλανήτης ως η μέλισσα
να κερδίσης και κάθε δβολόν σου φαίνεται φούντι βουτσιου. Όχι!
ο επαγγελματικὸς μόλις εξημερώρη η πρώτη του μηνὸς ἔτος
νέον, ἐνῶ ἀκόμη γλυκοκοιμαται βλέπει ἀνοιγομένην τὴν ὄρο-
φὴν τοῦ θαλάμου του και Ἄγγελον ἀρμοστοῦ καταβίνοντα και
θέτοντα ἐπὶ τῆς χειρὸς αὐτοῦ 20, 25, 30, 40, 50, 60, 70,
100, 120, 150, 200, 250, ἕως 500 καθὼς δὲ ἔρχονται οὗ-
τω και πηγαίνουν· αὐτὰ τὰ χρήματα εἶναι ὁ ἀφανισμὸς τοῦ
λαοῦ ὅστις πληρῶνει τοὺς φόρους χωρὶς ἀνάγκη και με ἀτιμίαν
του, και ἐνταυτῷ ὁδὸς δια τὸν ἐπαγγελματικὸν ὅστις κακο-
μανθάνει αὐτὸς η γυνή του, αἱ θυγατέρες του, τὰ τέκνα του και
ὑστερον δὲν τοὺς φθάνει ὁ μισθὸς και ἀφανίζουν και τὴν ἰδιο-
κτησιαν των και ἀδικοῦν τοὺς ἄλλους, δια να ζήσουν δὲ εἶναι
ὑποχρεωμένοι να μένουν εἰς τὸ ἐπάγγελμα με κάθε θυσίαν.
"Ὅσον τὸ κατ' ἐμὲ ἂν εἶχα ἐπάγγελμα ἤθελα τὸ ἀφήσει δια
τὰς χρείας τὰς ὁποίας ἐμβάζει και τὴν διαφορὰν τὴν ὁποίαν
φέρει.

Αὐτὰ τὰ χρήματα με τὸ να ἦναι ὁ κόπος σου ἦτον καλὸν
και δίκαιον να μένουν κἂν εἰς τὸν τόπον και να ἐπιστρέφουν
εἰς σὲ με τὴν ἐργασίαν σου ἐπειδὴ η σκάπτων, η κτιζων, η
ροκανιζων, η ὑφαιων, κατι ἤθελε μένει και εἰς σέ. Ἄλλ' ὄχι·
ὅ,τι μὲν μένει εἰς σὲ εἶναι τιποτε, ὅ,τι μένει εἰς τὸν ἔμπορον
εἶναι ἡ λέρα τοῦ παρα και κάποτε και αὐτὸς χρεωκοπεῖ· ἀλλὰ
ἐξοδεύονται ἐξεναντίας εἰς τὴν πολυτέλειαν ἦγουν τὰ κουσου-
νικά καθὼς καπέλλα, καπελίνια, μπουάδες μεταξωτὰ, μουςου-
λήναις, σκαρπίνια, ραβδάκια και κάθε λογῆς μασκαραλίκια, η
σιαμπανίαις και λουκανικα τῆς Ἀγκῶνας, η τοὺς δοττόρους και
φέρουν η φονεῖς η κρισολόγους και με τὸ παραδειγμά των
φθείρουν και ἐσὲ ὅστις μιμνεῖσαι ὡς η Μαίμοῦ. Ἄν δὲν μοῦ
πιστεύεις ἰδὲν οἱ ἐπαγγελματικοὶ και παρατήρησέ τους.

Ἵπομνη, ἂν καταξοδεύοντο οἱ ἐπαγγελματικοὶ ἀλλὰ τὸ πα-
ράδειγμά των ὑποχρεώνει και ἡμᾶς να κάμνωμεν τὰ αὐτὰ και
θέλομεν ὅλοι και κουάδρα, και κομά, και καθρέπτας και κα-
θήκλας και μεταξωτὰ και καπελίνια και τὰ λοιπὰ μασκαρα-
λίκια και φθείροντες τὴν παρουσίαν μας, οὔτε με τιμὴν οὔτε
με χαρακτῆρα δυνάμεθα να ζήσωμεν, ἐπειδὴ γινόμεθα δούλοι
τοῦ χρεώστου και τῶν χρεῶν μας και ζῶμεν ἐνταυτῷ εὐστυ-
χεῖς. Δὲν ἠμπορεῖ να μᾶς λείψη η οὐλτιμα μὸδα, ἐνῶ σχη-

ματίζοντες μίαν οἰκογένειαν, καθεὶς μας γνωρίζει τοῦ ἄλ-
λου τὸν βίον και τὴν πολιτείαν και πρὶν ἀκόμη τὸν ἐγγαστρωθῆ
ἡ μάνα του· ἀλλ' ὅμως ὅλοι δοττόροι και ὅλοι δοτορῆσαι.
Μὲ αὐτὰ τὰ στολίδια ἔχει ὄριον η ἀργία, η ἀτιμία και η οἰκι-
ακή καταστροφή· εἶναι αἱ νῆσοι μας παρὰ ἑπτὰ δύνатаι να ζήση·
τραί εἰς τὰς ὁποίας ἂν τις δὲν ἐργασθῆ δὲν δύναται να ζήση·
και ὅμως ἡμεῖς ἐνῶ ἐξοδεύομεν περισσότερα, ἐργαζόμεθα και
παράγωμεν ὀλιγώτερον. Ἡ πολυτέλεια εἰς ἡμᾶς ἠμπορεῖ να πα-
ραστή ἡμεροσ και γαλήνιος θάλασσα, ἥτις περιβρέχει τοὺς
ρασταθῆ ἡμεροσ και ἐνῶ ἡμεῖς ὑπὸ τὸν γλυκὺν και ναρκωτικὸν
αὐτῆς φλοῖσθον και τὰς χαϊδευτικὰς ἀκτῖνας ἀγνῆς σελήνης κοι-
μώμεθα ὑπνον γλυκὺ, με τὰ ζοντανὰ και ἀρπαρτικὰ της κύματα
ζῶει και κατατρώγει τὰ θεμέλια τῆς ὑπάρξεώς μας και ἤδη ἔχει
σκαμμένα βαθέα σπήλαια εἰς τὰ ὁποία τὸ 52 ὁλὰ βουλήσωμεν
και καταποντισθῶμεν.

Ἡ πολυτέλεια εἰσάγουσα περιττὰς χρείας, περικλείουσα καθ'
ἕνα εἰς τὸν ἑαυτόν του, τὸν κάμνει να λησμονήση και φιλίαν και
συγγένειαν, φθείρει τὰ ἦθη και δίδει τὴν πρώτην κίνησιν εἰς τὸ
κρισολογικὸν πνεῦμα, τὸ ὁποῖον η πατρική ἡμῶν κυβέρνησις τρέ-
φει με τοὺς μεταφυτευμένους τῆς Γαλλίας και Ἀμερικῆς νό-
μους, και τὴν πληθὺν τῶν δικηγόρων και ὑποδικηγόρων, ἐνῶ
οἱ κρισολογούμενοι εὐρίσκονται εἰς τὸ τέλος και οἱ δύο γυμναῖ.
Αἱ καλὰ διοικήσεις δια τῆς καλῆς ἀνατροφῆς, δια καλῶν νό-
μων, δια τῆς προστασίας και βραβεύσεως τῆς ἀρετῆς και ἐρ-
γασίας περιορίζουν η ἐμποδοῖζον τὰς δικας κανονίζου δὲ και
περιορίζου τοὺς δικηγόρους και ὑποδικηγόρους δι' ἀστηρῆς ἐ-
ξετάσεως τῆς τιμῆς και τῆς ἰκανότητος, και δι' ἀστηρῶν νόμων
δια να ἐμποδίσουν τὰς καταχρήσεις τῆς ἀσυνειδήτου και κατα-
στρεπτικῆς τῆς κοινωνίας ταύτης τάξεως. Ἄλλ' εἰς ἡμᾶς
ὅστις δὲν ἔχει τι να κάμη, η ὑποδικηγόρος, η δικηγόρος
η μαυιακάρτης η παπάς ἀνάγεται δηλαδὴ εἰς τὴν τάξιν τοῦ
καταλυτοῦ δια να πληρῶνη και βλάπτεται ὁ λαὸς και οἰκονομι-
κῶς και ἠθικῶς. Ὅλα κακόμοιρα λαὸ πίπτουν ἐπάνω σου ὥστε
εἶναι ἀδύνατον εἰς τὸ τέλος να μὴ σὲ ζουπιξουν· Δὲν ἀξίζει ὁ
λόγος τινῶν δι' αἱ κρισολογίαι ὀλιγοστεύουν. Ἐπειδὴ οἱ ἄνθρωποι
ἤρχσαν να φωτίζονται εἰς τὸ ὅτι αἱ κρισολογίαι εἶναι δια τὸ χαρ-
τόστημον και τοὺς δικηγόρους και οἱ τιμοὶ τὰς ἀποφεύγουν με ζη-
μίαν των, οἱ δὲ λαοὶ ἐξηγητλήθησαν.

Ὅταν καθεὶς μάθῃ ὅτι δια να λάβῃ δίκαιον δὲν εἶναι ἀνάγκη να
ἔχη παρὰ να κερδίση τὰ δικαστήρια, δὲν βλέπει εἰς αὐτὰ παρὰ

τότας παγίδας νὰ πιάνη ἀνόητους καὶ ἀθώους. Οἱ δικηγόροι στενοχωροῦνται νὰ διμιοῦργοῦν καὶ κρισολογίας διὰ τὸ πλῆθος καὶ ἡ ἐπιπορκία καὶ κακὴ πίστις ἐδασιλευσεν, δι' αὐτῆς δὲ ἐκλείσθησαν τὰ ταμεία τῶν τιμῶν καὶ παρελύθησαν αἱ χεῖρες τῆς ἐργατικῆς τάξεως, ἡ παρεδόθη εἰς τὰς χεῖρας καθενὸς πεσοδάρτη κεφαλαίουχου. Δὲν εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἔταν δανίζη τις, σχεδιάζῃ πῶς νὰ τὰ κατατίη ζωντανὸν τὸν χρεωστήν, ὁ δὲ χρεώστης πῶς νὰ μὴ τὰ ἐπιστρέψῃ τοῦ δανιστοῦ; Διατί; Διὰ τὴν αὐξησιν τῶν χρεῶν, διὰ τὴν πολυτέλειαν καὶ τὸ κρισολογικὸν πνεῦμα τὸ ὅποιον εἰσῆγαγεν ἡ ἀσεβεστάτη καὶ παρανομωτάτη Ἰουδαϊκὴ κυβέρνησις. Ἐκ τούτου δὲ πηγάζει ἡ διαιρέσις ἡ ἔλειψις τῶν κεφαλαίων καὶ τῆς παραγωγῆς τῆς ὁποίας πρωτίστη συνθήκη εἶναι τὰ κεφάλαια καὶ ἡ καλὴ πίστις ἣτις φέρει τὴν ἔνωσιν, ἀσφάλειαν καὶ οἰκονομίαν. Ἀλλὰ τότε πῶς ἤθελε κάμει ἡ πατρικὴ μας κυβέρνησις νὰ χαλῶνται χωρὶς νὰ παράγωνται καὶ νὰ μᾶς πτωχαίνῃ, μᾶς διαίρεσῃ καὶ καταστήσῃ εἰλωτας ἡ ἐξορίσῃ; πῶς ἄλλῶς ἤθελε φέρει τὸν θάνατον χωρὶς προηγούμενον σπασμόν, ὅςτις νὰ μᾶς ἐξυπνήσῃ καὶ μᾶς προφυλάξῃ τὸ φάρμακον εἰς μικρὰς δόσεις διὰ νὰ ἔλθῃ ὁ ἔσχατος σπασμὸς μὲ τὸν θάνατον.

Διατί παρακαλῶ πρὶν ἐδασιλευε μεταξὺ μας ἡ εἰρήνη, ἡ τάξις τὰ ἦθη ἡ καλὴ πίστις, ἡ ἀγάπη ἡ φιλία, ἡ ἀπλότης καὶ εἰς τὰς οἰκογενείας μας ἐξούσαμεν ἀληθινὰ πατριαρχικῶς, τώρα δὲ κινδυνεύομεν νὰ διαλυθῶμεν εἰς τόσα μέρη ὅσα καὶ ἄτομα καὶ νὰ μὴν αἰσθανόμεθα, οὔτε φιλίαν, οὔτε συγγένειαν, οὔτε νὰ ἦναι δυνατὸν νὰ τὰ αἰσθανθῶμεν; Διατί εἰς τὴν αὐτὴν οἰκογένειαν ὁ πατήρ εἶναι εἰς διχνομίαν μὲ τὸν υἱόν, ἡ μήτηρ μὲ τὴν θυγατέρα, ὁ ἀδελφὸς μὲ τὸν ἀδελφόν; Διὰ τὴν πολυτέλειαν ἣτις μᾶς ἔχει ὄλους κατασκοτισμένους, διὰ τὰς κρισολογίας καὶ τοὺς δικηγόρους, διὰ τὰς νομοθετικὰς ἐκλογάς, διὰ τοὺς μεταφυτευμένους τῆς Γαλλίας καὶ ἀμερικῆς νόμους ὅτινες ἔδωκαν τὴν βάρδον εἰς τὴν χεῖρα τοῦ υἱοῦ νὰ δειρῇ τὸν πατέρα καὶ κατέστησαν τὸν πρῶτον κύριον τοῦ δευτέρου. Δὲν εἶναι μασκαροκubernησις οἱ νόμοι ἐκεῖνοι νόμοι ἐλευθέρου, ἀλλὰ καταστρεπτικοὶ καὶ προτοῦ τοὺς εἰσαῆξις ἔπρεπε νὰ ἐπιμεληθῆς τὴν ἀνατροφὴν τοῦ λαοῦ, ὅχι καταστρέφεις τὰ ἦθη χωρὶς νὰ ἀντικαταστήσῃς ἄλλο τι καὶ ἐνῷ εἰσαγόνται τὰ κακὰ τοῦ πολιτισμοῦ μένου καὶ ἐκεῖνα τῆς βαρβαρότητος. Σὺ τὰ ἔμβασας ὅλα διὰ νὰ μᾶς διαίρεσῃς μὴπως σκεφθῶμεν ποτὲ εἰς τὰ γενικά μας συμφέροντα μὴ ἡδυνῶμεν καὶ νὰ μᾶς ἔχῃς εἰλωτας ἢ νὰ μᾶς ἐξωρίσῃς. Μᾶς

ἡνοιξες τὰ ὄμματα ὡς ὁ ὄρις τοὺς πρωτοπλάστους καὶ μᾶς ἔδωκες τὸ ξύλον τοῦ γινώσκειν τὸ πονηρὸν καὶ ἀποστρέφεται τὸ ἀγαθόν. Διατί πρὶν οἱ γάμοι ἦσαν εὐκολώτεροι καὶ τὰ ἀνδρόγυνα ἔξουν εἰς εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν, τώρα δὲ ἤρχισε καὶ προχωρεῖ ἡ κοινωνικὴ διάλυσις, καὶ ἂν γελασθῇ κανεὶς νὰ νυμφευθῇ βλασφημεῖ τὴν ὥραν τῆς γεννήσεώς του; ἐπειδὴ τότε ὑπῆρχεν ἡ ἀπλότης καὶ ὀλιγάρκεια ἡ γυνὴ οἰκονόμει, ἡ θυγάτηρ εἰργάζετο, τὰ τέκνα ἦσαν παρακτικά καὶ ἐπλούτου τὴν οἰκίαν. Ἀλλὰ τώρα ἀφ' οὗ εἰσῆχθη ἡ πολυτέλεια, εἰσῆχθη μὲ αὐτὴν ἡ κακοήθεια, ἡ σπατάλη καὶ ἡ ἀργία. Πρὶν ἔχων τις ὀλίγας χρεῖας, ἐργαζόμενος εὐρίσκων εἰς τὴν γυναῖκα σύντροφον παρηγορίαν, καὶ οἰκονομίαν, εἰς τὰς θυγατέρας τιμὴν καὶ ἀγάπην, εἰς τὰ ἀρσενικά ὑπακοὴν καὶ κέρδη, εὐρίσκων εἰς ἓνα λόγον εἰς τὸν γάγον τὸ συμφέρον τοῦ ἐνυμφεύετο χωρὶς νὰ βλέπῃ εἰς τὴν προῖκα καὶ ὅταν καθεὶς ἐνυμφεύετο ὑπῆρχε τάξις καὶ ἦθη τὴν μὴ εὐρίσκων εἰς τὴν γυναῖκα εἰμὴ ἑ οχλητικὸν βᾶρος, εἰς τὰς θυγατέρας φροντίδας, εἰς τὰ ἀρσενικά ἔξοδα, παρακοὴν καὶ διαφθοράν, ὅταν στενοχωρηθῇ νὰ νυμφευθῇ ἀποβλέπει εἰς τὰ χρήματα καὶ θεωρῇ τὴν γυναῖκα συνθηκὴν. Καὶ ὅμως σχεδὸν εἰς τὰς πόλεις μὲ τὸ ἄχ ἀναχωροῦν ἀπὸ τὴν οἰκίαν καὶ μὲ τὸ ἄχ ἐπιστρέφουν, παντοῦ στενοχωρία, παντοῦ κακοήθειο, παντοῦ χωρισμὸς, παντοῦ δυστυχία καὶ ἀδιαφορία, πούθεν ἀελικρίνεια καὶ ἀγάπη. Ἡ κοινωνία μας εὐρίσκεται εἰς διάλυσιν ὁ τίμιος ἀνατριχιάζει εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ γάμου καὶ ἡ ἡμέρα τῆς γεννήσεως τοῦ θηλυκοῦ εἶναι ἡμέρα λύτης καὶ κατηφείας οἰωνὸς τῶν κακῶν τὰ ὅποια τὸ προσμένον εἰς τὴν ζωὴν καθεὶς περιεκλείσθη εἰς τὸ ἄτομόν του καὶ ἄλλον θεὸν δὲν προσκυνᾷ παρὰ τὰ χρήματα καὶ ὅποιον δυνήθῃ νὰ τοῦ δώσῃ ἐνόσω τοῦ διδοῖ. Ὅλα δὲ ταῦτα διὰ σὲ Ἰούδα κυβέρνησις τοῦ ἄδου

Πᾶρε λοιπὸν Ἰούδα καὶ τοῦτον τὸν τίτλον τῆς εὐγνωμοσύνης μου. Μᾶς διαιρεῖς μὲ τὰ ἐπαγγέλματα μὲ τὴν πολυτέλειαν τοὺς μεταφυτευμένους νόμους, καὶ τοὺς δικηγόρους, δι' αὐτῶν εἰσαίγεις τὴν κακοήθειαν, τὴν ἐπιπορκίαν τὴν κακὴν πίστιν καὶ τὴν κοινωνικὴν διάλυσιν αὐξάνουσα τὰ ἔξοδα καὶ ἐμποδίζουσα τὴν παραγωγὴν. Ἀλλὰ μένει ἔως ἔδω;

γ. Σὲ διαφθεεῖ εἶρει, διὰ νὰ καταστρέψῃ κάθε ὁδὸν διολώσεως καὶ ἐλευθερίας.

Τοῦτο (ἀπεστέρησεν) εἰς τὸ προηγούμενον, ἀλλ' ἡ ἀξιολογότης τοῦ μᾶς ὑποχρεῖται εἰς ἰδιαίτερον παράγραφον.

Ἡ διαφθορὰ ἀτιμιάζει τὸν ἄνθρωπον, τὸν ἀποκαθιστᾷ ἀνάξιον

καὶ αὐτῶν τῶν θαυρῶν τοῦ παραλύει καὶ ἠθικὰς καὶ φυσικὰς δυνάμεις, τὸν ἀποκαθιστᾷ βάρος τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ βάσανον τῶν ἄλλων. Ἐνόσω εἰς τινα λαὸν ὑπάρχει ἠθικὴ δύναμις εἶναι ἀξίος σεβασμοῦ καὶ ἐπιδεικτικὸς κάθε πράξεως καὶ προόδου ἀλλ' ὅταν διαφθαρῇ δὲν μένει εἰς αὐτὸν ἄλλο μέσον ἐπανορθώσεως παρὰ ἢ παντελῆς καταστροφή καὶ ἐκδαρθάρως διὰ τὰ φθᾶση εἰς τὴν φυσικὴν κατάστασιν καὶ ἀρχίζει ἄλλον δρόμον. Οἱ τύραννοι διὰ τοῦτο οἱ ὅποιοι ἤθελον νὰ μένουν ἀσφαλεῖς εἰς τὴν κατοχὴν τῆς ἐξουσίας των, δύο ἰσχυρὰ μέσα μετεχειρίσθησαν, τὴν πτωχείαν καὶ τὴν διαφθορὰν ἢ τὴν πολυτέλειαν ἧτις φέρει καὶ τὰ δύο ἄλλα μάλιστα εἰς τὴν διαφθορὰν ἐπέροσεσαν. Ἐπειδὴ οἱ πτωχοὶ καὶ μὲ ἠθικὴν δυνάμιν λαοί, εἶναι ἐκεῖνοι οἵτινες κατόρθωναν τὰ μεγάλα, καὶ ἀξιοθαύματα ἔργα, ἐνῶ ὅταν πλουτίσαντες διεφθάρησαν ὄχι μόνον δὲν συνέτρεχον εἰς τὴν ἠθικὴν των πρόοδον ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμπόδιζον. Οἱ Ἀθηναῖοι ὅταν ἦσαν πτωχοὶ μὲν ἀλλ' ἐνάρετοι, ἐνθουσιασθέντες εἰς τὴν ἐλευθερίαν ἐγκατέλιπον τὴν πόλιν των σώζοντες μόνον τὴν ἐλευθερίαν των, ἐπολέμησαν παντοῦ τὸν Περτικὸν Κολοσσόν, παντοῦ διέτρεξαν εἰς τὰ ἔργα τῆς δόξης καὶ ἡγεμόνες καὶ πρωτεύων λαὸς τῆς Ἑλλάδος κατέστησαν ἀλλ' ὅταν διεφθάρησαν καὶ ὡς κακοαναθερμένα παιδιά ἔτρεχον εἰς τὰ θέατρα, τοὺς χοροὺς καὶ τὰς πλογέρας, ἀπεφάτισαν καλῆτερα νὰ θυσιάσουν καὶ συμμάχους καὶ ἀποικίας καὶ αὐτὴν των τὴν ἐλευθερίαν παρὰ τὰ θεωρικά. Οἱ Ἴταλοὶ ὑπὸ τὰς τυραννικὰς κυβερνήσεις των διεφθειρόμενοι καὶ μαλακυνόμενοι εἰς τὰ θέατρα καὶ τὴν μουσικὴν δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἀπωθήσουν τοὺς Αὐστριακοὺς, ἐνῶ ἡ Ἰταλία ἐπὶ Ῥωμαίων κατέστη ἡ κυρία τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου. Λαὸς χωρὶς ἤθη, χωρὶς θρησκείαν, χωρὶς οἰονδήποτε κεντρικόν καὶ βαθὺ αἴσθημα εἶναι ἀδύνατον νὰ μείνῃ ἐλεύθερος καὶ ἀνεξάρτητος· ἐπειδὴ μάλιστα παύσει ὁ ἐξωτερικὸς πόλεμος ἀρχίζει ὁ ἐσωτερικὸς καὶ διαλυόμενος ὑποδηλοῦται. Οἱ λαοὶ διὰ τὰ ἦνα δυνατοὶ εὐτυχεῖς καὶ ἀξιοσεβαστοὶ πρέπει διὰ τῆς θρησκείας καὶ τῶν ἠθῶν νὰ διατηροῦν ἐσωτερικῶς τὴν τάξιν καὶ τὴν εἰρήνην ἐνόσω καθολικὴ ἐθνικὴ ἀνατροφὴ δὲν ἀντικαταστήσῃ τὰ ἤθη, διὰ τῆς ἐσωτερικῆς ἐργασίας νὰ αὐξήνουν τὰ μέσα καὶ τὴν ὕλικὴν των εὐημερίαν, διὰ δὲ τῆς δυνάμειος ἧτις πάντοτε ὑπάρχει ὅταν ὑπάρχῃ ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ ζωὴ, ἢ ἐσωτερικὴ ἀσφάλεια. Εἰς τὴν Γαλλικὴν ἐπανάστασιν ἐξ ἑνὸς μέρους ἡ Ῥωσσία ἐκ δὲ τοῦ ἐτέρου ἡ Ἰσπανία συνέθλιψαν τὸν Γίγαντα τῆς ἐπανάστασεως ταύτης ἐπειδὴ ὑπῆρχον εἰς αὐτὰς

ἤθη καὶ θρησκεία, ἐνῶ οἱ διεφθαμένοι εὐγενεῖς ἔτρεχον ἀπὸ πόλιν εἰς πόλιν καὶ ἀπὸ αὐλὴν εἰς αὐλὴν περιπαιζόμενοι καὶ καταφρονούμενοι. Τὸ αἶσθημα, τὰ ἤθη ἢ θρησκεία κατόρθωσαν τὰ μεγάλα ἐπειδὴ καὶ ἐνόησαν καὶ ὑψόησαν καὶ διατηροῦν τὴν ψυχὴν εἰς ἔντονον στάσιν, ἢ δὲ διαφθορὰ μικρύνει καὶ καταστρέφει. Ὅπου ὑπάρχει ἠθικὴ ζωὴ, ὑπάρχει ὑγεία καὶ δύναμις καὶ φυσικὴ ζωὴ, ὑπου λειπεί τὸ πρῶτον σχεδὸν πάντοτε καὶ τὸ δεύτερον. Δὲν ἠξεύομε λοιπὸν ἀσεβεστάτη διοίκησις ὅποιαν μεγαλύτεραν καταδρομὴν ἠδυνασο νὰ μᾶς κάμῃ παρὰ ἐνῶ μᾶς φθείρεις τὰ ἤθη δὲν εἰσάγεις ἐθνικὴν ἀνατροφὴν, ἀλλ' εἰσάγεις τὰ ἐλαττώματα τοῦ πολιτισμοῦ χωρὶς τὰς ὠφελείας, διατηροῦσα καὶ τὰ ἐλαττώματα τῆς βαρβαρότητος· εἶναι δὲ δυνατόν νὰ πιστεύσῃ τις ὅτι ἐργάζεσαι κατὰ τύχην ἀφ' οὗ πρωτεύεις τῶν ἄλλων ἐθνῶν εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν βραδιουργίαν; Ἀλλὰ διατὶ ὅλα ταῦτα; Διὰ νὰ μᾶς πτωχήνησῃ.

δ'. Μᾶς πτωχύνει διὰ νὰ μᾶς ἔχη εἴλωτας ἢ νὰ μᾶς ἐξορίρῃ.

Ἐδῶ εἶναι καθαυτὸ τὸ οὐσιώδες τοῦ ζητήματος καὶ ὁ ἀληθὴς κίνδυνος· ἐπειδὴ ὑπὸ ξένην δυνάμιν καὶ ἰσχυρὰν, ἐλα τὰ διωθώμεν τὰ πλοῦτη. Ἀλλ' εἰς ἡμᾶς ἢ κυβερνήσεις καταστρέφει καὶ μᾶς ὑποχρεεῖ νὰ καταστρέφωμεν χωρὶς νὰ μᾶς ἀφίγη νὰ παράγωμεν ἀναλόγως, παραλύει μάλιστα τὴν παραγωγὴν, καὶ ἐσώκωτε κάθε ὄριον οἰκονομικῆς καταστροφῆς, ὥστε εἶναι θαῦμα πῶς κατοικοῦν τὰς πόλεις μᾶς ἐπιανήσιοι.

Καταλύονται ἰδιωτικά καὶ δημόσια χωρὶς νὰ παύωνται ἀναλόγως.

Ἰδιωτικά μὲν

1. Εἰς τὰ ἄρθρα τῆς πρώτης ἀνάγκης ψωμί, κρέας, ψαρία, ἀλμυρὰ κάποτε δὲ καὶ χλωρὰ, ἀναγκαῖα πρὸς ἐνδυμασίαν, ἀναγκαῖα κινητὰ, ἐπειδὴ καὶ αἱ τάβλαι ἔρχονται ἀπ' ἐξω, ἐκ τούτων πολλὰ ἠδύνατο νὰ καλλιεργῇ ὁ τόπος, ἀν ἤθελεν ἢ κυβερνήσεις, ἢ ἀν ἀφῆνεν ἐλευθέρους νὰ ἐνεργήσουν.

2. Εἰς τὰ ἄρθρα τῆς πολυτελείας τὰ ὅποια ὡς περιττὰ ἀνάγωμεν ὑπὸ τὸ ὄνομα κουτσουνικά καθὼς ὀμβρελίνα καθήκλαι, καθελκᾶκια, καθρέπτας, εἰχόνας, ἀλλὰ μάλιστα μεταξωτὰ μουσουλῆναις, καπέλλα, καπελίνα, χειρόντια, ραβδάκια, σκαρπίνια πιάνια, φλογέρας, κηθάρας, καὶ ἄλλα ὅμοια μασκαραλίνα μέσα διαφθορὰς γαστρονομίας, καπνὸς, καὶ ταβάκος, καρφῆς καὶ ζάχαρις κτλ. Εἰς ταῦτα προσθέτομεν τοὺς χρυσοὺς, ἀργυροὺς καὶ ἄλλους πολυτιμοὺς ἐσθλοισμούς τὰ ὅποια εἶναι κεφάλαια νεκρὰ, ἐνῶ τὰ

διαφορα κατατρώγου την περιουσίαν και όταν είναι ανάγκη να πωληθούσιν δέν δίδουν ούτε το ήμισυ τής τιμής των.

3. Είς τους φόρους, οι οποίοι ως άμεσοι και άδελώδεις δέν αποβαίνουν έπαισθητοί είμη είς τον έμπορον βστις εισάγει και εξάγει, τον δικηγόρον βστις πληρώνει το χαρτίσημον τον ταξιθεύοντα και διασκεδάζοντα, είς όποιον δέ μένει είς την οίκίαν του ήτρυχος του φαίνεται ότι δέν πληρώνει, ενώ δέν τρίζει άν δέν πληρώση και επειδή είναι έμμεσοι πιπτουν πρό πάντων είς τον λαόν. Ο έμπορος πληρώνει τους φόρους, άλλ' ό αγράζων τους πληρώνει μετά τόκου· άλλ' άν ήταν άμεσοι έφαινοντο και δέν είχεν ή διοίκησης με το μέρος της την τάξιν των πλουσιων.

Είς όλους βέβαια τους λαούς υπάρχουν φόροι, άλλ' εκτός ότι συνάζονται άμέσως και διανεμόνται αναλόγως της περιουσίας ή πρό πάντων εκ των άρθρων της πολυτελείας, και όχι έξ εκείνης της πρώτης ανάγκης, δια να ζή ό λαός, εξοδεύονται είς κατασκευήν φρουριών και στόλων, είς διατροφήν στρατευμάτων, πρός διατήρησιν της έξωτερικής ασφαλείας και έσωτερικής ήσυχίας, είς έπωφελη καταστήματα, είς κατασκευήν μέσων της συγκοινωνίας και έμφύχων τον εθνικού πλούτου. Αλλ' είς ήμάς ή μεταβαίνουν είς την Άγγλιαν δια των επαγγελματιών, ή καταλύονται είς νομοθέτας, βουλευτάς, και δημάρχους και αγορονόμους, οίτινες είναι περιττοί, ή είς δημόσια έργα περιττά και πολυδάπανα και από όσα καταστήματα έχομεν κατά τύχην μόνον είναι ώρέλιμα, ή ανοίγονται κανάλια, ή κριμνίζονται φρουρία, ενώ το Φαδρικό κογγόν δουλεύει, το δέ ταμείον μας είναι τρυπημένον πυθάρη και τα χρέη αυξάνουν.

4. Τα ταξίδια είς τήν εύρώπησ τήν όποια εκφέρουν μέσον όρον 3000 τάληρα καθέν από τον τόπον και μας φέρουν φονείς, κρισολόγους διαφθοράν και πολυτέλειαν.

5. Είς τα διάφορα των χρεών, μάλιστα τής Άγγλικής τραπεζής, από τα όποια όλίγοι είναι ελεύθεροι.

Καθόσον αποβλέπει τα δημόσια έξοδα, το ταμείον εισάγει τόσα και πάντοτε είναι κενόν και το δημόσιον χρέος αυξάνει.

Είσοδήματα είναι

1. Προϊόντα της γεωργικής τα όποια είναι τα πρώτιστα· σταφίς, έλαιον, άχρηστος είς έξωτερικόν έμπόριον οίνος και άλλα τινά άνυπολόγιστα, τα όποια άν αυξησαν δια ακούραστον ένεργητικότητα και φιλοπονίαν του Γεωργού, βστις καθίσταται δούλος της γής ή διοίκησης δέν εκάμε τίποτε να τον έμφύχωση, μάλιστα τον έξαναγλή με τους τόκους και τους φόρους,

2. Κέρδη θαλασσίου έμπορίου, το όποιον έλαττοῦται.
3. Τα κεφάλαια των περιπλανομένων είς την Ελλάδα κα Τουρκίαν γεωργών, τα όποια δεκατίζουν οι φόροι.

4. Βιομηχανίαν μόνον ή Ζάκυνθος έχει μικρά πράγματα, άλλώς είς την Κεφαλληνίαν την πρώτην των νήσων παράγονται σκούφιες φιλτένιας και ζονάρια μάλινα.

Αν υπολογήσωμεν τα εισοδήματα και τα έξοδα, θέλομεν ιδεί ότι τα δεύτερα υπερβαίνουν διότι άλλώς δέν ήσαν οι άνθρωποι καταχρεωμένοι.

Ο εθνικός πλούτος ανάγεται είς την παραγωγήν των πρώτων ύλων δια της θηράς της κτηνοτροφίας, της μετολλορυχίας και Γεωργικής, είς την επεξεργασαν αυτών ής ύφώνει τας τιμάς και είς το έμπόριον το όποιον μεταφέρουν τα προϊόντα τόσον άνεπεξεργαστα όσον επεξεργασμένα ύφώνουν άκόμη περισσότερο την τιμήν. Αλλ' είς ήμάς τι ακολουθεί; ή γεωργική το πρώτον μέσον τός παραγωγής είναι έμπειρική τέχνη, άνεφερον δέ τοιοτον σχολείον έσύστησε δια να την προοδεύση, αι δέ γεωργικαί εταιρίαι, μετά τόσα έξοδα τα όποια κατεβρόχθισαν παρά του διοικητού, ή του μόν και του δέ την διέλυσε. Η δύναμις του γεωργού έξανατλήται είς το να φυτεύη και σπέρνη τα βουνα τα όποια συχνά δέν του δίδουν, ούτε τα έξοδα ενώ και ή γεωγραφική θέσις και ή ασφάλεια τον κινεί είς το θαλάσσιον έμπόριον, το όποιον ή παρά της κυβερνώσους εισαχθείσα κακή πίστις παραλύει, ή είς την βιομηχανίαν είς την όποίαν επίσης ήδυνάμεθα να επιτύχωμεν επειδή δέν λείπουν κεφάλαια, άλλα πηγαίνουν χαμένα. Ο γεωργός δανείζεται πρός 40 τας 400 δια να αγοράση άγρους οι όποιοι δέν του δίδουν ούτε 6 τοίς 400 και άφ' ου δια πολλά έτη γείνει δούλος της πέτρας τα διάφορα μόνον του πέρνουν το υποστατικόν και μένει και είς το χρέος, παραδίδεται δέ είς όλίγους σιτοπώλας οι όποιοι του δίδουν χώμα αντί σίτου και περνουν όσα θέλουν. Η γεωργική λοιπόν δέν συμφέρει και όμως το έμπόριον όπισθοδρομεί και ή βιομηχανία άμελείται.

Ός πρός την βιομηχανίαν είς τας πόλεις κáθηται τόσοι άργοι, διατι τα άρθρα της ένδυμασίας να μη κατασκευάζονται εκεί εισαγομένων, των πρώτων ύλων; Ηθελε πωλούνται άκροότερα, άλλ' ήθελε ζούν πολλοί και τα κεφάλαια δέν εξήρχονται από τον λαόν. Ναι ή το έλαιον εξέρχεται πρώτη ύλη; διατι να μην καλλιεργήται ο οίνος; είς τα πάντα λείπει

ἢ ζωὴ τὴν ὁποίαν φέρει ἢ ἔνωσις καὶ καλὴ πίστις τὰ ὅποια ἡ κυβέρνησις ἀφῆρσε.

Τὸ ἔλαιον καὶ ἡ σταφίς εἶναι τὰ πρῶτιστα ἄρθρα τῆς ἐξαγωγῆς καὶ ὁμοίως δὲ ἐξέρχονται εἰς ἐντόπια πλοία, ἢ δὲ τιμῶν ἐξαργατὰ παρὰ δύο ἢ τριῶν ἐμπορίων, ἐνῶ τὸ ἐμπόριον τῆς πολυτελείας τὸ ὁποῖον εἶναι παθητικόν εἶναι τακτοποιημένοι ἢ καλὴ κυβέρνησις ἔπρεπε νὰ ἐμψυχῇ τὸ πρῶτον καὶ παραλύει τὸ δεύτερον.

Εἰς τὴν Τουρκίαν ἔχομεν προστασίαν εἰς τοὺς καυγαντσίδες καὶ τιποτένια πράγματα διὰ νὰ τρομάζουσι οἱ Τούρκοι, ἀλλ' ὅταν πρόκεινται τὰ συμφέροντα τῶν τιμιῶν ἀπαιτοῦνται ἄλλα τῶν ἄλλων, ἢ ἂν πληρώσῃ ὁ ἀντιδικὸς ἔχομεν ἀδικον καὶ ἂν ἔχωμεν νὰ πληρώσωμεν ἂν θὰ λάβωμεν δὲν λαμβάνομεν. Οὕτως ἤκουσα ὅτι συμβαίνει καὶ δὲν εἶναι παράδοξον. Διὰ τὴν Κεφαλληνίαν καὶ Ἰθάκην δὲν συσταίνονται σχολεῖα ναυτικῆς, ἀλλ' εἰς Κεφαλληνίαν ἐσυστήθη καθέδρα καὶ πληροῖνε ὁ διδάσκαλος μαθητὰς διὰ νὰ μὲνῃ εἰς τὴν θέσιν;

Ἡ κυβέρνησις δὲν ἐπιμελεῖται ὅταν ἀρχίσῃ καμμία ἑταιρία ἐπιμεβαίνει, ἢ κάμνουν τινὲς κόλακες νὰ ἐπέμβῃ ὁ διοικητὴς, ἢ ὁ ὑπαρχὸς καὶ παραλύεται κάθε ἐλευθέρᾳ ἐνέργειᾳ καὶ τέλος διαλύεται ἢ κακῇ πίστις καὶ αἱ διαιρέσεις μᾶς ἐμποδίζουν ἀπὸ τὸ νὰ ἐπιχειρισθῶμεν τι μέγα καὶ ὠφέλιμον, ὡστε ἐνῶ ἐξ ἐνός μέρους μὲ τὴν αὐξήσιν τῶν χρειῶν καὶ τοὺς φόρους ἐξοδεύομεν, δὲν παράγωμεν ἀναλόγως, ἢ ἐμποδίζεται ἡ παραγωγή, δὲν μένει λοιπὸν ἄλλο καταφύγιον παρὰ τὰ δανεικά. Ἀλλ' ἂφ' οὗ κατέστησεν ἀναγκαῖα τὰ δάνεια, ἔθεσε ὅριον τῆς καταστροφῆς διὰ νὰ διατηροῦνται αἱ οἰκογένειαι, ἢ ἐβοήθησε τὸν χρεώστην νὰ ἐξοφλήσῃ τὰ χρέη του; ὅχι! ἀλλὰ καὶ τὰ δάνεια εὐκόλυνε καὶ τὸν χρεώστην δυσκολεύει νὰ ἐξοφλήσῃ τὰ χρέη του, καὶ ἐνταυτῷ τὸν καταβαρύνει.

1. Ὑπῆρχεν ὁ νόμος τῶν πιστοτικῶν (φίδει κομέσοι), ὅστις διέζωσε τὰς οἰκογενεῖας καὶ ἦτον σωτήριος χαληνὸς τῆς οικονομικῆς καταστροφῆς μικρῶν ἀβιομηχανῶν κυρίων καὶ ταῦτα κατέστρεψε διὰ νὰ καταστρέψῃ καμμίαν μεγάλην οἰκογένειαν ἥτις μὲ τὰ μέσα καὶ τὴν ἐπιβροχὴν τῆς ἡδύνατος νὰ ἀνισταθῇ καὶ ὑπερασπισθῇ τὰ δικαιώματα τοῦ τόπου, ὅταν ἐμάνθανε τὰ ἀληθῆ τῆς συμφέροντα, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ κάθε ὄριον καταστροφῆς τοῦ ἰδιοκτῆτου. Καλὸν τὰ κτήματα νὰ ᾖναι ἐλεύθερα, ἐπειδὴ ὁ ἔχων αὐτὰ δύναται νὰ τὰ ἐξαργυρώσῃ καὶ μὲ τὰ κεφάλαια ἐκεῖνα νὰ ἐπιχειρῇ ἐμπορικὴν ἐπιχείρησιν, ἢ νὰ δοθῇ εἰς τὴν

βιομηχανίαν, ἥτις νὰ διδῇ περισσότερον παρὰ τὸ κτήμα καλὸν, ἐπομένως εἰς τὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανα κράτη. Ἀλλ' εἰς ἡμᾶς ὁ δανεισμὸς δὲν ἔχει σκοπὸν ἐγγίνει εἰμὴ τὴν ἀνύητον σπατάλην ἐπειδὴ ἢ ἐξοδεύεται εἰς τὴν πολυελεῖαν ἥτις καταστρέφει μικροὺς ἀβιομηχανοὺς λαοὺς καὶ τὴν ὁποίαν αἱ καλαὶ κυβερνήσεις ἐμποδίζουν, ἢ εἰς ἀναγκαῖα καὶ ὅταν δὲν εὕρισκε νὰ δανεισθῇ τις εἰργάζετο καὶ παρήγαγε, ὡστε ἀντὶ νὰ καταστρέψῃ ἐπρόσθετε, εἰς οἰκοδομὴν μεγαλοπρεποῦς οἰκίας ἥτις εἶναι περιττὴ ἢ δὲν δίδει τὰ διάφορα, ἢ εἰς κτήσιν ἀγροῦ ὅστις ἐπίσης δὲν συμφέρει, ἐπειδὴ τὰ δάνεια εἶναι πρὸς 40 τοῖς 100 καὶ ὁ ἄγρὸς δὲν δίδει 4 ἢ 5, εἰς ὀλίγους δὲ διὰ ἐμπορικῆς ἐπιχειρήσεις. Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ὁ γεωργὸς δύναται νὰ γείνη καὶ ἰδιοκτῆτης, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸν συμφέρει ἐπειδὴ ἢ δανειζεται πρὸς 40 τοῖς 100 καὶ τὸ κτήμα δὲν δίδει 4 ἢ 5, ὡστε καὶ μένει τοῦ κτήματος γίνεται, καὶ μετ' ὀλίγα ἔτη τὸ χάνει καὶ μένει καὶ εἰς τὸ χρέος, ἂν δὲ τοῦ περιστέουσιν συμφέρει καλῆτερα νὰ τὰ δανεισῇ. Ἄν λοιπὸν τὰ πιστοτικὰ ἐγγένει εἰς τὴν θεωρίαν εἶναι ἀδίκαια εἰς ἡμᾶς ἦσαν ἀναγκαῖα, ἢ δὲ πτώσις τῶν ἡτο ἢ ἀφαίρεσις τοῦ προχώματος κάθε καταστροφῆς. Τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι μετὰ τὴν πτώσιν τῶν αἰ ἀξιολογώτεραι οἰκογένειαι κατεστράφησαν, καὶ οἱ ἰδιωκτῆται τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ ἐγονάτισε καὶ κινδυνεύει νὰ καταστραφῇ, καὶ ἂν ὁ πατὴρ εἶναι χαρτοπαίκτης ἢ ἄσωτος τὰ τέκνα του μένουσιν χωρὶς γῆν νὰ πατήσουν. Δὲν ἔπρεπε σεβαστὴ κυβέρνησις νὰ κάμῃς καθὼς οἱ Τούρκοι πρῶτον νὰ κόψῃς τὸ κεφάλαιον καὶ ἢ βιομηχανία καὶ τότε νὰ καταστρέψῃς. Κατέστρεψες τὰ πιστοτικὰ διὰ νὰ ἐμψυχωθῇ λέγεις ἢ βιομηχανία καὶ τὸ ἐμπόριον, ἀλλ' αὐτὸ εἶναι ἀθλιον σόφισμα ἐπειδὴ καὶ καταστρέφονται καθημερινῶς οἰκογένειαι καὶ τὸ ἐμπόριον ὀπισθοδρομεῖ καὶ βιομηχανίαν δὲν ἔχομεν ἑσφαλές; Ἀλλ' ὁ ἐμπορικὸς ὑπολογισμὸς τῆς Ἀγγλίας δὲν σφάλει.

2. Ἄφ' οὗ ἐσθήκωσε κάθε ὄριον καταστροφῆς ἐβάρυνε τὸν χρεώστην, διὰ νὰ καταστρέψῃ τοὺς ἰδιοκτῆτας, διὰ τοῦ τόκου καὶ ἀνατοκισμοῦ, καὶ παρέδωκε τὸν τόπον εἰς τὴν Ἀγγλικὴν τράπεζαν καὶ ὀλίγους κεφαλαιούχους. Εἶναι δίκαιον ὁ ἔχων τὸ κεφάλαιον νὰ ἀπολαμβανῇ ἀναλόγως τοῦ κέρδους. Εἶναι λοιπὸν δίκαιον καὶ 20 καὶ 60 τοῖς ἑκατὸν εἰς τὰ ἐμπορικὰ καὶ βιομηχανικὰ κράτη ἐπειδὴ διὰ τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῶν ἰσθμῶν κερδίζει τις 100 τοῖς 100 ἢ καὶ 200 τοῖς 100. Ἀλλ'

εις ἡμᾶς τοῦτο δὲν ἀκολουθεῖ. Ὁ ἔμπορος καὶ ὁ ναύτης μόνον εἰς ἡμᾶς δύναται νὰ κερδίῃ ὑπὲρ τοὺς τόκους ἀλλὰ καὶ ἐδῶ συνήθως συμβαίνει ὁ ναύτης νὰ θαλασσοπνίγεται καὶ ὁ ἔμπροσ νὰ ἐργάζηται διὰ τοὺς κεφαλαιούχους καὶ ἂν τις ἐπροβδευσεν εἶχεν ἴδια κεφάλαια· ὅστις ἐδανείσθη διὰ τοιαύτας ἐπιχειρήσεις ἢ ἐξ ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν, ἢ ἐπὶ τέλους ἐχρεοκόπησεν, ἢ δὲ χρεοκοπία δὲν εἶναι ἀποτέλεσμα κακῆς πίστεως, ἐπειδὴ ἡ τιμὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι πόρος ζωῆς καὶ δὲν πηγαινεὶ ἀπλῶς καὶ ὡς ἔτυχε νὰ τὴν πετάξῃ ἂν ἡ ἀνάγκη δὲν τὸν πνίξῃ. Ἐκτός τούτου τὸ ἔλποριον εἰς ἡμᾶς ἐπειδὴ σφέρεται πρὸ παντῶν εἰς ἐκεῖνο τῆς πολυτελείας εἶναι πρὸς βάρος τῶν πολλῶν ὑπὲρ τῶν ὀλίγων. Ἡ ὀλότης τοῦ λαοῦ εἶναι ἰδιοκτητῆται καὶ προσμένουν ἀπὸ μόνα τὰ προϊόντα, διὰ τῶν ὁποίων μόλις δύναται νὰ ζήσουν, καὶ ὅταν ἐπιβρῦνῶνται μὲ τοὺς τόκους καὶ ἀνατοκισμούς ἀφανίζονται. Τῶ ὄντι φθάει μία οἰκογένεια νὰ δανεισθῇ εἰς τὰς μικρὰς νήστους 500 εἰς δὲ τὰς μεγάλας 2000 ἕως 3000 τάληρα, διὰ νὰ ἦναι μετ' ὀλίγα ἔτη ἡφανισμένη ὁ μέγας τόκος λοιπὸν καὶ ἀνατοκισμὸς θυσιάζουν τὰ συμφέροντα τῶν πολλῶν ὑπὲρ τῶν ὀλίγων, εἶναι ἀδικοὶ καὶ καταστρεπτικοί.

3. Ἄλλ' ἐπιβαρύνων τὸν χρεώστην τὸν εὐκόλυνε κἂν νὰ ἀποξενώσῃ μέρος τῶν κτημάτων του νὰ ἐλευθερωθῇ τοῦ χρέους. Ὅχι· ἐπειδὴ διὰ τοῦ νόμου ὅστις δίδει δικαίωμα εἰς τὸν πλησιασθῆν ἐμποδίζει τὴν συνδρομὴν καὶ τὴν ἀνάλογον τῆς τιμῆς τοῦ πράγματος πώλησιν. Ἐπειδὴ δὲν πηγαινεὶ καθεὶς νὰ χρεωθῇ διὰ νὰ τοῦ πάρουν τὸ κτῆμα καὶ νὰ μείνῃ εἰς τὸ χρέος χωρὶς ἀνάγκην. Ἀπαταται συνήθως ὁ νόμος· ἀλλὰ νόμοι οἵτινες ὑποχρεοῦν εἰς ἀπάτας καὶ δύναται νὰ ἀπατηθῶν εἶναι κακὸ οὗτος δὲ πάντοτε ἐπιβλαβὴς εἰς τὸν πωλοῦντα.

4. Ἀλλὰ ταῦτα ὑπομονή, μὲ τὸν νόμον ὅμως τῆς ἀπολύτου πλειονοδοσίας (ἀσας) τὸν ἐφοῦρμισε καὶ τὸν ἐξεθεμελιώσε τὸ ὀγλιγωρόταρον. Ὅταν τις εἰς ἡμᾶς δανεῖζει δὲν περιμένει νὰ λάβῃ ὀπίσω τὰ χρήματά του ἐπειδὴ τὸ εἶπαμεν τὰ προϊόντα δὲν δίδουν εἰμὴ μόλις νὰ ζῶμεν, τὸ δὲ ἐμπόριον εἶναι παθητικὸν καὶ βιομηχανίαν δὲν ἔχομεν. Δανεῖζει λοιπὸν βασιζόμενος εἰς τὰ ἀκίνητα, καὶ εἰς ταῦτα ἐπομένως κατὰ τὰς κοινὰς ἐκτιμήσεις ἦτο δικαίον νὰ ἐξοφλίζεται μετ' ὀλίγα ἔτη τὸ χρέος, διὰ νὰ μὴ καταποντίζεται ὁ χρεώστης. Ἄλλ' ὄχι καὶ χρήματα θέλει ἐνῶ ἀδύνατον εἰς τὸν χρεώστην νὰ ἐπιτύχῃ, καὶ τόκους καὶ ἀνατοκισμούς διὰ νὰ ὑψωθῇ τάχιστα τὸ κεφάλαιον καὶ τέλος ἢ ἄστα διὰ νὰ πάρῃ ὁ δανειστής τὰ κτήματα τοῦ χρεώστου διὰ κομμάτι ψωμί,

ὁ δὲ ἰδιοκτήτης νὰ μείνῃ εἰς τοὺς πέντε δρόμους, δηλαδὴ νὰ καταστραφῇ ἢ μεσαία καὶ πρώτη τάξις τῆς κοινωνίας μας. Ἐνοῶ κάλλιστα ὅτι εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Ὀλλάνδαν ὁ χρεώστης πρέπει νὰ πληρώσῃ χρήματα, ἐπειδὴ ἡ ψυχὴ τῆς ὑπάρξεως εἶναι τὰ χρήματα, ἢ δὲ ἀκίνητος ἰδιοκτησία εἶναι πάρεργον δύναται δὲ τις νὰ τὰ εὕρῃ καὶ ἐνταυτῷ πρέπει ὁ ἔμπορος νὰ τὰ ἔχῃ μετὰ τὴν πτώσιν τῆς προθεσμίας, ὡς πρέπει νὰ ἐκτεθοῦν τὰ κτήματα τοῦ χρεώστου εἰς πλειονοδοσίαν· ἐκτός τούτου οἱ ἀγορασαὶ πολλοὶ καὶ τοῦ δανειστοῦ τὸ πρᾶγμα δύναται νὰ ἐκτιμηθῇ ὑπὲρ τὴν ἀξίαν του. Ἄλλ' εἰς ἡμᾶς ὁ νόμος οὗτος εἶναι μεταφτευμένος καὶ καταχθόνιος κωμῶδια τῆς αἰσχρᾶς μας προστασίας. Καθὼς οἱ κεφαλαιούχοι εἶναι ὀλίγοι, τὰ χρέη ἀναγκαῖα, ἀνεξέβλητα, ἐπιβαρυνόμενα, μὲ τὰ 1852 ὄλος ὁ τόπος μένει εἰς ὀλίγους κεφαλαιούχους καὶ τὴν Ἀγγλικὴν τράπεζαν, οἱ ὅποιοι δυνατὸν καὶ νὰ συμφωνήσουν μεταξύ των, ἢ δὲ τάξις νῶν ἰδιοκτητῶν νὰ καταστραφῇ κατὰ κράτος ἀδικώτατα καὶ ἀπανθρωπότητα. Τὰ 52 εἶναι τὸ τέλος τοῦ κόσμου διὰ τὴν Ἑπτάνησον, ἐπειδὴ εἰς τὰ 1852 ἐφαρμόζεται ὁ νόμος τῆς πλειονοδοσίας καὶ οἱ κεφαλαιούχοι ὀλιγώτατοι, οἱ δὲ πωληταὶ ὄλος ὁ κόσμος, τὰ δὲ πωλούμενα ὅλη ἡ Ἑπτάνησος. Τὰ δημόσια κτήματα πηγαινοῦν εἰς τὸ δηγρόσιον χρέος, καὶ τοὺς ἰδιοκτῆσας δὲν περιμένει εἰμὴ ἢ ἐξωρία, ἢ εἰλωτεία.

5. Ἡ Ἀγγλικὴ τράπεζα. Ἄφ' οὐ ἀφῆρσε κάθε ὄριον καταστροφῆς, εἰσήγαγε τὴν πολυτέλειαν χωρὶς νὰ εὐκολύνῃ, ἐμπαδίζουσα μάλιστα τὴν παραγωγὴν καὶ κατέστησεν ἀναγκαῖα τὰ δάνεια, ἐπεβάρυνε καὶ ἐπνίξε τὸν δανειστὴν, εἰσήγαγε τὴν Ἀγγλικὴν τράπεζαν διὰ νὰ εὐκολύνῃ τὰ δανεικὰ καὶ καταστρέψῃ τάχιστα τὸν τόπον συσταίνουσα Ἀγγλικὴν ἀποικίαν. Ἡ τράπεζα αὕτη δὲν ἔχει ἐγγύησιν, ὥστε ἂν ποτὲ χρεοκοπήσῃ ἢ ἐν Ἀγγλίᾳ ἀνταποκρινομένη καὶ τὸ κυκλοφοροῦν χαρτονόμισμα τὸ ὁποῖον δὲν εἶναι ὀλίγον, καὶ τὰ παρακατατεθῆμενα καὶ αἱ μερίδες αἱ ἐντόπια γίνονται, ὥστε δικαίως ὡς ἔλεγεν ὁ Κ. Μουστοξύδης εἶναι δούρειος ἵππος. Χαίρεται μεγάλα δικαίωματα, καὶ ἐνῶ δὲν δίδει ἐγγύησιν ἐπιβαρύνει τοὺς χρεώστας καὶ ἐνταυτῷ εὐκολύνῃ τὰ δανεικὰ καταστρέφουσα ὄχι μόνον τοὺς χρεώστας, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐγγυητάς. Ἦτο καλὴ ἐθνικὴ τράπεζα διὰ τινὰ εἰδικὸν σκοπὸν, μὲ ἐγγύησιν καὶ μὲ μετρίους τόκους διὰ νὰ μὴ παραδίδεται ὁ κρεώστης εἰς τὴν διάκρισιν τινῶν πετσογδαρτῶν. Ἄλλοι τὸν τράπεζα χωρὶς ἐγγύησιν διὰ νὰ ἐξέρχονται οἱ τόκοι καὶ οἱ λαμβάνοντες μέρος νὰ κινδυνεύουν νὰ χάσουν

τὰ ὅσα κατέθεσαν, διὰ τὴν εὐκολίαν τὸν δανεισμὸν εἰς περιττὰ ἢ ἀσύμφορα πράγματα εἶναι φανερὰ παγίς καὶ διὰ τοὺς δανειζομένους καὶ διὰ τοὺς παρακατάθετοντας, εἶναι ὁ τάφος μας. Ὅταν τις δὲν εὐρίσκη νὰ δανεισθῇ δὲν δανεῖζεται, ἀλλ' ὅταν εὐρίσκη εὐκολίαν φθάνει νὰ πάρουσιάζῃ ἐγγυητὴν, δανεῖζεται ὅσα τοῦ δώσουσιν καὶ καθὼς τὰ δανεῖζεται πηγαίνουσι καὶ ἀφανίζονται καὶ οἱ δύο κατὰ κράτος. Αὐνεῖξονται οἱ ἔμποροι ἀληθινά· ἀλλ' ἀνέφερα ὅτι τὸ ἔμπόριον μας εἶχε παθητικὸν πρὸς βάρος τοῦ λαοῦ καὶ δὲν συμφέρει νὰ εὐκολύνεται. Ἐπειτα καὶ οἱ ἔμποροι ἀπλόουν πολὺ καὶ ὅταν οἱ ἰδιοκτῆται δυστυχῶν, ὀλιγοστεύουσιν οἱ ἀγορασταὶ ἢ αὐξάνουσιν τὰ δάνεια καὶ ὁ ἔμπορος χρεοκοπεῖ· τοιαύτη δὲ ἡ τύχη τῶν περισσοτέρων ἔμπόρων μας. Μὲ τὸν τόκον καὶ ἀνατοκισμὸν καὶ τὴν ἄσταν κινδυνεύει νὰ μείνῃ ὅλη σχεδὸν ἢ ἐπτάνησος εἰς τὴν Ἀγγλικὴν τράπεζαν διὰ ὀλίγας χιλιάδας τάλαρα. Ἡ τράπεζα λοιπὸν αὐτῆ φιλία πατριῶται εἶναι ὁ λάκκος τὸν ὁποῖον ἡ μητρικὴ μας προστασία μᾶς ἀνοίξε διὰ νὰ πῶσωμεν. Ἄν θέλετε νὰ σωθῆτε ἢ νὰ τὸν κλείσετε, ἢ νὰ τὸν ἐκφύγετε.

Ἐπειτα καὶ οἱ ἔμποροι ἀπλόουν πολὺ καὶ ὅταν οἱ ἰδιοκτῆται δυστυχῶν, ὀλιγοστεύουσιν οἱ ἀγορασταὶ ἢ αὐξάνουσιν τὰ δάνεια καὶ ὁ ἔμπορος χρεοκοπεῖ· τοιαύτη δὲ ἡ τύχη τῶν περισσοτέρων ἔμπόρων μας. Μὲ τὸν τόκον καὶ ἀνατοκισμὸν καὶ τὴν ἄσταν κινδυνεύει νὰ μείνῃ ὅλη σχεδὸν ἢ ἐπτάνησος εἰς τὴν Ἀγγλικὴν τράπεζαν διὰ ὀλίγας χιλιάδας τάλαρα. Ἡ τράπεζα λοιπὸν αὐτῆ φιλία πατριῶται εἶναι ὁ λάκκος τὸν ὁποῖον ἡ μητρικὴ μας προστασία μᾶς ἀνοίξε διὰ νὰ πῶσωμεν. Ἄν θέλετε νὰ σωθῆτε ἢ νὰ τὸν κλείσετε, ἢ νὰ τὸν ἐκφύγετε.

Ἄν χονδροειδῶς ὑπολογίσωμεν τὰ εἰσερχόμενα κεφάλαια εἰς τὴν ἐπτάνησον εἰς τὰ ὅποια καὶ στηρίζεται ἡ ὑπαρξίς μας καὶ τὰ ἐξερχόμενα θέλωμεν ἰδεῖ ὅτι ἐμβαίνουν ἀπὸ τὴν σταφίδα, τὸ ἔλλαιον, τὰς περιπλανήσεις τῶν γεωργῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ Τουρκίαν καὶ ἀπὸ τὸ μικρὸν θαλάσσιον ἔμπόριον, ἐξάγονται δὲ ἀπὸ πέντε τρομακτικὰς τρύπας, ὥστε εἶναι θαῦμα πῶς ὑπάρχωμεν, καὶ δὲν εἶμεθα ἀπὸ αὐτὰς περασμένοι.

1. Τρύπα. Ἄρθρα τῆς πρώτης ἀνάγκης, τροφαί, ἐνδυμασίαι καὶ ἀναγκαῖα κινητὰ καὶ διάφορα ἐργαλεῖα.

2. Τρύπα, τὴν ὁποῖαν ἡ σεβαστὴ ἡμῶν κυβερνήσις ἐξυσε ἐξυσε, ἀνοίξεν ἢ δὲ ἀπλότης μας ἐπλάτην εἶναι ἐκεῖνῃ τῆς πολυτελείας, ἢ τὴν κουστουινῶν εἰς τὴν ὁποῖαν ἂν θέσωμεν τοὺς χρυσοὺς ἀργυροὺς καὶ ἄλλους πολυτίμους στολισμοὺς οἱ ὁποῖοι μένουσιν νεκρὰ κεφάλαια, δὲν ἠξέουσι μὴ ἦναι ἴση μὲ τὴν πρῶτην. Αὕτη ἔχει τὰς αἰτίας τῆς εἰς τοὺς μεγάλους μισθοὺς, τὰ ταξίδια τῆς εὐρώπης ἢ τὰ φηγουρίνια καὶ εἰς τὴν προηγθεῖσαν ν αὐξήσιν τῶν προϊόντων. Καθόσον ἀποβλέπει τὰ προί-

όντα εἰσῆγαγον χρεῖας καὶ ἔπειτα ἔπασεν ἡ τιμὴ των καὶ ἐμείνεν λαδὸς πλοῖον εἰς τετραμένην θάλασσαν χωρὶς ἀέρα.

3. Τρύπα, Οἱ μισθοί, καὶ ἀντ-μισθίαί τῶν Ἀγγλων, κεφαλαιὰ μεταφερόμενα εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ εἰς τὰ ὅποια ἂν προσθέσωμεν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ φαβρικῆ κογιόν, εἰς τοὺς ἄρμοστὰς διοικητὰς, ἀρχιτέκτονας, ἀστυνόμους, καὶ τελῶνας θέλωμεν ἰδεῖ ὅτι δὲν ἐντροπιάζει τὰς δύο πρῶτας.

4. Τρύπα, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν θὰ περάσουν ὄλοι εἰ ἰδιοκτῆται ἂν δὲν διορθωθῶν οἱ περὶ δανειῶν νόμοι καὶ δὲν παύσῃ ἡ Ἀγγλία τράπεζα, εἶναι τὰ δάνεια καὶ διάφορα μάλιστα τῆς τραπέζης.

5. Τρύπα μὲ ἄλλα μικρὰ παρατρύπεια εἶναι τὰ πρὸς σπουδὴν ταξίδια τῆς εὐρώπης μάλιστα τῆς Ἰταλίας. Κάμε λογαριασμὸν ἀπὸ 3,000 τάληρα τὸ κεφάλι, κατώτατον ὄρον, πρόσθετες τόσα φηγουρίνια καὶ τρομεροὺς καταλυτὰς δημίους καὶ κρισολόγους καὶ θέλεις μάθῃ ὅτι ἡ τρύπα αὕτη δὲν εἶναι εὐκαταφρόνητος καὶ ὑπὸ μόνην τὴν οικονομικὴν ὄψιν. Πόσα εἰκογένεται δὲν κατεστράφησαν μὲ αὐτὰ καὶ πόσα ὄργανα εἰς αὐτὰ ἢ κυβέρνησις δὲν εὐρίσκει.

Ἄνάγκη αἱ τρύπαι αὗται ἢ νὰ κλείσουσιν ἢ νὰ στενεύουσιν. Ἐγὼ βράπτῃς δὲν εἶμαι, ἀλλὰ τὰς δεικνύω καὶ ἐναυτῶ σὰς λέγω ὅτι ἀπὸ ἐκεῖ θὰ περάσετε;

Ἄν λοιπὸν εἰς μόνον τὸ οἰκονομικόν, βάσιν τοῦ παντός, ἀποβλέψωμεν, ἀναγκαῖα συνέπεια εἶναι ὅτι μετ' ὀλίγα ἔτη τὰ περισσότερα κτήματα θέλουσι συσσωρευθῆ εἰς τὴν Ἀγγλικὴν τράπεζαν καὶ ὀλίγους πετογδάρτας κεφαλαιούχους ἀδιαφοροῦντας εἰς τὸ καμάρι, τὰ δὲ φροῦρια καὶ δημόσια κτήματα θέλουσι ὑπάγει εἰς τὸ δημόσιον χρέος, τοὺς δὲ ἰδιοκτῆτας καὶ μὴ γεωργοὺς περιμένει ἡ εἰλωτία, ἢ ἡ φυγή, ἀλλὰ καὶ τοὺς γεωργοὺς συμφέρει καλῆτερα ἢ Ἑλλάς. Λοιπὸν θέλουσι φύγει οἱ μὴ ἰδιοκτῆται γεωργοὶ ἐπειδὴ τοὺς κράζει ὁ Μωρέας· θὰ φύγουν οἱ ἰδιοκτῆται ἐπειδὴ δὲν θέλουσι ἔχει γῆν νὰ τοὺς θάψουσιν· θὰ φύγουν οἱ τεχνίται βράπται, κτισταί, τσαγκαρέοι, ξυλουργοὶ κτλ. μὴ εὐρίσκοντες ἐκεῖ ἔργον. Οἱ ἔμποροι πωλοῦντες καὶ μὴ συναζόντες θέλουσι χρεοκοπήσει καὶ ὅ,τι ἔχουν θὰ μεταθῆ εἰς τὴν Εὐρώπην, αὕτη δὲ ἡ καμπάνα ἀρχίσει νὰ σημαίνῃ. Ἄλλ' ὅταν οἱ περισσότεροι μείνουσιν χωρὶς ἀγροὺς, χωρὶς ρίκιαν εἰς τοὺς πέντε ἔβρομας τί θέλει ἀμυθῆ; Οἱ πτωχοὶ θὰ φάγουν τοὺς πλουσίους, οἱ πτωχοὶ θέλουσι καταθῆναι ἐκδικηθῶν τὰς καταχρήσεις καὶ καταδυναστείας τῶν κυρίων των καὶ τὸ αἷμα των καὶ ἐκεῖ ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. Ταῦτα θέλουσι δόσει

καιρὸν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἥτις ἴσως θέλει καὶ τὰ θρέψει, καθὼς ἔκαμε τὸ ἔτος τοῦτο εἰς Κεραλληνίαν διὰ τὰ σφύξη καλῆτερα τὰ λουριά, διὰ τὰ ὀλιγοστεύουσα τοὺς κατοίκους διὰ τοῦ κανονίου καὶ τῆς βαγιονέτας καὶ ὕστερον τὰ συστήσῃ Ἀγγλικὴν ἀποικίαν, διὰ τὰ μὴ φοβῆται εἰς τὸ ἐξῆς μήπως οἱ κάτοικοι μὲ κάθε εὐκαιρίαν ζητήσουν τὰ δικαῖα των παρὰ τῶν ἐγγυθηθειῶν τὴν ἐν Παρισίοις συνθήκην δυνάμεων. Πάρετε λοιπὸν τὰ μέτρα σας· σκευθῆτε εἰς τὰς οἰκιακάς σας ὑποθέσεις καὶ ἐκεῖνας τῶν πλησίων σας καὶ μὴ νομίζετε ὅτι σας λέγω παραμύθια· ἐμπρός σας ἡ Μελίτη, ἡ Πάργα καὶ τὸ Σούλι. Οὕτω βλέπω τὰ πράγματα, καὶ νομίζω χρέος μου νὰ σας τὰ παραστήσω. Τὰ ὅσα εἶπα ἔκτος ὅτι εἶναι πράγματα εἶναι σύμφωνα καὶ μετὰ τὰ συμφέροντα καὶ τὴν πολιτικὴν τῆς Ἀγγλίας. Πρὸς διασκέδασιν λοιπὸν τῆς ἀγανακτήσεως τινῶν ὀλίγων νομίζον ὅτι οἱ ἄδικοι μισθοὶ των εἶναι τῆς Ἀγγλίας δῶρα καὶ ὄχι τοῦ λαοῦ των τὸ αἶμα, καὶ φωνάζουν ὅτι ἡ Ἀγγλία εἶναι τὸ γενναϊότερον, τὸ μεγαλῆτερον καὶ φιλανθρωπότερον τοῦ κόσμου ἔθνος, ἃς ρίψωμεν ταχὺ βλέμμα εἰς τὰ συμφέροντα καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτῆς.

Τὸ βασίλειον τῆς Ἀγγλίας σχηματίζεται ἐκ νήσων 90, 160 τέτρ. Ἰταλικῶν μιλιῶν ἐκτάσεως, τῶν ὁποίων πολλὰ μέρη, ὡς ἡ Σκωτία, τὸ πριγγιπάτον τοῦ Γάλλες καὶ πολλὰ μέρη τῆς ἰδίας Ἀγγλίας εἶναι ὄρεινά καὶ ἀφορα, κατοικεῖται δὲ παρὰ 24 ἑκατομμυρίων κατοίκων, ἐξ ὧν μέγα μέρος ὑστερεῖται καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἀρτου ἀποθνήσκον εἰς χιλιάδας κατ' ἔτος τῆς πείνας, ὡς τὸ ἔδειξε τὸ 1847, μόνον ὅτι τὸ πρῶτον ἐμπορικὸν καὶ βιομηχανικὸν ἔθνος τοῦ κόσμου. Περιοριζόμενον λοιπὸν εἰς ἑαυτὸ ὄχι μόνον νὰ ἦναι μέγα καὶ πλούσιον, ἀλλ' οὔτε νὰ ὑπάρξῃ δύναται, ὥστε τὰ πλοῦτη, ἡ δύναμις, τὸ μεγαλεῖον καὶ αὐτῆ τοῦ ἀκόμη ἢ ὑπαρξίς στηρίζεται εἰς τὴν βιομηχανίαν του καὶ τὸ ἐμπόριόν του. Τὴν ῥοπήν ταύτην τὴν ὁποίαν ἡ φύσις καὶ ἡ ἀνάγκη τοῦ ὑπαγόρευσε ἠκολούθησε καὶ ἔφερε τὴν βιομηχανίαν του εἰς μεγάλην τελειότητα, τὸ ἐμπόριόν του ἐξέτεινε εἰς ὅλον τὸν κόσμον καὶ δι' αὐτῶν τὸν κόσμον ὅλον φορολογεῖ, κατεστῆθαι δὲ καὶ ἡ πρώτη τοῦ κόσμου θαλάσσιος δύναμις. Πρὸς τοῦτο ἐσωτερικῶς μὲν ἐσκέπασε τὴν γῆν τῆς καταστημάτων βιομηχανίας, τὴν διεσταύρωσε μὲ μεγαλοπρεπεῖς ὁδοὺς, σιδηροδρόμους καὶ διόρηγας πρὸς ευκολίαν τοῦ ἐσωτερικοῦ ἐμπορίου καὶ τὴν γεωργικὴν βιομηχανίαν δὲν ἠμέλησε. Διὰ τὰ λαμβάνῃ τὰς πρώτας ὕλας τῶν ἀπειραριθμίων ἐργαστασίων καὶ τεχνουργείων τῆς καὶ νὰ ἔχῃ βεβαίως θέσεις μεταφορᾶς τῶν πραγματεῶν τῆς

ἐβούλησεν εἰς ἔλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ τὰ καλῆτερα ἐμπορικὰς ἀποικίας καὶ διὰ τὰς διατηρῆ εἰς τὴν ὑποταγὴν τῆς τὰς κρατεῖ ἀσθενεῖς ἐσχημάτισε τὸ πρῶτον τοῦ κόσμου ναυτικὸν καὶ ἐκυρίευσε τὰς ἰσχυροτέρας καὶ ἐμπορικότερας τοῦ κόσμου θέσεις. Διὰ τὰ εὐχάση ἔμως καὶ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν δυνάμεως καὶ πλοῦτου δὲν ἐρείσθη οὔτε ὑπῆκου αἵματος οὔτε ξένου, οὔτε ἐσεβάσθη συνθήκας, ἢ ὄρκους, ἢ ἔδον, ἢ συνειδήσιν ἢ ἀνθρωπότητα, ἀλλ' ἐπιμένων ἀκολουθεῖσα τὰς ὑπαγρεύσεις ἐμπορος τὸ συμφέρον τῆς καὶ ἀκολουθεῖσα τὰς ὑπαγρεύσεις τοῦ ἐμπορίου τῆς ὑπολογισμοῦ σπανιώτατα ἐκινήθη εἰς πόλεμον ἢ συμμαχίαν χωρὶς νὰ ἔχῃ πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ ἐμπόριόν τῆς, περιπαίξουσα δὲ, ἐξαπατῶσα καὶ διαιροῦσα τοὺς ἄλλους βασιλεῖς κατώρθωσε τὰ μεγαλύτερα πράγματα καὶ ἔφερε τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῆς εἰς τὴν ἀκμὴν του. Εἰς τοῦτο ἡ Ἀγγλία εἶναι Καρχηδὼν, ἡ δὲ Ἀγγλικὴ πίστις, πίστις ἐμποροῦ ἢ φοινικικῆ.

Ἀλλὰ πρέπει εἰς ταῦτα νὰ προσθέσωμεν ὅτι αἱ ὠφέλειαι αὐταὶ δὲν εἶναι εἰμὴ κυρίως διὰ τὴν Ἀγγλίαν, ἐπειδὴ ἡ Σκωτία καὶ Ἴρλανδία ὑπετάχθησαν ἢ προσετέθησαν εἰς αὐτὴν καὶ ἠσθάνθησαν καὶ ἀκόμη αἰσθάνονται τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἐμπορικοῦ ὑπολογισμοῦ καὶ τῆς πικρᾶς ἀριστοκρατίας τῆς Ἀγγλίας ἢ Ἴρλανδία μάλιστα εὐρίσκειται εἰς ἀπελπισίαν εἶναι ὄχις ὅστις θέλει τῆς καταξέσχιστῇ τὰ σπλάγχνα ὡς ἡ ἀμαρτία τοῦ ποιητοῦ τῆς. Διοικεῖται συνταγματικῶς, ἀλλὰ κυρίως δὲν ἀξίζει εἰμὴ ἢ Ἀριστοκρατία καὶ ἢ ἐμπορικὴ τάξις ἥτις ἀνάγεται μετὰ καιρὸν εἰς τὴν ἀριστοκρατίαν καὶ ἢ ἀριστοκρατία τῆς αὐτῆ εἶναι ἢ ψυχὴ καὶ τὸ τέλος τῆς Ἀγγλικῆς δυνάμεως καὶ μεγαλείου. Ὁ Πρωτότοκος διαδέχεται τὸν πατέρα εἰς τὰ ἀκίνητα καὶ σχεδὸν ἔλην τὴν περιουσίαν, ὥστε οἱ λόρδοι εἶναι οἱ πλουσιώτεροι τοῦ κόσμου καὶ ἐνταυτῷ ἀκλόνητοι· ἐπειδὴ ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας λαμβάνουν μεγάλην ἰδέαν τοῦ ἑαυτοῦ των καὶ εἰς αὐτὴν αὐξάνου· μὲ τὸν καιρὸν αὐτὴ ἀποβαίνει ἰσχυρὸν πάθος, ἢ ἔξις τὴν ριζώνει καὶ τοὺς ἀποκαθιστᾶ ἀλαζῶνας καὶ πικροὺς καταφρονητὰς τῶν ἄλλων μέχρι μωρίας καὶ μανίας λαμβάνου ἀνάλογον τῆς θέσεώς των, ἀνατροπὴν καὶ ἀποκαθίστανται· ἐπομένως ἀξιοὶ τὴν διαχείρησιν τῶν ὑποθέσεών των ἀποκαθίστανται· ἐπομένως ἀξιοὶ ἄλλοι στερεὰς, ἐπιμένου καὶ ψυχρὰς ἐνεργείας καὶ ἀφοσιώσεως ἢ δὲ πολιτικῆ εἰς αὐτοὺς ἀποκαθίσταται ἐνστιγμᾶ. Ἐστάθησαν διὰ τοῦτο πάντοτε καὶ οἱ μεγαλύτεροι τοῦ κόσμου πολιτικοὶ καὶ πάντα ἐπίασαν τοὺς ἄλλους καθὼς δὲ οἱ ἀρχαῖοι Ῥωμαῖοι δου-

λεβούν και αἰξάνουν εἰς τὸ ἀξίωμα, « ὁ κόσμος διὰ τὴν Ἀγγλίαν » ἢ Ἀγγλία τῶν εὐγενῶν. »

Ὁ λαὸς ὑστερεῖται τῶν ἀναγκαιῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου· ἐπεὶ οἱ κεφαλαίουχοι καὶ ἰδιοκτῆται μόνον ἀξίζουσι, ἐκτακτοὶ δὲ περιστάσεις καὶ ἐκτακτοὶ φύσεις, ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονὴ δύναται νὰ ὑψώσῃ τινὰ τοῦ λαοῦ, ἢ δὲ ἐσχάτη τάξις οὔτε ἀμφιβάλλει ὅτι εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως τῶν λόρδων καθὼς οἱ λόρδοι δὲν ἀμφιβάλλουν ὅτι εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως τοῦ λαοῦ. Καὶ ὅμως διευθυνόμενοι παρὰ τῆς ἐμπείρου καὶ ἀσυνειδίτου ἀριστοκρατίας τῆς ὁποίας εὐσιώδεις μέρους εἶναι τὸ ἱερατεῖον, τοῦ ὁποίου ἢ ἀνατροφή στηρίζεται εἰς μίγμα χριστιανισμοῦ ἀριστοκρατίας καὶ ἐμπορίου αἰξάνει εἰς τὴν ἰδέαν τοῦ μεγαλείου τοῦ ἔθνους του καὶ τὴν καταφρόνησιν τῶν ἄλλων ἔθνων καὶ εἰς αὐτὰ τρεφόμενος λησμονεῖ τὴν πείναν καὶ ἀθλιότητα. Ἀλλὰ δὲν ἐπιθυμεῖ εὐτυχίαν; δὲν εἶναι ἀνθρωποι; ἂν φωτισθοῦν δὲν θέλουν ζητήσῃ τὰ δίκαια τὰ ὅποια ὁ νόμος τῆς φύσεως δίδει εἰς καθένα; Ἡ Ἀγγλία εἶναι γίγας τοῦ ὁποίου κεφαλὴ εἶναι ἡ ἀριστοκρατία καὶ βάσις ἢ ἀμάθεια καὶ ἀθλιότης τοῦ λαοῦ, τροφή ἢ ἀπαγὴ καὶ τεχνιαίσσα κλοπῆ τοῦ κόσμου. Ὅταν ὁ λαὸς τῆς Ἀγγλίας φωτισθῇ, ὁ κόσμος κατασταθῇ βιομηχανίας καὶ ἀναλόγως τῆς θέσεως καὶ τοῦ ἐσωτερικοῦ του πλούτου ἐμπορικὸς ἢ Ἀγγλία θέλει πῆσαι· ὅταν ὁ λαὸς ζητήσῃ νὰ χορταίνῃ ψωμί τὰ πλούτη τῆς Ἀγγλίας θέλουν διαιρεθῆ καὶ ἐκλείψῃ, ἢ ἀριστοκρατία θέλει πῆσαι καὶ τὸ ἀσυνειδίχτον καταστρεπτικὸν τῆς πολιτικῆς ἐνσιγμα. Ὅταν τὰ ἄλλα ἔθνη κατασταινόμενα βιομήχανα δὲν δέχονται Ἀγγλικὰς πραγματείας καὶ ἐμπορευόμενα διὰ τῆς συνδρομῆς των κάμνουν νὰ ἐκπίπτουν ἡ τιμὴ καὶ ἡ ποσότης τῶν Ἀγγλικῶν πραγματεῶν ἢ Ἀγγλία χάνεται. Ποῖον συμφέρον λοιπὸν ἔχει καὶ ποῖαν πολιτικὴν ἀκολουθεῖ ἢ Ἀγγλικὴ Ἀριστοκρατία; Τὸν μὲν λαὸν νὰ κρατῇ ἀμαθῆ καὶ πτωχὸν, μόλις δὲ κἀνεὶς ἀναβῇ νὰ τὸν δέχεται εἰς τὴν τάξιν τῆς με συνθήκας τὰς ἀποικίας τῆς νὰ κρατῇ ἀσθενεῖς νὰ διαφθείρῃ, διαιρῇ καὶ πτωχήνῃ, νὰ παραλύῃ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν τῶν ἄλλων καὶ πρὸς τοῦτο νὰ σπέρνῃ εἰς τὸν κόσμον ζυζάνια καὶ ταραχὰς διὰ νὰ καταστρέφουν καὶ χάνεται ἢ ξένη πίστις καὶ παρακτικὴ ἡσυχία καὶ τάξις. Ὅχι διότι ἔχουν τὸν διάβολον μέσα των οἱ Ἀγγλοὶ, ἀλλὰ διὰ νὰ διατηροῦν τὸ μεγαλεῖον των, μάλιστα διὰ νὰ ὑπάρχουν. Εἰς τοῦτο τοὺς στενοχωρεῖ ἢ ἀνάγκη ἐξ ἀνάγκης, διὰ λόγον ὑπάρξεως ἢ Ἀγγλία εἶναι ἐχθρὸς τοῦ κόσμου. Ὅστις θέλει νὰ μορφώσῃ καθαρὰν ἰδέαν τῆς

Ἀγγλίας ὡς ἐνῶση τὸ ἐμπόριον τῆς Καρχηδόνας καὶ τὴν πολιτικὴν τῆς Ῥώμης καὶ δὲν θέλει σφάλῃ ποσῶς. Βέβαια καὶ εἰς τὴν Ῥώμην ὑπῆρξαν Βροῦτοι καὶ Κάτωνες, ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι δὲν ἦσαν τοιοῦτοι. Ἡ Ῥώμη ἦτον ὀλιγαρχία καὶ ἠθέλησεν εἶς τὴν ἀρχὴν τῆς ἀπαιτεῦσεως καὶ καταστροφῆς τοῦ κόσμου. Ὁ νεὸς πολιτισμὸς δὲν λείπει ἀπὸ τοῦ νὰ διδῇ καὶ ἐξόχους χαρακτήρας, ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι ἢ ἐν καλῇ πίστει, ἢ διὰ λόγον πολιτικῆς ἄλλοι Φλαμίνοι εἰς τὰ Ἰσθμια ἀνοίγουν τὴν ὁδὸν τῆς Ἀγγλικῆς Τυραννίας διαφθορᾶς καὶ καταστροφῆς. Τὰ ὅσα ἐξέθεσα εἶναι ἀξιώματα πηγάζοντα ἐκ τῶν σπλάγγων τῶν Ἀγγλικῶν συμπερόντων· ἀλλὰ βλέμμα ἐπὶ τῆς ἱστορίας καὶ τοῦ χάρτου θέλει διασαφίσει τὰ πάντα.

Διὰ λόγον ὑπάρξεως καὶ μεγαλείου εἶναι ἐχθροὶ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ ἐμποροὶ τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος. Ἡκμαζεν ἢ Ἰσπανία τὴν ἐπολέμησε τὴν ἐξησθένεσα, τῆς ἤρπασε τὴν Γιβραλτάρην κλεῖδα τῆς μεσογείου, τῆς κατέστρεψε καὶ καθήρπασε τὰς ἀποικίας τῆς, ἐσχάτως ἐδοθήθη τὸν ἀποσπασμὸν τῶν ἀποικίων αὐτῆς εἰς τὴν Ἀμερικὴν διὰ νὰ τὴν ταπεινώσῃ, ἐκεῖ δὲ θρέφει τὰς διαιρέσεις καὶ διχονοίας διὰ νὰ παραλύῃ καὶ ὠρελεῖται, ἀφ' οὗ προηγουμένως τὴν μετεχειρίθη τυφλὸν ὄργανον νὰ ζουπιῆ τὸν Γίγαντα τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως, τοῦ ὁποίου ἢ διαγωγὴ εἰς τὴν Ἰσπανίαν ἦτον εὐεργέτημα τοῦ Ἰσπανικοῦ λαοῦ ὡς ταπεινόνουσα τοὺς τερτούρους καὶ τὴν τυραννίαν. Ποία δυστυχία εἰς τὸν κόσμον οἱ φίλοι τῆς ἐλευθερίας νὰ χρησιμεύουν πάντοτε τὰ ὄργανα τῆς ραδιουργίας καὶ νὰ προξενοῦν βλάβην καὶ ὅταν δὲν εἶναι πλέον εἰς αὐτὴν ἀναγκαῖοι νὰ παραιτοῦνται καὶ κατατρέχονται. Εἰς τὴν ἐπανάστασιν τῆς Γαλλίας ἦτις ἦτο τοῦ κόσμου εὐεργέτημα ἐνῶ δὲν ἦτο κατ' ἀρχὰς ἐπιβλητικὴ, ἐπεὶ εἶτα νὰ ἀνυψώσῃ τὸν λαὸν τῆς καὶ νὰ ταπεινώσῃ τὴν ἀριστοκρατίαν τῆς καὶ νὰ ὑψώσῃ μέγα ἔθνος πλησίον τῆς, ἀνευ λόγου τὴν πολεμεῖ διὰ νὰ τῆς ἀρπάτῃ κατ' ἀρχὰς τὴν Καλαί καὶ Δουνκέρκην καὶ νὰ τὴν διαμελίσῃ καὶ ταπεινώσῃ τρέφει ἐσωτερικῶς τὸν ἐμφύλιον πόλεμον μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ καταστρέφῃ, καίει Ἰουδαϊκῶς τὸν στόλον τῆς εἰς τὴν Τουλιὼν καὶ κλαίπτει αἰσχυρῶς τὰς ναυτικὰς τῆς ἀποθήκας ἐκθέτει τὴν Ὀλλάνδαν καὶ ὑστερον τῆς κλέπτει τὰ πολεμικὰ τῆς πλοῖα, τῆς ἀρπάξει τὰς ἀποικίας τῆς καὶ παραλύει τὸ ἐμπόριόν τῆς καίει τὸν στόλον τῆς Δανίας ἀξίως διὰ τὴν ἔχῃ εἰς ἄλλην περίστασιν εἰς τὸ χεῖρ κλεῖσει τὰς ἀποθήκας Ἑυρωπαϊκῆς αὐτῆς καὶ μετὰ τὴν ὑψώσῃ τὸν ἀπὸ τῆς Ἑυρώπης εἰς τὰ δύο ἅκρα τῆς Ἑυρώπης, διὰ νὰ πο-

ΙΑΚΑΡΑΒΕΛΙΟΥ
ΔΗΜΟΝΑ ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΕ ΔΟΥΛΩΝ

λεμίσουν και καταβάλλουν την ενεργητικην εις τον κόσμον Γαλιλικήν επανάστασιν, και τρέφει εικοσιτεσσαρων ετών Εβρωπαϊκόν πόλεμον και εις τὸ τέλος αὐτὴ μὲν εὐρίσκεται θαλασσοκράτωρ, κυρία τῶν Ἰνδιῶν, τῶν Ἀντιλλῶν και τῆς Ὀκεανίας, διευθυντρία τῶν μικρῶν ἀδλῶν τῆς στερεᾶς Εὐρώπης και εις τὸν κολοφῶνα τῆς δυνάμεως και τοῦ μεγαλείου, οἱ δὲ λοιποὶ ἐξηγητλημένοι και ταπεινοί. Κατὰ λάθος και διότι ἤρχισεν νὰ ἐπεμβαίῃ ἡ Ῥωσσία εις τὰ τῆς Ἑλλάδος συντέτιεν εις τὴν ἐλευθερίαν τῆς, διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τοῦ νὰ ἐλευθερωθῇ μέγα μέρος, διὰ νὰ τὴν λάβῃ εις τὸ χέρι· ἀλλ' ἔταν εἶδεν ἐτι ἡ μεγάλη κεφαλὴ και Ἑλληνικὴ ψυχὴ τοῦ Καποδίστρια ἐβρίπτε τὰ θεμέλια μεγάλου ἔθνους, τρέφει τὰς διαιρέσεις και συνεργεῖ Ἰουδαϊκῶς εις τὸν φόνον τοῦ βλέπουσα δὲ τὰ μεγάλα στοιχεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνομου, τὰ μέσα τῆς Ἑλλάδος και τὸ λαμπρὸν μέλλον τῆς τὴν κατατρέχει ἐπιμόνως και δὲν τὴν ἀφίνει στιγμὴν νὰ ἡσυχάσῃ.

Ἑλληνες! συγχωρήσατε τὴν εἰλικρινειάν μου, ἡ Ἀγγλία εἶναι ὁ φυσικὸς σας ἐχθρὸς· σὰς φθονεῖ και ἄς εἶθε μικροὶ ἐπειδὴ βλέπει τὸ μέλλον σας, ἐπειδὴ βλέπει ὅτι διὰ τὴν θέσιν, τὸν χαρακτῆρα και τὰ ἔθνικὰ σας στοιχεῖα εἶθε οἱ κληρονόμοι τῆς Μεσογείου και οἱ πολιτευταὶ τῆς Ἀνατολῆς, και εις αὐτὴν σας ἀκόμη τὴν ὑπαρξιν τρομάζει. Καὶ ἔμως φαίνεται δὲν τὴν ἐγνωρίσετε. Δὲν τῆς ἀρέσει ὁ συναγωνισμὸς σας εις τὴν θάλασσαν· ἐπειδὴ ἠπλώθητε εις ὀλίγον διάστημα εις τὴν Μεσόγειον και τάχιστα πετάτε και εις τὸν Ὀκεανόν. Σεῖς δι' ὀλίγων κατορθώνεται ὅ,τι ἐκείνη δὲν δύναται χωρὶς μεγάλα ἐξοδα ὥστε διαγκάνει τὰ δάκτυλα τῆς ὅ,τι σὰς ἄφησε νὰ ἀνασταθῆτε και τῶρα προσπαθεῖ νὰ σὰς διαιρῇ και παραλύῃ τὴν πρόοδον. Δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἐντροπὴν εὐρίσκουσα καιρὸν εις τὰς διχονοίας σας νὰ σὰς καταστρέψῃ τὸ ναυτικὸν και κυριεῦσῃ τὰς ἰσχυρὰς παρλιούς θέσεις σας. Ἡ ψυχὴ τῆς εὐφραίνεται ὅτι ἡ πολυτέλεια ἐμβαινουσα σὰς κάμνει νὰ ἐξοδεύεται τὰ κεφάλαιά σας εις περιττὰ ἐνῶ τὸ ἔθνος δὲν ἤρχισεν ἀκόμη νὰ ὑπάρχῃ και νὰ τῆς ἀποκατασταθῆτε δι' αὐτῆς ὑποτελεῖς και ἐνταυτῶ νὰ διαφραρῆται και εὐρίσκη εις σὰς ὄργανα διαιρέσεως, ὡς ὁ Φίλιππος εις τὰς παλαιὰς Ἀθήνας, ὡς οἱ Ῥωμαῖοι εις τὴν Ἀχαίαν. Τὸ μόνον συμφέρον ὄλων εἶναι ἡ στερεὰ ἰσχυρὰ και πατρικὴ κυβέρνησις ἀνευ τῆς ὁποίας οὔτε τάξις θύγαται, νὰ ὑπάρξῃ, οὔτε ἀσφάλεια και οὔτε δημοσία πίστις, ἐμποδίζεται ἡ ἐκτεμμένη και παρακτικὴ ἐνέργεια και αὐτὴ ἀκόμη ἡ παιδεία. Σὰς ἐκκινεῖ τὸν στόλον εις τὸν Πόντον ἐφόνευσεν τὸν Καποδίστριαν και δὲν

ὑπάρχει εἰλικρινῆς Ἑλλην ὅστις σκεπτόμενος καλὰ νὰ μὴ διακρίνῃ ὅτι ἐχάθη τὸ στοιχεῖον τῆς τάξεως, τῆς ἔθνικῆς μορφώσεως και τοῦ μεγαλείου· ἐπώλησε τὴν Πάργαν και τὸ Σούλι· ταιλιπωρεῖ και καταδυναστεύει ἡμᾶς διὰ νὰ μᾶς ἐξορίσῃ ἀπὸ τὴν πατρίδα μας, τὴν γῆν τῆς γεννήσεώς μας, τὴν γῆν τῶν πατέρων μας και εις ἐσὸς βλοὶ ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ ἔχει ἐστραμμένα τὰ ὄμματα και ἀποθεμέναι τὰς ἐλπίδας τῆς. Πῶς εἶναι δυνατὸν ἡμᾶς μὲν κράτος ἐλεύθερον και ἀνεξάρτητον μὲ δικαιώμα να εἶμεθα ἐλεύθεροι εις τὰ ἐσωτερικά μας πράγματα δι' Εὐρωπαϊκῆς συνθήκης, νὰ μᾶς κρατεῖ ἀμαθείς, μᾶς διαιρεῖ, μᾶς διαφθεῖρει και πτωχύνει διὰ νὰ ἀρπάξῃ τὴν γῆν μας, και σὰς νὰ ἀγωνίζητε νὰ σὰς καταστήτῃ μεγάλους, ἐλευθέρους και εὐτυχεῖς; Ἀλλὰ σεῖς μὲν ἀρχίζετε νὰ ὑπάρχητε, ἐκεῖνοι δὲ θέλου ἀρχῆτε νὰ ἐκπίπτουν. Ἡ γῆ σας ἐκτεταμένη και ἐπίδεκτικὴ γεωργίας και μεγάλῃς παραγωγῆς. Τὰ βουνα και τὰ λειβάδια σας ἀρμόδια εις τὴν ποιμενικὴν, τὰ ξύλα ἔτοιμα πρὸς να πηγιαν. Ἡ θάλασσα, ἡ φιλόστοργος και παιγνίμων Ἑλληνικὴ θάλασσα πανταχόθεν σας περιβρέχει και χαϊδεύει και μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας σὰς προσκαλεῖ νὰ ἐμπιστευθῆτε πρὸς αὐτὴν, ἡ δὲ μεγάλου δωρὸς Ἑλληνικὴ φύσις σὰς ἔχει λιμένας νὰ προσφύλαττεσθε ἀπὸ τὴν ἀστασίαν τῆς. Ὁ ἀκατάστατος Ἑλληνικὸς οὐρανὸς και δραστηκὸν κλίμα τῆς Ἑλλάδος σὰς ἐγγαράττει χαρακτῆρα και ἐμπνέει θυμὸν, ἐνεργητικότητα και διάνοιαν διὰ τῆς ὁποίας δύνασθε ταχέως νὰ κατορθώσητε, ὅ,τι ἄλλοι εις πολλοὺς αἰῶνας και μὲ μεγάλους κόπους. Ἐξ ἐνὸς μέρος ἡ Εὐρῶπῃ σὰς προσκαλεῖ νὰ δεχθῆτε τὰ προϊόντα τῶν αἰῶνων κόπων, ἀγόνων και θυσιῶν, ἐκ δὲ τοῦ ἑτέρου ἡ ἀνατολὴ νὰ πλουτίσετε, ὡς και εις τὴν ἀρχαιότητα και νὰ τῆς προσφέρητε τὰ κειμήλια τῶν φῶτων και τοῦ πολιτισμοῦ, τὰ ὁποῖα παρεκατέθηκεν εις τοὺς προγόνους σας. Ἡ ἀρχαιότης σὰς παράδωκε γλῶσσαν σώζουσαν ἀναμνήσεις τὰς ὁποίας μόνον σκαλίζοντες δύνασθε νὰ ὑψωθῆτε και μεγαλυθῆτε, τὸ Εὐαγγέλιον διὰ νὰ ἦσθε καλοὶ και ζῶντες εις ἀγάπην και ὁμόνοιαν νὰ ἦσθε ἡνωμένοι και ἀσάλευτοι. Ἐθνος χωρὶς θρησκείαν, χωρὶς ἐνότητα, χωρὶς κοινὸν πνεῦμα εἶναι πόρνη τῶν ξένων και πῶς τοῦτο ἀποφεύγεται διδάσκει ἡ Ἑλληνικὴ ἀρχαιότης και τὸ Εὐαγγέλιον. Ἡ Ἀγγλία δύναται ὡς ἡ παλαιὰ Σπάρτη εις τοὺς Ἀθηναίους νὰ εἰπῇ εις τὴν Γαλιλιαν· ἡ πολιτεία μᾶς ἐδιώξατε ἀπὸ τὸν Σέναν ἀλλὰ ἡμεῖς ποῦ εἶσθε ἀπὸ τὸν Γαλιλῆον; Πάρετε αὐτὴν παράδειγμα εις τὸν ἐθνικὸν τῆς, και μὴ ἀφίνετε νὰ σὰς τρέψῃ τὰς διχο-

ΙΛΛΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ
 ΔΗΜΟΤΕΣ ΚΑΤΗΓΗΚΤΗΡΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥ
 ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

νοίας. Ἡ Τουρκία ψυχομαχεῖ καὶ ὅλη ἡ ἑλληνικὴ φυλὴ ὡς ὁ μεταξοσχώληξ εἰς τὴν βοήν τοῦ ἀγέμου τῆς ἐλευθερίας καὶ ἰσότητος, εἰς τὴν φωὴν τῆς ἀναγέρσεως τὴν ἐθνικοτάτην θερμανθεὶς σαλεύει νὰ πετάξῃ πρὸς σας, ἀλλὰ δέν πρέπει νὰ διδετε καιρὸν δυσπιστίας! Ὁ ἑλληνισμὸς ὁ χριστιανισμὸς! καὶ ἡ ἑνωσις! εἶναι τὰ συμφέροντα καὶ ἡ δόξα τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς.

Ἡ Ἀγγλία εἶναι ἐξ ἀνάγκης ὁ φυσικὸς ἐχθρὸς τοῦ κόσμου. Αἱ ἀποικίαι τῆς κατοικοῦνται παρὰ 140 ἑκατομμυρίων κατοίκων, ἡ Ἰρλανδία εἶναι ὄφρις εἰς τὰ σπλάγγνα τῆς, ὁ λαὸς τῆς ἐσωτερικῶς μὲ κάθε καιρὸν θέλει τῆς ἀποκατασταθῆ ἑχθρὸς. Πῶς εἶναι δυνατὸν ὀλίγα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων, νὰ κρατοῦν ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν των καὶ νὰ φορολογοῦν τόσον κόσμον καὶ τόσα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων καὶ νὰ μὴ μεταχειρίζονται τὰ ἄτιμα τοῦ μακιαβελισμοῦ μέσα; Ἀλλὰ δύναται νὰ διατηρηθῇ πάντοτε εἰς τοιαύτην θέσιν ὅταν ἡσυχάσουν αἱ ἄλλαι δυνάμεις καὶ ἐρθεῖζον καὶ βοηθοῦν τὰς ἀποικίας τῆς; Ὁ Καναδάς καὶ αἱ Ἀντιλλὰι καὶ κείνται πλησίον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν καὶ δέν εἶναι δυνατὸν παρὰ βλέποντες τὰς ἀληθῶς ἐλευθερὰς πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς νὰ πλησιάσουν πρὸς αὐτάς. Αἱ Ἰνδία κείνται εἰς τὰς θέσεις τὰς ὁποίας ἐπλημύρουν οἱ χεῖμαρφοὶ τῆς Μεσαίας Ἀσίας καὶ ταύτην κρατεῖ ὁ γίγας τῆς ἀρκτου. Ὁ κόσμος προοδεῖ εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, ὁ κόσμος φωτίζεται καὶ ζητεῖ τὰ δίκαιά του. Ὁ λαὸς τῆς ψωφᾶ τῆς πείνας. Πῶς εἶναι δυνατὸν ἀφίνουσα τὸν κόσμον νὰ τρέχῃ τὸν φυσικὸν τὸν δρόμον νὰ ὑπάρξῃ, νὰ διατηρηθῇ; Ἄς χαροῦμεν ὅμως ἐνταυτῷ ὅτι ὡς ἡ προκάτοχος αὐτῆς Βενετία, θὰ πάει μίαν ἡμερὰν εἰς τὴν ὀργὴν τῆς δικαιοσύνης. Ἐχει δεμῶν τὸν κόσμον μὲ τὸν σφάγον ἔχει εἰς τὴν Ἀρκτικὴν ἀναχωροῦντες ἀπὸ τὴν Γιβραλτάρην καὶ κατεβαίνοντες, τὴν Βαλοῦρτην εἰς τὸ στόμιον τοῦ Καμβία, τὰς νήσους Ἄνω Βῶν καὶ Φερνάνδον Πῶ ἀπέναντι ἐκείνου τοῦ Νίγερ, τὰς νήσους τῆς ἀναλήψεως Ἄ. Ἐλένης, Τριστάνον τοῦ Ἀκούγγα κατὰ τὴν φέρουσαν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας ὁδόν, τὸ ἀκρωτήριον τῆς καλῆς Ἑλλάδος. Ἀπομαρτίζοντες εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν καταστήματα εἰς τὴν Μαδαγασκάρην καὶ τὸν Περικλὸν κόλπον, τὴν Γαλιλικὴν, τὰς Σεϊκέλας καὶ Ἀμιράντας, καὶ φθάνει εἰς τὰς Ἰνδίας ὅπου διὰ ὀλίγων στρατευμάτων καὶ πλοίων κρατεῖ 145 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων εἰς ὑποταγήν. Ἀκολούθως μετὰ τὴν Κεϋλάνην, τὴν Σριγάρην, εἰς δὲ τὴν Ὀκεανὸν δέν εἶναι

ἀξιόλογον μέρος τὸ ὅποιον νὰ μὴ προκατέλαβεν, ἄλλα καὶ ἂν τὸ εἶχον ἄλλο: νὰ μὴ τὸ ἄρπασε καὶ εἰς τὸ ὅποιον νὰ μὴ ἔχη ἀποικίας καὶ ἐμπορικὰ καταστήματα. Φαρμακεύει 170 ἑκατομμύρια Κινέζους καὶ τοὺς πολεμεῖ ἂν δέν θελήσουν νὰ φαρμακεύονται (τὸ ὄπιον). Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ἀπὸ τὴν μεσημβρινὴν ἄκραν τὴν Νήσον τῶν Κρατῶν καὶ ἀναβαίνοντες τὴν Γουιάναν καὶ ἔπειτα ἀπὸ τὴν νήσον τῆς Ἁγίας Τριάδος μέχρι τῆς Φλωρίδας περιζώνουσι τὸν Μεξικανὸν κόλπον καὶ τὰς Ἀντιλλὰς, διὰ δὲ τῶν Βερμούδων ἀναβαίνει τὸν Καναδᾶν καὶ τὴν Ἀρκτικὴν Ἀμερικὴν. Εἰς τὴν Μεσόγειον Γιβραλτάρην, Μελίτην καὶ Ἐπτάνησον καὶ χάσκη νὰ θυσιάσῃ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀρπάσῃ τὴν Κρήτην τὴν Σύρον τὴν Ἀἴμνον, τὴν Ῥόδον, τὴν Κύπρον καὶ τὴν Αἴγυπτον διὰ νὰ κοριεύσῃ τὴν Μεσόγειον καὶ ἔχει συγκοινωνίαν μὲ τὰς Ἰνδίας. Ἀλλὰ χάριτι θεῆς εἶναι ἀκόμη ὄμφακες καὶ εἶναι εὐτυχῆς ἂν δυνηθῇ νὰ διατηρήσῃ ὅ,τι ἔχει. Πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ βασταχθῇ εἰς ὄλον τὸν κόσμον ἔχουσα ὄλον τὸν κόσμον ἐχθροὺς καὶ βοηθουμένους ἀπὸ ὅλας τὰς Εὐρωπαϊκὰς δυνάμεις; Μὲ ταῖς κτυσιάς θέλουσι τὸς πνίξῃ νὰ πᾶν εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ θεοῦ οἱ ἐπιβουλοὶ ἐμποροὶ τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος. Ἀλλὰ δέν θὰ εὐρεθῇ καὶ κανεὶς θαλασσινοὺς Ναπολεὼν νὰ κανονίσῃ τοὺς συνδυασμοὺς τῶν ναυμαχικῶν κινήσεων καὶ ἀποφασιστικῶν ναυμαχιῶν; Πρόθεσις ὅτι ἡ Ἰταλία ὅταν ἐλευθερωθῇ καὶ ἡσυχάσῃ, ἡ Ἰσπανία, ἡ Πορτογαλλία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἑλλάς ὅταν στρογγυλωθῇ θέλουσι προχωρήσει εἰς τὴν βιομηχανίαν καὶ τὸ ἐμπόριον, ἡ Αἴγυπτος ὁ κόσμος. Εἶναι λοιπὸν ἀδύνατον νὰ βασταχθῇ ἂν μυστικὰ δέν εἶναι ἐχθρὸς τοῦ κόσμου. Ἀλλὰ μὰς ἔμαθον οἱ Καστρινοὶ ὅτ' εἴμεθα Χανιώτες. Ταῦτα νομίζω ἀφαιροῦν κάθε ἀμφιβολίαν περὶ τοῦ θεωρηματός μου. Ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν ἑπτάνησον.

Ποῖα συμφέροντα καὶ ποίους σκοποὺς δύναται νὰ ἔχῃ δι' αὐτὴν ἡ Ἀγγλία; Μὲ τὴν Κέρκυραν κλείει τὸ στόμιον τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους, μὲ τὰ Κύθηρα ἐκεῖνο τοῦ Αἰγίου μὲ τὰς λοιπὰς νήσους ζώνει τὴν Ἑλλάδα, καὶ δι' αὐτῶν τρέφει τὰς ἀποστασίας, παραφυλάττει ὡς ἡ ἀλώπηξ νὰ πέσῃ ἡ Κρήτη καὶ ὁ Μωρέας, καὶ νὰ ἀρπάξῃ κανένα κομμάτι τῆς Τουρκίας. Ταῦτα εἶναι τὰ γενικὰ ἀλλὰ μερικῶς τρέφει τὰς διαφόρους τάξεις τῶν βασιλέων, ἀρμοστὰς, δικαιοκτὰς, πρωτοδικαστὰς, ἀξιωματικούς, τὸ ἐπιτελεῖν καὶ Φαρισίους καὶ τὸ ἐπανησιακὸν ταλιμῶν ἐκείνων, καὶ οἱ ἑπτάνησιοι πτωχύνουν καὶ ἐμπορεύματα μοῦρεσι Ὁ Ἀγγλίας εἰσάγονται. Ἀλλὰ ποῖοι τὰς κατοικεῖν; Πῶς τὰς

καὶ ὁ περιττός πληθυσμὸς μεταβαίνει εὐκόλως εἰς τὴν ἄστυρην
 Ἑλλάδα, ἐνῷ τώρα οὔτε αἱ ταχυδρομικαὶ σχέσεις δὲν εἶναι τακτο-
 ποιημένοι, καὶ ὠφελεῖ καὶ ὠφελεῖται χωρὶς νὰ τρέφουσι τοὺς Ἅγγλους
 καὶ μερικοὺς φαγάδες θέλει διεγερθῆ ἡ αἰμίλλα καὶ θέλει τέλος λεί-
 ψει τὸ σαάνδαλον ἢ ἀναιδῆς συνδουλίστρα τῆς διχονοίας πλησίον τοῦ
 ἔθνους μας τῆς φιλιότητος μας Ἑλλάδος. Μὴ ἀκούεις λαὸ ὅτι
 θὰ σὲ ἐπιδαρύνουν μὲ φόρους ἐπειδὴ τώρα πληθύνεις χωρὶς νὰ
 φαίνεται εἰς δασμοὺς εἰς κρισολογίας, εἰς φυλακίσεις, εἰς κάθε
 σου πάτημα καὶ ἔχεις ἕνα γοδὲμ ἀπὸ πάνω σου καὶ ἕνας μα-
 σκαρᾶς σᾶς δένει κορδόνι ἀθώους καὶ σᾶς φυλακίζει καὶ
 σᾶς ἐξορίζει καὶ σᾶς ἀτιμάζει, ἐνῷ τότε θέλομεν εἶθε ἐλευθεροί
 καὶ μία ποίμνη εἰς ποιμῆν. Ἀμήν Γένοιο.

20 Ὀκτωβρίου 1848.

Εἰς τὸν ἀδελφόν μου Ἰωάννην Ἰωάννου ἀπὸ τῆς πόλεως
 Ἑλλάδος. Ἐπισημασθέντες ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν ἄλλοι ἢ ἄνθρωποι
 καὶ ὡς ἄνθρωποι ἔχουμεν τὰς ἀνάγκαις τῆς ἀνθρώπινης φύσεως
 καὶ ὡς ἄνθρωποι ἔχουμεν τὴν ἀνάγκην νὰ ζήσωμεν ἐν εὐνομίᾳ καὶ
 ἀγαθῇ. Ἐπειδὴ ὁμοῦν ἔχουμεν τὰς ἀνάγκαις τῆς ἀνθρώπινης
 φύσεως καὶ ὡς ἄνθρωποι ἔχουμεν τὴν ἀνάγκην νὰ ζήσωμεν ἐν
 εὐνομίᾳ καὶ ἀγαθῇ. Ἐπειδὴ ὁμοῦν ἔχουμεν τὰς ἀνάγκαις τῆς
 ἀνθρώπινης φύσεως καὶ ὡς ἄνθρωποι ἔχουμεν τὴν ἀνάγκην νὰ
 ζήσωμεν ἐν εὐνομίᾳ καὶ ἀγαθῇ. Ἐπειδὴ ὁμοῦν ἔχουμεν τὰς
 ἀνάγκαις τῆς ἀνθρώπινης φύσεως καὶ ὡς ἄνθρωποι ἔχουμεν τὴν
 ἀνάγκην νὰ ζήσωμεν ἐν εὐνομίᾳ καὶ ἀγαθῇ. Ἐπειδὴ ὁμοῦν
 ἔχουμεν τὰς ἀνάγκαις τῆς ἀνθρώπινης φύσεως καὶ ὡς ἄνθρωποι
 ἔχουμεν τὴν ἀνάγκην νὰ ζήσωμεν ἐν εὐνομίᾳ καὶ ἀγαθῇ.

Σημειώσεις. Τὸ καλκαίρι ἀνέγνωσα ἐν ἄρθρον τῆς ἐφημερίδος
 τοῦ Δεβᾶ περὶ τοῦ Μιλάνου καὶ ἐπειδὴ δίδει μέγα φῶς καὶ εἰς
 τοὺς Ἑπτάνησιους τὸ μεταφράζω.

Δεβᾶ 22 Μαρτίου 1848.

« Ἡ κατάθλιψις τῆς Αὐστρίας ἦτον σκληρὰ τὸ σύστημά της
 » εἶχε σπροχθῆ εἰς τὰ ἔσχατα. Ἦτον ἀδύνατον, διὰ νὰ χρησι-
 » μευθῶμεν τὴν κοινήν φράσιν, νὰ τερῆ λαὸς ὀλέκλυρος ὑπὸ
 » τὸ κούλον. Ὀλίγα ἐξέφευγον ἀπὸ κάμμιαν ἐξοδον ἀλλ' ἐκ τού-
 » των ἠδύνατο τίς νὰ λάβῃ ἰδέαν περὶ τῶν λοιπῶν. Ἀνέγνω-
 » μεν ἐπιστολὰς ἐκ Μιλάνου αἰτινες παρίστανον εἰκόνα τῆς κα-
 » ταστάσεως τοῦ λαοῦ παθητικωτάτου συμφέροντος. Ὁ λαὸς οὗ-
 » τος ἦτο κανονισμένος, ὄχι ὡς στρατιῶται ἀλλ' ὡς παιδαγω-
 » γούμενοι μαθηταί. Ἐσχάτως μάλιστα ἡ αὐστηρότης εἶχε δι-
 » πλασιασθῆ, εἶχον πολλαπλασιάσει τὰς διαταγὰς, ὄχι μόνον κα-
 » τὰ τῶν δυνατῶν προσβολῶν κατὰ τῆς κοινῆς τάξεως, ἀλλὰ
 » καὶ κατὰ τινῶν νευμάτων, τινῶν χρωμάτων, τινῶν τρόπων τοῦ
 » εὐφημεῖν εἰς τὸ θεάτρον, ἢ φέρειν τὸν πῖλον. Οἱ Αὐστριακοὶ
 » ἐξηγριωμένοι ἐξήτουν παντοῦ συνωμοσίας καὶ δὲν εὕρισκον.
 » Καὶ βέβαια συνωμοταὶ ἦσαν ἕλος ὁ λαὸς. Οἱ Μιλανέζοι εὗρι-
 » σκον κρυφὰ σημεῖα συνεννοήσεως, σημεῖα ἐλευθερίας Μασσονίας,
 » τὰ ὅποια ἐκυκλοφόρουσαν εἰς τὴν πόλιν μετὰ ἠλεκτρικῆς ταχύ-
 » τητος. Οὕτως μίαν ἡμέραν ἐδόθη σημεῖον νὰ ἀδειασῇ ἡ αἴθου-
 » σα τοῦ θεάτρου τῆς Ὀπερας καὶ τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν οὔτε
 » μία Ἰταλικὴ οἰκογένεια εὐρέθη παρούσα. Μεταξὺ 240 θεω-
 » ρίων ἦσαν 236 εὐκαιρα μὲ κλεισμένα τὰ κάγκελα εἰς τὴν
 » πλαταιάν δὲν ἐφαίνοντο παρὰ οἱ Αὐστριακοὶ ἀξιωματικοί. Διὰ
 » νὰ ἐορτάσουν τὴν ἐπανάστασιν τῆς Σικελίας οἱ Μιλανέζοι πα-
 » ραδέχονται τοὺς Καλαβρικοὺς πῖλους μὲ τὰ περὰ ἀμέσως ἢ
 » ἀστυνομία ἐμποδίζει τοὺς πῖλους καὶ τὰ περὰ. Τότε ἔλοι ἐκ
 » συμφώνου φέρουν κρεμάμενον ἐμπρὸς τὸν κρίκον τῶν συνήθων
 » πῖλων, τοῦτο δὲ ἀποκαθίσταται νέον σημεῖον ἀναγνωρίσεως.
 » Ἄλλην ἡμέραν ὅταν ἤλθεν ἡ εἰδήσις τοῦ συνταγματος τῆς
 » Νεαπόλεως, ἔλοι οἱ Μιλανέζοι εἰς σημεῖον ἀναγνωρίσεως καὶ
 » συμπαθείας διὰ τοὺς συμπατριώτας των τῆς μεσημερίας ἐβάλλ-
 » θησαν νὰ τρώγουν δημοσίως μακαρόνια καὶ νὰ περιδιαβάζουσιν
 » εἰς τὰς ἀγυῖας μὲ ράβδους μακαρονίων εἰς τὰς χεῖρας. Γνω-

ΙΛΛΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ὅτι ἕκαμην ὄρκον νὰ μὴ καπιῖουσιν διὰ νὰ
 ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΠΑΡΗΓΗΘΗΣΑΝ τῆς λοτερίας καὶ ἐπειδὴ ἡ
 ΜΟΥ ΠΑΡΑΧΑΛΩΣ ἔχρησάμευς πρὸς ἐνδυμασίαν ἦτον Αὐστριακοῦ ἐρ-

» γοστασίου δὲν ἐφόρου εἰμὴ βελουῶδον καὶ ἔταν ἤθελε τοὺς ἐμ-
» ποδίσουν τὸ βελουῶδον εἶχον ὀρμισθῆν νὰ φροῦν τὰ παλαιόρου-
» γὰ των ἔως ὅτου νὰ πέσουν φύχαλα. Οὕτως τὸ βασιλικὸν
» ταμεῖον ἔμενε κενόν. Ἐντούτοις ἡ Αὐστριακὴ διοίκησις ἔκα-
» μεν ἐπιθεωρήσεις καὶ τὰς ἐνιαυσίας ἡμέρας τῶν Αὐστριακῶν
» ἑορτῶν διώριζεν ὅλους τοὺς ἀξιωματικούς νὰ παρουσιάζονται
» μὲ τὰ ἐπίσημά των εἰς τοὺς δρόμους καὶ Αὐστριακοὶ καὶ Βο-
» ὑβριν ποῦ λαοῦ τούτου ὅστις τὰς ἐπλήρωνε. Τὸ ἐθνικὸν μῖσος
» εἶχε φθάσει εἰς τοιοῦτον βαθμὸν κρυφῆς ἐξαγριώσεως ἀνεκ-
» φράστου. Αἱ γυναῖκες τὸ ἐπεδείκνυσον περισσότερο τῶν ἀν-
» δρῶν. Οὐδεμία εἰς τοὺς χοροὺς δὲν ἤθελε χορεύσει μὲ αὐ-
» στριακῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὅλοι ἀνέτρεπον τὰ τέκνα των εἰς
» τὸ μῖσος τοῦ ἐχθροῦ. » Εὐγε Μιλανέζοι! Ζήτησαν εἰ Μιλα-
» νέζοι! Τρεῖς μῆνας μιμήθητε τοὺς Μιλανέζους καὶ ἡ Ἑπτάνησος
» εἶναι πρᾶγματι ἐλευθέρα καὶ ἀνεξάρτητος. Τὸ ζήτημα ἀπλού-
» στατον ἦ νὰ πούς κάμετε νὰ φύγουν ἡ ἄλλους ἀπὸ σὰς θὰ διώ-
» ξουν καὶ ἄλλους θὰ καταστήσουν εἴλωτας. εὐ τοῦ νεομνηστῆ «
» νουκτιεὶς εἰς ἰακ κωνσταντινουπολιτικῶν «
» κωνσταντινουπολιτικῶν «
» κωνσταντινουπολιτικῶν «
» κωνσταντινουπολιτικῶν «
» κωνσταντινουπολιτικῶν «
» κωνσταντινουπολιτικῶν «
» κωνσταντινουπολιτικῶν «
» κωνσταντινουπολιτικῶν «
» κωνσταντινουπολιτικῶν «
» κωνσταντινουπολιτικῶν «

ΤΕΛΟΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΗΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΠΕΘΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΘΟΥΡΙΟΥ